



מזכירות הממשלה

מעודכן ליום 10.07.2025

סדר היום

לישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה

יום ראשון, י"ז בתמוז התשפ"ה - 13 ביולי 2025

(בשעה 12:00 - באמצעות ועידה חזותית - ZOOM)

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>
-------------	------------------	------------------

א. הצעת חוק אוויר נקי (תיקון - איסור שימוש בתנורים המוסקים בדלק מוצק), התשפ"ה-2025 של חה"כ מטי צרפתי הרכבי (פ/5688)

- המשך הדיון

(עמ' 11 – 13)

ב. הצעת חוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025 של חה"כ חנוך דב מלביצקי וינון אזולאי (פ/5774)

- המשך הדיון

(עמ' 14 – 40)

בישיבה יורשו להשתתף מוזמנים שנוכחותם חיונית והשתתפותם אושרה על-ידי מזכירות הממשלה

ג. הצעת חוק החקלאות, התשפ"ג-2023
של חה"כ אלון שוסטר ואחרים
(פ/2152)

- המשך הדיון

(עמ' 41 – 46)

ד. הצעת חוק הסכמים לנשיאת עוברים
(אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון -
הבאת ביציות מופרות מחוץ לישראל),
התשפ"ד-2024 של חה"כ יוראי להב
הרצנו ואחרים (פ/4225)

- המשך הדיון

(עמ' 47 – 49)

ה. הצעת חוק לתיקון פקודת הסמים
המסוכנים (שידול לייבוא או ייצוא
חומר הנחשב לסם בחוץ לארץ),
התשפ"ג-2023 של חה"כ פנינה תמנו
ועמית הלוי (פ/3146)

- המשך הדיון

(עמ' 50 – 52)

ו. הצעת חוק יום המודעות למחלת
הסרטן, התשפ"ה-2025 של חה"כ
יאסר חוג'יראת (פ/5457)

- המשך הדיון

(עמ' 53 – 55)

ז. הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון - איסור נשיאת דברים במוסד חינוך למורשע בעבירת טרור, גזענות או בגידה), התשפ"ה-2024 של חה"כ אלון שוסטר (פ/5261)

- המשך הדיון

(עמ' 56 – 58)

ח. הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון - הענקת תארים שלישיים בכלל המוסדות המוכרים), התשפ"ה-2025 של חה"כ ששון ששי גואטה (פ/5781)

(עמ' 59 – 60)

ט. הצעת חוק להנצחת זכרה של גולדה מאיר, התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/4905)

- המשך הדיון

(עמ' 61 – 71)

י. הצעת חוק המרכז להנצחת זכרו ומורשתו של זאב ז'בוטינסקי, התשפ"ה-2025 של חה"כ קטי קטרין שטרית (פ/5972)

(עמ' 72 – 82)

יא. הצעת חוק אומנה לילדים (תיקון - העלאת גיל אומן), התשפ"ה-2025 של חה"כ קארין אלהרר (פ/5584)

(עמ' 83)

יב. הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון - משפחה מלווה ליתומים בגירים), התשפ"ה-2024 של חה"כ חוה אתי עטייה (פ/5107)

- המשך הדיון

(עמ' 84 – 85)

יג. הצעת חוק הגנת השכר (תיקון - תלוש שכר אחיד בשירות המדינה), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה סולומון (פ/5316)

- המשך הדיון

(עמ' 86 – 88)

יד. הצעת חוק שירות התעסוקה (תיקון - חיזוק הפיקוח הפרלמנטרי על שירות התעסוקה), התשפ"ה-2025 של חה"כ צגה מלקו (פ/5608)

(עמ' 89)

טו. הצעת חוק איסור התקשרות בהסדר לקביעת מחיר אחיד למזון במשלוח ובהזמנה בבית האוכל, התשפ"ה-2025 של חה"כ רון כץ וינון אזולאי (פ/5732)

- המשך הדיון

(עמ' 90 – 92)

טז. הצעת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון - חישוב תעריף דמי הקמה), התשפ"ג-2023 של חה"כ יאסר חוג'יראת ואחרים (פ/2656)

- המשך הדיון

(עמ' 93 – 94)

יז. הצעת חוק שירות אזרחי (תיקון - מתנדב בודד או חסר עורף משפחתי), התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/5138)

- המשך הדיון

(עמ' 95 – 97)

יח. הצעת חוק תמיכה במערך הטיפול בחללים (הוראת שעה), התשפ"ה-2025 של חה"כ אורית פרקש הכהן ואחרים (פ/5977)

(עמ' 98 – 100)

יט. הצעת חוק שירות המילואים (תיקון - הקצאת מקומות למשרתי מילואים באירועי תרבות וספורט), התשפ"ה-2024 של חה"כ משה פסל (פ/5266)

(עמ' 101 – 102)

כ. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (נקודת זיכוי בעד שירות מילואים), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה טור פז (פ/5431)

(עמ' 103)

כא. הצעת חוק מענק לבניית מרחב מוגן, התשפ"ג-2022 של חה"כ יעקב אשר ואחרים (פ/904)

- המשך הדיון

(עמ' 104 – 106)

כב. הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - ניווד זכויות), התשפ"ה-2025 של חה"כ חוה אתי עטייה (פ/5776)

(עמ' 107 – 108)

כג. הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל
(תיקון - הקצאת מקרקעין לרשויות
מקומיות לטובת הקמת מתקני אנרגיה
מתחדשת), התשפ"ה-2025 של חה"כ
משה סעדה וששון ששי גואטה
(5394/פ)

- המשך הדיון

(עמ' 109 – 111)

כד. הצעת חוק המכר (דירות) (הבטחת
השקעות של רוכשי דירות) (תיקון -
ליווי פיננסי על ידי נותני שירותי
תשלום בעלי חשיבות יציבותית),
התשפ"ה-2025 של חה"כ אוהד טל
(5771/פ)

- המשך הדיון

(עמ' 112 - 114)

כה. הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון -
עדכון כתובת לצורכי בחירות),
התשפ"ג-2023 של חה"כ מרב מיכאלי
(2231/פ)

(עמ' 115 – 117)

כו. הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון -
שינוי מבנה פתק ההצבעה), התשפ"ג-
2023 של חה"כ בנימין גנץ ואחרים
(3745/פ)

- המשך הדיון

(עמ' 118 – 123)

כז. הצעת חוק לעשיית דין במחבלי החמאס ובעוזריהם, התשפ"ד-2023 של חה"כ עמית הלוי ואחרים (פ/4020)

- המשך הדיון

(עמ' 124 – 127)

כח. הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון - העלאת רף ענישה לנותני שירות או מידע לארגוני טרור או מדינות אויב המממנות פעילויות טרור), התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/5211)

- המשך הדיון

(עמ' 128 – 130)

כט. הצעת חוק איסור אספקת שירותים חיוניים לגורמים עוינים, התשפ"ה-2025 של חה"כ יוליה מלינובסקי ואחרים (פ/5502)

(עמ' 131 – 132)

ל. הצעת חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (חקיקה באזור באמצעות צו), התשפ"ה-2025 של חה"כ אביחי אברהם בוארון (פ/5567)

(עמ' 133 – 135)

לא. הצעת חוק החלת הריבונות של מדינת ישראל בחבלי יהודה והשומרון, התשפ"ה-2025 של חה"כ אבי מעוז (פ/5760)

(עמ' 136 – 137)

לב. הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון - תקופה מרבית לכהונה בתפקיד כראש הממשלה) של חה"כ בנימין גנץ ואחרים (פ/5096)

(עמ' 138 – 139)

לג. הצעת חוק יידוע ודיווח על מינוי יועצים חיצוניים לחברי ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי ולראש הממשלה, התשפ"ה-2025 של חה"כ נאור שירי (פ/5959)

(עמ' 140 – 141)

לד. הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון - ייצוג מגדרי הולם למשרות ניהול כללי במשרדי הממשלה), התשפ"ה-2025 של חה"כ פנינה תמנו (פ/5391)

(עמ' 142 – 143)

לה. הצעת חוק שירות המדינה (תיקון - דרך המינוי), התשפ"ה-2025 של חה"כ אושר שקלים (פ/5800)

- המשך הדיון

(עמ' 144 – 145)

לו. הצעת חוק הפסקת כהונה של נושאי משרה בכירים בתקופת הכהונה הראשונית של ממשלה חדשה, התשפ"ה-2025 של חה"כ צביקה פוגל ואחרים (פ/5733)

(עמ' 146 – 150)

לז. הצעת חוק פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה, התשפ"ה-2025 של חה"כ שמחה רוטמן ואחרים (פ/5808)

(עמ' 151 – 160)

לח. הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (חיסיון עיתונאי), התשפ"ה-2025 של חה"כ אלון שוסטר (פ/5793)

(עמ' 161 – 164)

לט. הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון - הגדרת אלימות במשפחה), התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו ואחרים (פ/5043)

- המשך הדיון

(עמ' 165 – 173)

מ. הצעת חוק העונשין (תיקון - איסור על עינויים ועל יחס אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל), התשפ"ג-2023 של חה"כ עאידה תומא סלימאן ואחרים (פ/3699)

(עמ' 174 - 179)

מא. הצעת חוק העונשין (תיקון - עבירת ביזה), התשפ"ה-2025 של חה"כ צבי ידידיה סוכות (פ/5957)

(עמ' 180)

מב. טיוטת חוק הקאדים (תיקון מס' 19 - 389חק שר במשרד המשפטים
תיקונים שונים), התשפ"ה-2025

(עמ' 181 – 183)

מג. חזרת הממשלה מחזרתה מהצעת חוק 388חק שר הביטחון
כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים
(תיקון מס' 4 והוראת שעה - חרבות
ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025
(ה"ח הממשלה מס' 1879)

(עמ' 184 – 190)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מטי צרפתי הרכבי

5688/25/פ

הצעת חוק אוויר נקי (תיקון – איסור שימוש בתנורים המוסקים בדלק מוצק), התשפ"ה–2025

1. הוספת סעיף 14א בחוק אוויר נקי, התשס"ח–2008¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 14 יבוא:

"איסור הפעלת 14א. (א) לא יפעיל אדם תנור המוסק בדלק מוצק. תנור המוסק בדלק מוצק

(ב) לא ייצר אדם תנור המוסק בדלק מוצק לא ימכרו, ייבאו, ישווקו או יתקינו ולא יעבירו לאחר.

(ג) בסעיף זה, "תנור" – תנור הסקה המותקן במקום מגורים."

2. תיקון סעיף 63 בחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) מייצר, מייבא, משווק, מתקין או מעביר לאחר, תנור המוסק בדלק מוצק, בניגוד להוראות סעיף 14א(2).";

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) המפעיל תנור המוסק בדלק מוצק בניגוד להוראות סעיף 14א(1) – דינו מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין."

3. תחולה הוראות חוק זה לא יחולו על תנור שביום תחילתו של חוק זה היה מותקן כדין במקום מגורים.

¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 752.

תחילה

4. תחילתו של חוק זה 45 ימים מיום פרסומו.

הוראת מעבר

5.

מי שערב יום התחילה החזיק במלאי תנור המוסק בדלק מוצק כדין לצורך מכירה, ויש בידו אסמכתא בכתב המעידה על כך (להלן – מלאי), רשאי למכור תנור מתוך מלאי זה, וכן רשאי אדם להתקין תנור כאמור שהיווה חלק ממלאי לפי סעיף זה, עד תום שנה מיום תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

חוק אוויר נקי, התשס"ח–2008, נועד להתמודד עם הבעיה החמורה של זיהום אוויר בישראל. בשנים האחרונות מתקבלות תלונות רבות באזורים שונים בארץ, במיוחד בעונת החורף, על מטרדי זיהום אוויר הנגרמים מהפעלת תנורי הסקה ביתיים שפועלים על שריפת דלק מוצק, חומר בעירה מוצק על סוגי השונים כגון עץ טבעי או מיוצר, לבני כבול, פחם, דלק מוצק מינרלי או דלק מכמה סוגים מעורבים. הן מבחינה סביבתית והן מבחינה כלכלית, שימוש בגז לצורך תנור הסקה ביתי, עדיף על הסקה באמצעות שריפת כל חומר אחר. ועדת מומחים ציבורית בנושא איכות האוויר בישראל (תוכנית לאומית – חוק אוויר נקי), בראשות פרופסור מנחם לוריא, ערכה השוואה בין סוגי מזהמים שונים. מסקנות הוועדה הוגשו למשרד להגנת הסביבה ביום 1 במרץ 2011. הוועדה בחנה פליטות חלקיקים, שהם סוג של מזהם אוויר: חלקיקים קטנים החודרים לריאות וגורמים למחלות בדרכי הנשימה כגון אסטמה וברונכיטי ולקשיי נשימה לחולים כרוניים, מאח, מתנורי הסקה בעץ ועוד. נמצא כי עשן תנורי העץ מכיל כמויות גדולות של חלקיקים נשימים עדינים (PM2.5). כמו כן, התברר שאח ותנורי עצים והסקה באמצעות דלק מוצק על סוגי השונים הם המזהמים ביותר ואילו תנורים העובדים על גז מזהמים הכי פחות עד כדי רמת פליטת מזהמים זניחה. לאור ממצאים אלה, ועדת המומחים הציעה להפסיק כליל את השימוש בעצים להסקה ביתית.

לפיכך, מוצע לאסור את השימוש, הייצור, המכירה, הייבוא והשיווק של תנורי הסקה המופעלים באמצעות שריפת דלק מוצק כגון עץ, וכן לאסור העברה של תנורים אלה, במטרה לצמצם ולמנוע מפגעי בריאות וריח כאמור ולהציל חיי אדם. כן מוצע לבצע אכיפה ולהטיל קנסות על מי שיעשה כן, בהתאם להוראות דומות בחוק המקורי, כולל איסור לעשות שימוש בתנור שאינו בעל היתר כדין.

החוק המוצע מחריג מתחולתו תנורים קיימים שהותקנו טרם כניסתו לתוקף אך יאסור על שימוש והפעלה של תנורים חדשים החל מיום תחילתו. בנוסף, ניתן יהיה, במשך שנה, למכור ולהתקין תנור שהיה במלאי על מנת לא לפגוע בבעלי העסקים יתר על המידה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)



מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/1980 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 08.06.2025 .

חק/1980. הצעת חוק אוויר נקי (תיקון - איסור שימוש בתנורים המוסקים בדלק מוצק), התשפ"ה-2025 של חה"כ מטי צרפתי הרכבי (פ/5688)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין, עידית סילמן, יצחק גולדקנופף והגברות עטרת דור שפיגלמן ומעיין ברוכי.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה ב-3 שבועות.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת חנוך דב מלביצקי
ינון אזולאי

פ/25/5774

הצעת חוק היער והאילנות, התשפ"ה–2025

פרק א': מטרות

- מטרות 1. מטרות חוק זה הן להגן על היערות, לפתחם ולהסדיר את ניהולם לטובת קידום ערכי פנאי ונופש, טבע ונוף ושמירה על המערכות האקולוגיות בהם, לרבות שימור הקרקע, מתוך הכרה בחשיבותם כמשאב ציבורי חיוני שיש לשמרו למען הדורות הבאים, להגן על אילנות מתוך הכרה בחשיבותם כמשאב ציבורי חיוני שיש לשמרו למען הדורות הבאים, ולעגן את סמכויות מינהל פיתוח הקרקע בקרן הקיימת לישראל לניהול שטחי היער.

פרק ב': הגדרות

- הגדרות 2. בחוק זה –
"אילן" – צמח רב שנתי בעל גזע מרכזי ממנו מסתעפים ענפים בכל שלבי גידולו, לרבות דקלים, חזרן, שיחים;
"האמנה" – האמנה שבין מדינת ישראל לבין הקרן הקיימת לישראל מיום כ' בכסלו התשכ"ב (28 בנובמבר 1961)¹;
"הוועדה" – ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת;
"ועדת המשנה ליער" – כאמור בסעיף 12;
"חוק גנים ושמורות" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח–1998²;
"חוק התכנון והבנייה" – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה – 1965³;

¹ י"פ התשכ"ה, עמ' 1598.
² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.
³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

"יער" – כל אחד מאלה :

(1) שטח שהוכרז כיער לפי חוק זה ;

(2) שטח שהוכרז כאזור שמור ליער לפי סעיף 3 לפקודת היערות⁴, למעט שטח שיועד לשמורת טבע או לגן לאומי לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבניה ;

(3) שטח שיועד ליער לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבניה ;

"מועצת היער", "המועצה" – כאמור בסעיף 3 ;

"מינהל פיתוח הקרקע" – מינהל פיתוח הקרקע בקרן קיימת לישראל, שהוקם ופועל לפי האמנה בשטחי היער ובקשר אליהם ;

"הממונה" – הממונה על היער והאילנות כאמור בסעיף 30 ;

"המשרד" – משרד החקלאות וביטחון המזון ;

"ניהול יער" – כלל הפעולות הנדרשות לתכנון, פיתוח, תחזוקה, שיקום, שמירה וטיפול היער ובתי הגידול בו, ובכלל זה הקמת תשתיות לקליטת קהל, תכנון והקמת יערות חדשים, נטיעה, דילול, כריתה, שימור קרקע ורעיית בעלי חיים בשטח היער ;

"קרן קיימת לישראל" – כמשמעותה בחוק קרן קיימת לישראל, התשי"ד-1953⁵ ;

"הרשות לשמירת הטבע והגנים" – כמשמעותה בחוק גנים ושמורות ;

"תוכנית" – כמשמעותה בחוק התכנון והבניה ;

"השר" – שר החקלאות וביטחון המזון.

פרק ג': מועצת היער

הקמת מועצת יער 3. הממשלה תמנה מועצה של 11 חברים ליער.

תפקידי המועצה 4. ואלה תפקידי מועצת היער :

(1) לקבוע את מדיניות ניהול היער ופיתוחו על יסוד עקרונות של ניהול בר-קיימא ותפיסת היער כמשאב חברתי ותרבותי בעל חשיבות בין-דורית ;

⁴ חוקי אי"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.
⁵ ס"ח התשי"ד, עמ' 34.

(2) לאשר את תוכנית העבודה הרב-שנתיות והשנתיות של מינהל פיתוח הקרקע ולקבוע אחר ביצוען ;

(3) לאשר ולפרסם דינים וחשבונות ציבוריים שנתיים בדבר יישום חוק זה ;

(4) לייעץ לשר ולכל רשות ציבורית בעניינים הנוגעים למדיניות ניהול היער וההגנה על אילנות שאינם בשטחי יער.

הרכב מועצת היער 5. במועצה יהיו 11 חברים והם :

(1) השר, והוא יהיה יושב הראש ;

(2) הממונה ;

(3) נציג השר מקרב עובדי משרדו ;

(4) נציג השר להגנת הסביבה מקרב עובדי משרדו ;

(5) מנהל מינהל פיתוח הקרקע ;

(6) מנהל אגף תכנון במינהל פיתוח הקרקע והיערן הראשי במינהל פיתוח הקרקע ;

(7) מנהל רשות הטבע והגנים או עובד בכיר מקרב עובדי רשות הטבע והגנים שימנה מנהל הרשות ;

(8) מנהל רשות מקרקעי ישראל או עובד בכיר מקרב עובדי הרשות שימנה מנהל הרשות ;

(9) נציג ציבור בעל מומחיות או השכלה אקדמית בתחום היער, האגרונומיה או הבוטניקה, לפי המלצה משותפת של הממונה ומנהל מינהל פיתוח הקרקע ;

(10) נציג של הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה מתוך רשימת מועמדים שיגישו גופים אלה ; לענין זה, "הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה" – הגופים המפורטים בחלק א' בתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג – 2002⁶ (להלן – חוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה).

⁶ ס"ח התשס"ג, עמ' 118.

- פרסום הודעה על מינוי
6. הודעה על מינוי חבר מועצת היער תפורסם ברשומות ואולם הפרסום אינו תנאי לתוקף המינוי; הודעה על ההרכב המכהן של מועצת היער תפורסם באתר האינטרנט של המשרד ושל מינהל פיתוח הקרקע.
- מינוי ממלאי מקום
7. הממשלה רשאית למנות ממלא מקום לחבר המועצה, בדרך שבה היא ממנה חבר מועצה, ובלבד שלא ניתן למנות לממלא מקום, מי שלא ניתן למנותו לחבר המועצה.
- סייג למינוי
8. (א) לא ימונה לחבר מועצת היער מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה או שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.
- (ב) לא ימונה לחבר מועצת היער מי שמכהן כחבר הממשלה או כחבר כנסת, למעט השר.
- תקופת כהונה
9. תקופת כהונתו של חבר מועצת היער, למעט הממונה ומנהל מינהל פיתוח הקרקע, תהיה חמש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות, בנות חמש שנים כל אחת.
- הפסקת כהונה לפני תום תקופת הכהונה
10. (א) חבר מועצת היער יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, בהתקיים אחד מאלה:
- (1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;
 - (2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או חבר הגוף שהוא מייצג, ואם הוא נציג ציבור – הוא נתמנה לעובד המדינה;
 - (3) הוא חדל למלא את תפקידו כממונה, כמנהל מינהל פיתוח הקרקע, כמנהל אגף תכנון במינהל פיתוח הקרקע או כיערן הראשי במינהל פיתוח הקרקע, לפי העניין.
- (ב) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן לגבי חבר מועצת היער, רשאי השר או הממשלה, ככל ומדובר בשר, להעבירו מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה ובסמוך למועד התקיימות הנסיבה, בהודעה בכתב, עם העתק למזכיר הממשלה:
- (1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר מועצת היער או הוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו ;

(3) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים הדרושים למינויו כחבר המועצה.

(ג) הפסיק חבר המועצה לכהן לפי הוראות סעיף זה, תפעל הממשלה למינוי חבר אחר במקומו בהקדם האפשרי.

11. סדרי העבודה של מועצת היער (א) רוב חברי המועצה, וביניהם יושב ראש המועצה, יהיה מניין חוקי בישיבותיה ובהחלטותיה.

(ב) החלטות מועצת היער יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בה ; היו הקולות שקולים, יהיה ליושב ראש המועצה קול נוסף.

(ג) קיום מועצת היער, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו בשל הפסקת כהונתו של חבר מחברי המועצה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שמכהנים בה רוב חבריה.

(ד) מועצת היער תקבע בעצמה את סדרי העבודה והדיונים שלה ושל ועדותיה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

(ה) סדרי העבודה והדיונים כאמור יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד ושל מינהל פיתוח הקרקע.

12. ועדת משנה לניהול היער (א) השר ימנה ועדת משנה קבועה למועצת היער שזה הרכבה :

(1) שני נציגי השר, מבין עובדי משרדו, אחד מהם יהיה הממונה – והוא יהיה היושב ראש ;

(2) נציג השר להגנת הסביבה מבין עובדי משרדו ;

(3) שני נציגי מינהל פיתוח הקרקע, מבין עובדיו, שיקבעו על ידי המנהל הכללי של הקרן הקיימת לישראל ;

(4) נציג רשות הטבע והגנים מבין עובדיה ;

(5) חבר סגל אקדמי במוסד להשכלה גבוהה בעל מומחיות בתחום הייעור, האקולוגיה או הבוטניקה ; לעניין זה, "מוסד להשכלה גבוהה" – מוסד שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁷ ; לפי המלצה משותפת של הממונה ומנהל מנהל פיתוח הקרקע ;

⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

(6) נציג ציבור בעל מומחיות בתחום היער, האגרונומיה או הבוטניקה, לפי המלצת הגופים המנויים בחלק א' לתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה.

(ב) היו הדעות שקולות, יוקנה ליושב ראש ועדת המשנה הקבועה למועצת היער קול נוסף.

(ג) ואלה תפקידי ועדת המשנה הקבועה למועצת היער :

(1) להמליץ למועצה בעניין מדיניות ניהול היער ותכניות העבודה השנתיות והרב-שנתיות ;

(2) לייעץ לשר לעניין התקנת תקנות לפי פרק ו' ;

(3) למלא כל תפקיד שנמסר לפי תוכנית לוועדה מקצועית ליער.

(ד) כל סמכות שהוקנתה בתוכנית לוועדה מקצועית ליער או לגוף שיחליף אותה, תוקנה לוועדת המשנה הקבועה למועצת היער.

(ה) המלצות ועדת המשנה הקבועה למועצת היער יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד ושל מינהל פיתוח הקרקע.

(ו) מועצת היער רשאית למנות ועדות משנה שאינן קבועות אשר ימליצו לה בעניינים שבתחומי סמכותה ואינם כלולים בסמכות ועדת המשנה הקבועה למועצת היער, כאמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד).

ניגוד עניינים של 13. (א) בסעיף זה –
חבר מועצת היער

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב (חורג) ;

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁸ ;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון ;

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

"ניגוד עניינים" של חבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או של עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצת היער, בוועדת המשנה ליער או במנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין ובין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו;

"קרוב" – של חבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או של עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין – כל אחד מאלה:

(1) בן משפחה של חבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או של עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין;

(2) אדם שלחבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או לעובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין, יש עניין במצבו הכלכלי;

(3) תאגיד שחבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו;

(4) גוף שחבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהל או עובדים אחראים בו.

(ב) לא ימונה ולא יכהן כחבר מועצת היער או כחבר ועדת משנה ליער, מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו מלבצע את עיקר תפקידו כחבר מועצת היער או כחבר ועדת משנה ליער, לפי העניין.

(ג) חבר מועצת היער וחבר ועדת המשנה ליער לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר מועצת היער או לחבר ועדת המשנה ליער כי הוא עלול להימצא במצב כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה או ליושב ראש ועדת המשנה ליער, לפי העניין; היה חבר המועצה היושב ראש – יודיע למזכיר הממשלה.

החלת דינים 14. חברי מועצת היער וועדת המשנה ליער שאינם עובדי המדינה, דינם, בפעולתם כחברי המועצה או כחברי ועדת המשנה ליער לפי העניין, ולעניין פעולותיהם בהן, כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה:

(1) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969⁹;

⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

(2) חוק מבקר המדינה [נוסח משולב], התשי"ח-1958¹⁰ – הוראות הנוגעות לעובדי הציבור ;

(3) חוק שירות הציבור (מתנות), התשי"ח-1979¹¹ ;

(4) חוק העונשין, התשל"ז-1977¹² – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור ;

(5) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969¹³ ;

(6) סעיף 33 לחוק שירות המדינה (סיווג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959¹⁴ – ההוראות הנוגעות לכלל עובדי המדינה ;

(7) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹⁵ – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור ;

(8) הוראות לפי חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998¹⁶ ;

(9) הוראות לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹⁷ ;

(10) חוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981¹⁸.

גמול והחזר הוצאות¹⁵. חבר מועצת היער וחבר ועדת המשנה ליער שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד גוף נתמך, יהיה זכאי לתשלום מאת המשרד בעד השתתפות בשיבות המועצה או בשיבות ועדת המשנה ליער, לפי העניין, בהתאם להוראות החשב הכללי במשרד האוצר החלות לעניין חברי ועדות ציבוריות ; בסעיף זה, "עובד מדינה", "עובד גוף מתוקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985¹⁹.

פרק ד': מינהל פיתוח הקרקע

תפקידי מינהל פיתוח הקרקע 16. (א) מינהל פיתוח הקרקע יפעל לקידום ולמימוש מטרות חוק זה, והוא יהיה מוסמך לפעול בהתאם למדיניות שקבעה מועצת היער, למטרות אלה :

(1) ניהול היער, ובכלל זה הגנה עליו ופיתוחו לטובת הציבור והסביבה ;

¹⁰ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

¹¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 2.

¹² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

¹³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

¹⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

¹⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

¹⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 166.

¹⁷ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

¹⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 105.

¹⁹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(2) איתור שטחים לצורך ייעודם כיער וקידום הליכים להכרזתם כיער לפי כל דין, תוך התחשבות בצרכי החקלאות, כפי שקבע המנהל הכללי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר או מי שהוא הסמיך לעניין זה;

(3) ייזום, תכנון וביצוע פעולות ניהול היער ובלבד שפעולות כריתה יבוצעו לפי הוראות פרק ו' ;

(4) הכנה של תכניות עבודה שנתיות ורב-שנתיות, הגשתן לאישור ויישומן ;

(5) פיתוח ידע בתחום היער, שימורו והפצתו ובכלל זה, עידוד וביצוע מחקרים, תיעוד ושימור ידע על שטחי יער וביצוע פעולות חינוך, הסברה והדרכה ;

(6) ייעוץ לממונה ולכל רשות מנהלית הממלאת תפקידים ציבוריים לפי דין, לרבות מוסדות התכנון, בנוגע ליישומו של חוק זה בתחום ניהול שטחי יער והגנה עליהם ;

(7) למלא כל תפקיד אחר שהוטל עליו לפי חוק זה.

(ב) מינהל פיתוח הקרקע ינהל מערך פיקוח ואכיפה באמצעות עובדים ייעודיים שיוסמכו לכך לפי פרק ז'.

17. התקשרויות של מנהל פיתוח הקרקע לצורך ביצוע חוק זה, תעשה כל התקשרות של מינהל פיתוח הקרקע לביצוע עסקה בטובין או במקרקעין, לביצוע עבודה או לרכישת שירותים בהליך שוויוני, בהתאם לעקרונות הייצוג ההולם, השקיפות וטוהר המידות ועל פי נהלים שקבע מנהל פיתוח הקרקע.

18. מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק זה הוא גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].
מינהל פיתוח הקרקע – גוף מבוקר

19. (א) קבלתו של אדם לעבודה במינהל פיתוח הקרקע תיעשה בהתאם לעקרונות השוויון והייצוג ההולם, השקיפות, הפומביות וטוהר המידות, על פי נהלים שיקבע מינהל פיתוח הקרקע לפי כל דין.
החלת דינים על עובדי מינהל פיתוח הקרקע

(ב) עובדי מינהל פיתוח הקרקע דינם כדין עובדי המדינה לעניין החיקוקים המנויים בסעיף 14.

ניגוד עניינים 20. (א) לא יתקבל אדם לעבודה במינהל פיתוח הקרקע ולא יתחיל בעבודתו אם הוא עלול להימצא באופן תדיר, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כעובד מינהל פיתוח הקרקע לבין עניין אישי שלו, או תפקיד אחר שלו.

(ב) מי שהתקבל לעבודה במינהל פיתוח הקרקע לא יתחיל בעבודתו אלא לאחר שנבחן הצורך לערוך לו הסדר למניעת ניגוד עניינים, על פי הכללים המקובלים לעניין זה בשירות המדינה, ולאחר שהעובד הודיע על הסכמתו להסדר למניעת ניגוד עניינים, ככל שנערך לו.

(ג) התברר לעובד מינהל פיתוח הקרקע כי עניין המצוי בטיפולו עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים, ימסור על כך הודעה לממונה עליו ולמנהל מנהל פיתוח הקרקע ויפעל בהתאם להנחיותיהם.

דיווח לממונה 21. מנהל מינהל פיתוח הקרקע ימסור לממונה כל מידע שיידרש על ידו בקשר לביצוע חוק זה.

טיפול בעבירות משמעת 22. (א) ביחס לעובדי מינהל פיתוח הקרקע, יראו עבירת משמעת לפי נספח מספר 7 לחוקת העבודה של עובדי הסוכנות היהודית לארץ ישראל וההסתדרות הציונית העולמית, ככוללת גם פעולה תוך הפרה של הוראות לפי חוק זה, הנחיות שניתנו לפיו או נהלים שנקבעו ליישומם.

(ב) מנהל מינהל פיתוח הקרקע או עובד בכיר במנהל פיתוח הקרקע שהוסמך על ידו, יפעלו לבירור תלונות נגד עובדי מנהל פיתוח הקרקע ולקידום דיון בבית הדין המשמעתני של עובדי ההסתדרות הציונית העולמית בעבירות משמעת של עובדי מנהל פיתוח הקרקע הנובעות מהפרה של הוראה לפי חוק זה ושל נהלים שנקבעו ליישומם.

(ג) מנהל מינהל פיתוח הקרקע ימסור לשר ולממונה, מדי שנה ועד יום 31 בינואר של השנה שלאחריה, דיווח על תוצאות בירור תלונות, הליכי משמעת שננקטו ועונשים שהוטלו על עובדי מנהל פיתוח הקרקע בשל עבירות משמעת.

(ד) אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכותו של גורם מוסמך לפי כל דין לבצע חקירה בשל עבירה פלילית או להגיש כתב אישום בגינה.

פרק ה': הכרזות יער

הכרזות יער ומתן תוקף 23. (א) השר רשאי להכריז על שטח כיער; הכרזה, תיקונה, שינויה או ביטולה יפורסמו ברשומות.

(ב) לא יכריז השר על שטח כיער אלא אם מתקיימים בו כל אלה:

(1) השטח מצוי במקרקעי ציבור ;

(2) אושרה תוכנית המייעדת את השטח ליער ;

(3) השטח לא הוכרז לפי חוק גנים לאומיים כגן לאומי או כשמורת טבע, או לא יועד לפי תוכנית לגן לאומי או לשמורת טבע כאמור.

(ג) הכרזת אזור שמור ליער לפי פקודת היערות יראו אותה כהכרזת יער לפי חוק זה, אף אם נעשתה בשטח שאינו במקרקעי ציבור.

(ד) בסעיף זה, "מקרקעי ציבור" – מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד : מקרקעי ישראל²⁰, ומקרקעין בבעלות רשות מקומית.

24. ביטול הכרזה (א) לא יבטל השר הכרזת יער אלא בהסכמת המועצה ובאישור הוועדה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), השר רשאי לבטל הכרזה ללא אישור הוועדה אם המועצה אישרה שביטול ההכרזה נחוץ לשם תיקון טעות נוסח או שגיאת מדידה שאינה מהותית, או שהכרזת היער נעשתה בשטח שאינו במקרקעי ציבור.

25. הגבלת שינוי ייעוד ושימושים מותרים (א) לא ישונה ייעודו של שטח שיועד להיות יער בתוכנית לכל ייעוד אחר אלא בהסכמת מועצת היער.

(ב) משהוכרז שטח כיער, לא ישונה ייעודו לכל ייעוד אחר.

(ג) על אף האמור בכל דין, בשטח שיועד ליער בתוכנית מותרים השימושים הבאים :

(1) ביער טבעי – מותר המשך עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים ללא מבנים ;

(2) ביער נטע אדם או יער פארק – מותר בכלל השטח עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים ללא מבנים, מותר בלב השטח עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים בבתי רשת ובמנהרות, ומותר בשולי השטח עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים ומבנים הדרושים לעיבוד כאמור.

26. רישום הערה במרשם המקרקעין בתוך 15 ימים מיום פרסום הכרזה על שטח יער ברשומות, ירשום רשם המקרקעין, לגבי כל קרקע המצויה בשטח היער והרשומה במרשם המקרקעין, הערה בדבר ההכרזה ; בוטלה ההכרזה – ימחק רשם המקרקעין את ההערה.

²⁰ ס"ח התש"ך, עמ' 56.

- תכנון בשטח יער 27. (א) לא תאושר תוכנית החלה על יער, כולו או חלקו, אלא באישור מנהל מינהל פיתוח הקרקע או מי שהסמיך לעניין זה (בסעיף זה – המנהל).
- (ב) המנהל רשאי לתת אישור לתוכנית החלה, כולה או חלקה, בתחום יער, להימנע מנתינתו או להתנותו בתנאים, אם ראה שהדבר נחוץ להגנה על היער והאילנות בו או לשם קיום פעילות חקלאית מותרת לפי חוק זה.
- (ג) המנהל רשאי לקבוע באישור תנאים שיבטיחו את שיקום היער ושימורו, לרבות הפקדת ערבויות ותשלום הוצאות ובכלל זה הוצאות פיקוח על קיום התנאים.

פרק ו': הגנה על היער והאילנות

- הגדרות לפרק ו' 28. בפרק זה –
- "אילן בוגר" – אילן שגובהו שני מטרים לפחות מעל פני הקרקע, וקוטר גזעו, הנמדד בגובה 130 סנטימטרים מעל פני הקרקע, הוא 10 סנטימטרים לפחות, ולעניין אילן במגרש שייעודו בתוכנית בת-תוקף הוא מגורים – קוטר גזעו הוא 20 סנטימטרים לפחות;
- "אילן מוגן" – אילן של זית, חרוב או אילן המוגן לפי סעיף 31;
- "העתקה" – עקירה של אילן מוגן או אילן בוגר משורשו ונטיעתו במקום אחר באופן שיבטיח את המשך צמיחתו;
- "כריתה" – חיתוך הגזע המרכזי של אילן בלא הותרת בדים, וכן כל פעולה הגורמת או העלולה לגרום למותו, לרבות ריסוס, הרעלה, הסרת קליפת הגזע, שריפת האילן, חיתוך שורשיו או בנייה בתוך תחום קוטר צמרתו או עקירה, למעט עקירה במהלך העתקה;
- "ערך" – שווי של האילן הנקבע, בין השאר, על פי מינו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו, ערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי;
- "צורך ציבורי" – לרבות חשיבות נופית, סביבתית, אקולוגית והיסטורית.
- הממונה על היער והאילנות ופקידי האילנות 29. (א) השר ימנה, מקרב עובדי משרדו, אדם בעל ידע וכישורים מתאימים בתחום היערות והאילנות לממונה על היער והאילנות לעניין חוק זה; לממונה יהיו נתונים התפקידים והסמכויות לפי חוק זה.

- (ב) השר ימנה פקידי אילנות, מבין עובדי משרדו ומבין עובדי מינהל פיתוח הקרקע.

- (ג) השר רשאי למנות פקידי אילנות מבין עובדי רשות הטבע והגנים, לעניין שטחי שמורות הטבע והגנים הלאומיים, ומבין עובדי רשויות מקומיות לעניין שטחים המצויים בתחומי הרשויות המקומיות שהם עובדיהן.
30. קביעת אילנות מוגנים השר, לאחר התייעצות עם ועדת המשנה ליער, רשאי לקבוע, בצו, אילנות שיהיו מוגנים אם מצא שיש צורך ציבורי בהגנה עליהם; השר רשאי לקבוע כי אילנות יהיו מוגנים כאמור בכל עת או בתקופה שייקבע ובכל מקום או באזור שיקבע בצו.
31. רישיון כריתה והעתקה ותנאיו (א) לא יכרות אדם אילן מוגן או אילן בוגר, לא יעתיקו ולא יובילו אלא ברישיון מפקיד אילנות.
- (ב) השר, לאחר התייעצות עם ועדת המשנה ליער ובאישור הוועדה, רשאי לקבוע סוגי מקרים שבהם כריתה או העתקה, בכל מקום או באזור שיקבע, לא יהיו טעונות רישיון לפי סעיף זה, אם נוכח שאין צורך ציבורי בקבלת רישיון כאמור; השר רשאי לקבוע חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על מי שמבצע כריתה או העתקה כאמור.
- (ג) ניתן רישיון כריתה או העתקה לפי סעיף זה על ידי פקיד אילנות עובד המשרד, עובד מנהל פיתוח הקרקע, עובד רשות מקומית או עובד רשות הטבע והגנים יפורסם טרם מועד כניסתם לתוקף של הרישיונות, באתר האינטרנט של המשרד, של מנהל פיתוח הקרקע, של הרשות המקומית או של רשות הטבע והגנים, לפי העניין.
- (ד) הממונה רשאי לקבוע בנהלים את פרטי המידע שיפורסם לפי סעיף קטן (ג), אופן פרסום המידע ודרכי פרסום נוספות.
- (ה) כריתה והעתקה של אילנות המבוצעות ליישום תוכנית עבודה מאושרת של מינהל פיתוח הקרקע אינן טעונות רישיון לפי סעיף קטן (א).
32. שיקולים במתן רישיון כריתה ורישיון העתקה (א) לא ייתן פקיד אילנות רישיון לכרות אילן מוגן או אילן בוגר אלא לאחר ששקל, בין השאר, את תכלית הבקשה למתן הרישיון ואת מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן ונוכח כי אין להותירו במקומו או להעתיקו כאמור בסעיף קטן (ב).
- (ב) לא ייתן פקיד האילנות רישיון להעתיק אילן מוגן או אילן בוגר אלא לאחר ששקל, בין השאר, את תכלית הבקשה ואת מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן שלגביו מתבקש הרישיון כאמור ונוכח כי אין להותירו במקומו; ברישיון כאמור יקבע פקיד האילנות תנאים להעתקה לפי סעיף 37(2).

קביעת נטיעה
חלופית או נטיעה
חלופית מופחתת

33.

(א) בתנאי רישיון כריתה יקבע פקיד אילנות כי על בעל הרישיון לנטוע, במקום ובמועד שעליהם יורה, אילן או אילנות אחרים במקום האילן שייכרת, שערכם שווה לערך האילן כפי שחושב לפי סעיף 37(1) (בסעיף זה – נטיעה חלופית); סבר פקיד אילנות כי בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי בשיעור ובאופן כפי שנקבע לפי הסעיף האמור; לעניין קביעת מועד הנטיעה יביא בחשבון פקיד האילנות, אם ביקש זאת מבקש הרישיון, את מועדה של שנת שמיטה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע, בהתאם לתכליות של בקשות לרישיונות כריתה, לנסיבותיהן ולתועלותיהן הציבורית והסביבתית, סוגי מקרים שבהם יינתן פטור מנטיעה חלופית או מתשלום היטל כספי או סוגי מקרים שבהם יוטל חיוב בנטיעה של אילן או של אילנות אחרים בערך נמוך מערך האילן הבוגר או האילן המוגן כפי שחושב לפי סעיף 37(1) (בסעיף זה – נטיעה חלופית מופחתת) או בתשלום היטל כספי מופחת.

תשלום היטל כספי
במקום נטיעה
חלופית

34.

(א) היטל כספי לפי סעיף 33(א) (בסעיף זה – היטל כספי) ישולם לאוצר המדינה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) השר רשאי להודיע ברשומות כי היטל כספי ישולם לקופת הרשות המקומית שבשטח שיפוטה נטוע האילן שלגביו ניתן הרישיון בו הוטל ההיטל הכספי, ובלבד שהרישיון ניתן על ידי פקיד אילנות שהוא עובד הרשות המקומית; השר יודיע כאמור לאחר שקיבל את המלצת הממונה;

(2) היטל כספי שהוטל בקשר לרישיון כריתה שניתן על ידי פקיד אילנות שהוא עובד מינהל פיתוח הקרקע ישולם למינהל פיתוח הקרקע.

(ג) רשות מקומית תנהל כספים שקיבלה לפי סעיף קטן (ב)(1) במסגרת תקציב בלתי רגיל כהגדרתו בסעיף 213א לפקודת העיריות²¹, המיועד לתחום פעילות של נטיעת עצי רחוב וייעור עירוני; בסעיף קטן זה, "ייעור עירוני" – לרבות הכנת סקר אילנות עירוני, הקמה ושיפור של בתי גידול לאילנות, שימור ושיקום אילנות עתיקים בשטח הרשות וחידוש מערכות השקיה לאילנות.

(ד) רשות מקומית שמשולם לה היטל כספי כאמור בסעיף קטן (ב) תפרסם, מדי שנה, לא יאוחר מיום 31 במרץ של כל שנה, דין וחשבון בדבר היקף ההיטלים הכספיים שגבתה, מועד גבייתם ופירוט השימושים שנעשו בכספי ההיטלים; הדין וחשבון יפורסם באתר האינטרנט של הרשות המקומית.

(ה) מינהל פיתוח הקרקע ינהל כספים שקיבל לפי סעיף קטן (ב)(2) במסגרת תקציב המיועד לפעולות ניהול היער ופרסם מדי שנה ולא יאוחר מיום 31 במרץ של כל שנה, דין וחשבון בדבר היקף ההיטלים הכספיים שגבה, מועד גבייתם והשימושים שנעשו בכספי ההיטלים; הדין וחשבון יפורסם באתר האינטרנט של מינהל פיתוח הקרקע.

35. ערובה ותנאים נוספים ברישיון פקיד אילנות רשאי להתנות מתן רישיון כריתה או העתקה בהפקדת ערובה על ידי בעל הרישיון להבטחת עמידתו בתנאי הרישיון ולקבוע תנאים אחרים ברישיון.

36. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטה של פקיד אילנות לפי פרק זה, רשאי לערור עליה בכתב לפני הממונה בתוך תקופת הפרסום לפי סעיף 31(ג) או בתוך 14 ימים ממועד קבלת החלטה שלא לתת רישיון, לפי העניין.

(ב) הרישיון נושא הערר, לא ייכנס לתוקפו עד למתן החלטה בערר.

(ג) ממונה רשאי לדרוש מהערר וממבקש הרישיון מסמכים נוספים הדרושים לדעתו לצורך דיון בערר; החלטת הממונה בערר תינתן בתוך 21 ימים ממועד הגשת הערר או המסמכים הנוספים שהועברו על פי דרישת הממונה, לפי העניין.

37. תקנות לעניין רישיונות השר, באישור הוועדה, יקבע הוראות לעניין סעיף זה, לרבות בעניינים אלה:

²¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

- (1) האופן שבו יחשב פקיד האילנות את ערכם של אילנות לעניין נטיעה חלופית, וכן, בהסכמת שר האוצר, שיעור ההיטל הכספי שישולם אם לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, אופן ומועד תשלומו, דרכי הצמדתו ודרכי גבייתו של ההיטל הכספי;
- (2) תנאים להעתקת אילנות, ובכלל זה אופן ביצוע ההעתקה וסוגי העתקה;
- (3) כללים ואמות מידה למתן רישיון כריתה ורישיון העתקה;
- (4) הוראות ותנאים לעניין גובה ערובה כאמור בסעיף 35, תקופתה, תנאיה, הצמדתה ואופן תשלומה;
- (5) סוגי אילנות שהובלתם טעונה רישיון מפקיד אילנות והוראות ותנאים לעניין רישיונות הובלה.

פרק ז': פיקוח ואכיפה

- הסמכת מפקחים 38. (א) השר רשאי להסמיך מפקחים מבין עובדי המשרד, עובדי מנהל פיתוח הקרקע, עובדי רשות הטבע והגנים, ועובדי רשויות מקומיות לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, כולן או חלקן; בשטחי היער יוסמכו לפעול רק פקחים מקרב עובדי מינהל פיתוח הקרקע או מקרב עובדי המשרד.
- (ב) לא יוסמך מפקח לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:
- (1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת השר, להיות מפקח;
 - (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר;
 - (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר.
- (ג) בנוסף לאמור בסעיף קטן (ב), לא יוסמך מפקח בסמכויות לפי סעיף 38 אלא אם כן מתקיימים לגביו גם כל אלה:
- (1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטיו, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים הנוגעים לביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;
 - (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון לאומי;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון לאומי.

39. סמכויות פיקוח לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח –

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו ;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה ומסמך הדרושים לו לשם מילוי תפקידו ; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995²² ;

(3) לערוך מדידות ובדיקות או ליטול דגימות של אילנות וצמחים אחרים, של שטחים, קרקעות או של חומרים העשויים לדעתו לשמש לטיפול בקרקע, באילנות או בצמחים, לזהם או להשפיע עליהם בדרך אחרת, וכן למסור את המדידות, הבדיקות והדגימות למעבדה, לשם בדיקתן, לשמור אותן או לנהוג בהן בדרך אחרת ;

(4) להיכנס לכל מקום המצוי ביער וכן לכל מקום שבו מצויים אילנות כדי לבדוק אותם, או שהיו מצויים בהם אילנות או חלקי אילנות, ואולם לא ייכנס מפקח למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט ; לשטחי יער יכנסו רק מפקחים שהוסמכו לכך מקרב עובדי מינהל פיתוח הקרקע או מקרב עובדי המשרד.

40. סמכויות חקירה התעורר חשד לביצוע עבירה על הוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח לחקור כל אדם שלדעתו קשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור ; על חקירה לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)²³, בשינויים המחויבים.

41. סמכויות לביצוע צו לפינוי קרקע לשם ביצוע צו לפינוי מקרקעי ציבור שניתן לפי סעיף 4 לחוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981, לגבי מקרקעין המצויים ביער, רשאי מפקח להיכנס למקרקעי ציבור שהצו חל עליהם, לפנות מהם כל חפץ ואדם ולנקוט את כל האמצעים כדי להבטיח את קיום הצו ולבצעו ; כן רשאי המפקח, בשעת הצורך, לקבל לשם כך עזרה מתאימה מהמשטרה.

42. חובת הזדהות מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו, ובהתקיים כל אלה, לפי העניין :

²² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.
²³ חוקי אי"י, כרך א', עמ' 439.

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו ;

(2) בעת הפעלת סמכויותיו כמפקח לפי סעיפים 39 עד 40 – יש בידו תעודה רשמית שהונפקה על ידי המשרד, על ידי מנהל פיתוח הקרקע, רשות הטבע והגנים או הרשות המקומית, לפי העניין, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג לפי דרישה ;

(3) נוסף על האמור בפסקה (2), בעת הפעלת סמכויותיו כמפקח לפי סעיף 39 – הוא לובש מדי מפקח בצבע ובצורה שהורה השר לעניין זה, ובלבד שהמדים אינם נחזים להיות מדי משטרה.

43. הוראות הממונה (א) הממונה רשאי לתת למפקחים הוראות לעניין דרכי פעולתם והפעלת סמכויותיהם לפי חוק זה, ובכלל זה :

(1) הוראות מפורטות בעניין אופן הפנייה לבעלי רישיונות, למבקשי רישיונות או לשוהים בשטח יער בעת הפעלת סמכויותיהם ;

(2) מתכונת מפורטת לתיעוד פעולות הפיקוח שבוצעו על ידם (בסעיף זה – פעולות הפיקוח) וממצאים שנאספו במהלכן, לרבות באמצעי תיעוד חזותי, ובלבד שהתיעוד החזותי לא יאפשר זיהוי של אדם ;

(3) הוראות לעניין פעולות דגימה ותיעודן ;

(4) הוראות לעניין אופן שמירת תיעוד פעולות הפיקוח ;

(5) הוראות לעניין התדירות והיקף פעולות הפיקוח שיבצעו, בהתאם למאפיינים השונים של השטח בו מבוצע הפיקוח.

(ב) הוראות הממונה שניתנו לפי סעיף זה אין חובה לפרסמן ברשומות, ואולם הממונה יפרסם ברשומות הודעה על מתן הוראות כאמור ועל מועד תחילתן, ובלבד שמועד תחילתן של ההוראות כאמור לא יקדם למועד פרסום ההודעה ברשומות.

פרק ח': עבירות ועונשין

44. איסור בנייה בשטח . אושרה תוכנית לפיה יועד שטח ליער, לא יבצע אדם בשטח התוכנית פעולת בנייה או כל פעולה אחרת המסכלת או עלולה לסכל את ייעודו של השטח כיער, אלא באישור המנהל ; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהחובה לקבל היתר לפי חוק התכנון והבנייה.

אויסור בנייה בשטח . שיועד ליער לפי תוכנית

איסור פגיעה ביער 45. לא יבצע אדם בשטח יער, במעשה או במחדל, פעולה הפוגעת ביער אלא אם קיבל לכך אישור בכתב מאת מנהל פיתוח הקרקע או מי מטעמו; בסעיף זה, "פעולה הפוגעת ביער" – לרבות כל אחד מאלה:

- (1) שינוי של פני הקרקע, ובכלל זה חפירה והקמת מבנה;
- (2) השחתה, הריסה, שבירה, חבלה, כתיבה, ציור או חריטה בקרקע או בציוד או מתקנים המצויים בשטח היער, או נטילה של קרקע, ציוד או מתקנים כאמור;
- (3) הצבת שלט, כלי רכב, נגרר או מתקן אחר דרך קבע;
- (4) גרימת נזק לבעל חיים או הטרדתו;
- (5) רעיית צאן או בקר;
- (6) קטיפה או נטילה של צמחים או חלקיהם;
- (7) שינוי צורה או תנוחה טבעית של בעל חיים, צומח או דומם המצויים ביער, או הפרעה לריבויים ולהמשך התפתחותם הטבעי;
- (8) הכנסת חומר זר העלול לזהם או להזיק לקרקע, לצמח או לבעלי חיים;
- (9) הבערת אש במקום שלא יועד לכך או השארת אש בוערת ללא השגחה;
- (10) השלכת פסולת או השארתה במקום שלא יועד לכך;
- (11) נסיעה ברכב ממונע שלא בדרך שיועדה לכך לפי תוכנית או בנתיב שיועד לכך לפי סעיף 50.

איסור פעילות 46. לא יפעיל אדם עסק בשטח יער אלא באישור מנהל מינהל פיתוח הקרקע או עסקית ביער מי שהוא הסמיך לעניין זה.

איסור מגורים ביער 47. לא יתגורר אדם בשטח יער.

עונשין 48. העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה או קנס כקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז–1977:

(1) כורת או מעתיק אילן בוגר או אילן מוגן ללא רישיון או שלא בהתאם לתנאי הרישיון, בניגוד לסעיף 31(א);

(2) מבצע ללא אישור פעולת בנייה או כל פעולה אחרת המסכלת או עלולה לסכל את ייעודו של השטח כיער, בניגוד לסעיף 44;

- (3) מבצע בשטח יער פעולה הפוגעת ביער בניגוד לסעיף 45 ;
- (4) מפעיל עסק בשטח יער ללא אישור, בניגוד לסעיף 46 ;
- (5) מתגורר בשטח יער בניגוד לסעיף 47.

פרק ט': הוראות שונות

- שמירת דינים 49. (א) הוראות חוק זה באות להוסיף על כל דין, ובכלל זה הוראות חוק התכנון והבנייה, חוק גנים ושמורות, חוק הגנת הצומח, התשט"ז–1955²⁴, חוק למניעת שריפות בשדות, התש"י–1949²⁵, פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה–1985²⁶, חוק להגנת חיית הבר, התשט"ו–1955²⁷ וחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד–1994²⁸.
- (ב) אין במתן אישורים, רישיונות, היתרים תעודות או מסמכים לפי חוק זה כדי לגרוע מהחובה לקבל אישורים, רישיונות, היתרים, תעודות או מסמכים אחרים לפי כל חיקוק אחר.
- ביצוע ותקנות 50. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
- (ב) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע בתקנות הוראות לעניין דרכים ואמצעים להסדרת ההתנהגות בשטחי יער, לרבות בעניינים אלה:
- (1) קביעה וסימון של אזורים או מקומות המיועדים לשהייה קצרת מועד לצרכי פעילות פנאי, להבערת אש או להשלכת פסולת ;
 - (2) קביעה וסימון של שבילי הליכה ונתיבים וייעודם למעבר כלי רכב ;
 - (3) מתן היתרים להפעלת עסק או לביצוע פעולות בשטח היער ;
 - (4) גביית תשלומים בעד שימוש מסחרי במתקנים ובשירותים בשטח היער.
- תיקון חוק התכנון 51. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965²⁹, בסעיף 83 –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום ההגדרה "עץ בוגר" יבוא :

²⁴ ס"ח התשט"ז, עמ' 206.

²⁵ ס"ח התש"י, עמ' 32.

²⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 84.

²⁷ ס"ח התשט"ו, עמ' 10.

²⁸ ס"ח התשנ"ד, עמ' 56.

²⁹ ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.

"אילן בוגר" – כמשמעותו בחוק היער והאילנות, התשפ"ה–2025
(בסעיף זה – חוק היער והאילנות); "

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "עצים" יבוא "אילנות";

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "עצים" יבוא "אילנות", במקום "שר החקלאות
ופיתוח הכפר" יבוא "השר הממונה על חוק היער והאילנות", במקום "פקיד
יערות" יבוא "פקיד אילנות" ובמקום "בפקודת היערות" יבוא "בחוק היער
והאילנות".

תיקון חוק הרשות 52. בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב–2012³⁰ –
הארצית לכבאות
והצלה

(1) בסעיף 42(ב), במקום "הגוף המופקד על ניהול מרבית שטחי הייעור
בישראל" יבוא "מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה–2025";

(2) בסעיף 44(ב), במקום "הגוף המופקד על ניהול מרבית שטחי הייעור
בישראל" יבוא "מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה–2025".

תיקון חוק מקרקעי 53. בחוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א–1981³¹, בסעיף 1, בהגדרה
ציבור (פינוי קרקע)
"הממונה" –

(1) בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ג) לגבי מקרקעין המצויים ביער כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה–2025 – מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק
האמור; "

(2) בפסקה (2), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ג) לגבי מקרקעין המצויים ביער כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה–2025 – מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק האמור
יחד עם היועץ המשפטי של מינהל פיתוח הקרקע; "

³⁰ ס"ח התשע"ב, עמ' 702.
³¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 105.

- תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים 54. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000³², בתוספת הראשונה, בפרט 41, במקום פסקה (4) יבוא:
- מינהליים
- "(4) החלטה של הממונה לפי חוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025."
- תיקון חוק חופש המידע 55. בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998³³, בהגדרה "רשות ציבורית", אחרי פסקה המידע (ג) יבוא:
- "(9ד) מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025"
- ביטול פקודת היערות ושמירת תוקף צווים ותקנות 56. (א) פקודת היערות³⁴ – בטלה.
- (ב) הצווים והתקנות להלן יעמדו בתוקפם, כל עוד לא נכנסו לתוקפן תקנות שיחליפו אותן וכל עוד לא בוטלו בידי השר או שר אחר המוסמך לבטלם לפי דין, יראו אותם כאילו הותקנו מכוח חוק זה, ובכל מקום בהם בו נכתב "עץ" משמעו "אילן":
- (1) תקנות היערות³⁵;
- (2) תקנות היערות (רישיון כריתה והובלה לעצי הדר ועצי אבוקדו או חלקיהם), התשפ"ב-2022³⁶;
- (3) צו היערות (פטור מרישיון), התשפ"ג-2023³⁷.
- תחולה על המדינה 57. (א) הוראות חוק זה יחולו על המדינה.
- ועל מערכת הביטחון
- (ב) מבלי לגרוע מהוראות לפי סעיף קטן (א), השר הממונה, בהסכמת השר, רשאי להורות בנוהל על התאמות ביישום הוראות חוק זה על גוף בטחוני.
- (ג) בסעיף זה –
- "גוף בטחוני" – גוף מהגופים המנויים בהגדרה "מערכת הביטחון";

³² ס"ח התש"ס, עמ' 190.

³³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

³⁴ חוקי אי"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.

³⁵ חוקי אי"י כרך ג', עמ' (ע) 1754, (א) 1746.

³⁶ ק"ת התשפ"ב, עמ' 1682.

³⁷ ק"ת התשפ"ג, עמ' 2048.

"השר הממונה" ו"מערכת הביטחון" – כהגדרתם בחוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א–2011³⁸.

- תחילה 58. בכפוף להוראות סעיף 56, תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).
- הוראות מעבר 59. (א) רישיון שניתן לפי פקודת היערות, שהיה תקף ביום התחילה, יראו אותו כאילו ניתן מכוחו של חוק זה, לתקופה של שנתיים ממועד פקיעת הרישיון האמור.
- (ב) במשך 10 שנים מיום התחילה, בסעיף 2, יקראו את ההגדרה "יער" כך שאחרי פסקה (3) יבוא:
- "(4) שטח שנמסר לקרן קימת לישראל לפי האמנה, לשם הכשרה, פיתוח וייעור, או שטח פתוח בניהול קרן קימת לישראל, למעט שטח שהוכרז כגן לאומי או כשמורת טבע לפי חוק גנים ושמורות."

דברי הסבר

כללי מאז היווסדה, וביתר שאת מהקמת המדינה, פועלת הקרן הקיימת לישראל (להלן – קק"ל) להכשרתם, החזקתם ופיתוחם של שטחי היערות במדינה. במקביל לחקיקתם של חוק-יסוד: מקרקעי ישראל, וחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך–1960, הסכימו ממשלת ישראל וקק"ל על אמנה שתסדיר את ניהול מקרקעי קק"ל וניהול מקרקעי הייעור שבמקרקעי ישראל. בנובמבר 1961 חתמו הממשלה וקק"ל על כתב האמנה, ובה סיכמו כי יוקם מינהל מקרקעי ישראל (כיום – רשות מקרקעי ישראל) לצורך ניהול מקרקעי ישראל (להלן – האמנה). בין השאר הפקידה האמנה את נושא ייעורם של מקרקעי ישראל בידיה של קק"ל, שתקים, לצורך כך, מינהל פיתוח קרקע (מפ"ק):

"10. הכשרת מקרקעי ישראל וייעורם ירוכזו בידי הקרן הקיימת לישראל שתקים לשם כך מינהל פיתוח קרקע (ולחלן – "מינהל הפיתוח"). הקרן הקיימת לישראל תמנה, לאחר התייעצות בשר, מנהל שיעמוד בראש מינהל הפיתוח ושיהיה כפוף לקרן הקיימת לישראל.

11. מינהל הפיתוח יערוך אחת לשנה (ובפעם הראשונה כתום שלושה חודשים מיום תחילתו של החוק). תוכנית לפיתוח מקרקעי ישראל וייעורם, ויגיש תוכנית זאת לממשלה ולקרן הקיימת לישראל: התוכנית תיערך תוך תיאום מלא עם שר החקלאות.

12. מדור הייעור שבמשרד החקלאות יעסוק להבא במחקר של ייעור בלבד; ואולם שר החקלאות יוסיף להיות ממונה על ביצוע פקודת היערות 1926, באמצעות מינהל הפיתוח.

13. מינהל הפיתוח יעסוק בפעולות הכשרה, פיתוח וייעור של מקרקעי ישראל, בתורת סוכנם של הבעלים הרשומים; ...".

במסגרת האמנה, העניקה המדינה למינהל פיתוח הקרקע, את הזכות (והחובה) הבלעדית להוציא לפועל עבודות הכשרה וייעור במקרקעי ישראל, בתיאום עם משרד החקלאות, ובכך הכירה, פורמאלית, בפועלו של מינהל פיתוח הקרקע כרשות הייעור, בפועל, של מקרקעי ישראל. וכדברי ביהמ"ש העליון בבג"ץ 288/00 **אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' שר הפנים**, פ"ד נה (5) 673: "משכבר הימים ידענו כי הקרן-הקיימת-לישראל (קק"ל) נועדו לה כמה וכמה משימות, ביניהן המשימה של ייעור הארץ, והיא משימה ראשה. ייעור וקק"ל היו לאחדים. כך מן ההיבט הלאומי והמדינתי...".

בהמשך לאמנה, קבעה מועצת מקרקעי ישראל, בשורה של החלטות (שבעקבותיהם חתמו הצדדים על הסכמים) כי שטחים שהם מקרקעי ישראל, יימסרו לקק"ל, אשר תחזיק ותנהל אותם כיערות או למטרת שמירה על ערכי הטבע והסביבה ("הנוף והטבע"), תוך ראיית היערות כמקום בילוי ונופש לציבור

³⁸ ס"ח התשע"א, עמ' 738.

בישראל.

בהיבט התכנוני עוגנו תפקידי קק"ל בניהול מקרקעי הייעור ובהגנה עליהם עוד בתוכנית המתאר הארצית ליער ולייעור – תמ"א 22, ולאחר מכן בפרק השטחים המוגנים של תמ"א אחת. ליער פנים שונות ומופעי נוף שונים, היערות מהווים מערכת מגוונת ומורכבת, שחלקיה תומכים זה בזה לכדי מארג שלם. היערות מספקים מכלול של שרותי חברה ותרבות, תיירות ופנאי. חשיבות היער הולכת וגדלה ככל שעולה רמת החיים של האוכלוסייה, שיעור הזמן הפנוי אשר בידי הציבור והגדלת תודעת הנופש ותרבות הפנאי. בצד זאת, מתקיימים ונשמרים ביערות בתי גידול מגוונים, שמספקים שרותי מערכת יערנית-חברתית-אקולוגית ומתפקדים כמערכת אקולוגית עשירה. חשיבותו ותרומתו של היער בהיבטים אקולוגיים וסביבתיים מקבלת משנה תוקף נוכח משבר האקלים והתופעות הנלוות לו. מגמות הפיתוח בישראל והמשך הגידול הדמוגרפי, מדגישות אף הן את הצורך במתן הגנה נוספת לשטחי היער על מנת לצמצם את האיומים ההולכים וגוברים על שטחים אלו, תוך שמירתם כנכס ומשאב ציבורי לימינו ואלדורות הבאים.

פקודת היערות, שנחקקה על ידי רשויות המנדט הבריטי לפני כמאה שנים, על תיקוניה, אינה נותנת מענה מספק לצרכים העכשוויים של ניהול שטחי היערות בארץ וההגנה עליהם. הפקודה חסרה הוראות מספקות לטיפול היערות ולהגנה עליהם ועל משאבי הטבע שבהם, חסרה התייחסות להנגשת שטחי היער לציבור ולרווחתו ולשיפור איכות החיים, אין בה התייחסות לגוף המנהל את היער ולסמכויות, לרבות סמכויות פיקוח ואכיפה, שנדרשות כדי לאפשר ניהול יעיל והגנה על שטחי היער והאילנות.

החוק המוצע מאפשר את ההגנה על שטחי היער והאילנות בישראל, ושם את ישראל בשורה אחת עם המתקדמות שבמדינות, המכירות בחשיבות שבשמירה ובהגנה על שטחי יערות ואילנות, פיתוחם ופתיחתם לציבור, באמצעות חקיקה מתאימה.

החוק המוצע מאפשר את קיומן ומימושן של האמנות הבין-לאומיות בתחום, עליהן חתומה ישראל, עליהן נמנות האמנות לשמירה על המגוון הביולוגי, המלחמה במדבור, הפחתת פליטות גזי חממה, היערכות לשינויי האקלים ושמירה על היערות.

פרק א': מטרות

מתוך הכרה בחשיבותם כמשאב ציבורי חיוני שיש לשמרו למען הדורות הבאים קובע החוק המוצע את מטרותיו העיקריות – להגן על האילנות ועל היערות, לפתחם ולהסדיר את ניהולם לטובת קידום ערכי פנאי ונופש, טבע ונוף ושמירה על המערכות האקולוגיות בהם, לרבות שימור הקרקע וכן לעגן את סמכויות מינהל פיתוח הקרקע בקרן קיימת לישראל, לניהול שטחי היער.

לצורך מימוש מטרותיו קובע החוק המוצע הגנות לשטחי היער ולאילנות במספר תחומים.

הכרזה על שטח יער: שטח מוכרז הוא שטח שמור בו לא תאושר תוכנית בשטח היער ולא תעשה בו כל פעולת בנייה ופיתוח הטעונה היתר לפי חוק התכנון והבנייה, אלא באישור מינהל פיתוח הקרקע (סעיף 27 המוצע). שר החקלאות ובטחון המזון (להלן – השר) הוא הקובע והמכריז על שטח מוכרז ליער בתנאי שהמדובר במקרקעי הציבור וקיימת בו תוכנית מאושרת המייעדת שטח ליער (סעיף 23 המוצע). שטח מוכרז על פי החוק המוצע לא יחול על שטח המוכרז כגן לאומי או שמורת טבע. הסמכות לביטול שטח מוכרז נתונה לשר בלבד, לאחר שקיבל את הסכמת מועצת היער (סעיף 24 המוצע).

פיקוח ואכיפה: במטרה לאפשר את קיומה של הגנה ושמירה מיטבית על שטחי היער והאילנות קובע החוק המוצע מנגנון של הסמכת מפקחים מבין עובדי המשרד, עובדי מינהל פיתוח הקרקע, עובדי רשות הטבע והגנים הלאומיים ועובדי רשויות מקומיות (סעיף 38 המוצע). הסמכויות שמעניק החוק המוצע כוללות סמכויות פיקוח, חקירה וביצוע צו לפינוי קרקע (סעיפים 39-41 המוצעים).

איסור פגיעה בשטחי היער: פרק ה' בחוק המוצע מפרט את הפעולות האסורות ביערות וקיומן ייחשב כעבירה שעונש בצידה. האיסור חל על פעולות העלולות לפגוע ביער או לסכל את ייעודו כיער (סעיפים 44 ו-45 המוצעים), איסור פגיעה באילנות, איסור פעילות עסקית ביער (סעיף 46 המוצע) ואיסור מגורים בשטח היער (סעיף 47 המוצע).

ההגנה על האילנות: החוק המוצע מתייחס לאילנות הבוגרים והמוגנים (סעיף 28 המוצע), בערים, בהתיישבות הכפרית בצדי הדרכים ובשטחים הפתוחים. לאילנות תרומה רבה לטבע, לנוף, למיזוג האקלים, לסביבה, לרווחת ובריאות האדם ולאיכות החיים של האוכלוסייה. מאחר וכריתת אילנות היא מצב בלתי הפיך היא מותרת במגבלות מסוימות שקובע החוק המוצע ובאישור ובתנאים שיינתנו על ידי פקיד האילנות בלבד, לאחר ששקל את תכלית הבקשה ונחיצותה, כמו גם רכיבים נוספים לרבות מצבו של האילן, נדירותו, מידותיו וכו' (סעיף 32 המוצע). פקידי היערות ימונו על ידי השר מבין עובדי משרדו, עובדי מינהל פיתוח הקרקע לשטחי היער, עובדי רשות הטבע והגנים לשטחי שמורות הטבע והגנים הלאומיים ועובדי רשויות מקומיות לגבי אילנות שבתחום הרשויות שאינם בשטחי יערות, שמורות טבע וגנים לאומיים. בתנאי הרישיון יקבע פקיד היערות את המיקום והמועד לביצוע נטיעה חלופית שוות ערך ולחלופין, כאשר הנטיעה החלופית אינה אפשרית, את הצורך בתשלום היטל כספי (סעיף 33 המוצע).

ההיטל הכספי ישולם לאוצר המדינה או לרשות המקומית באם פקיד היערות הנו עובד הרשות, או למינהל פיתוח הקרקע אם פקיד האילנות מטעמו, או לרשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים אם פקיד האילנות מטעמו.

פרק ב': הגדרות

ההגדרה "יער" – החוק המוצע מגדיר "יער" ככל אחד מאלה:

- (1) שטח המוכרז כיער על פי חוק זה;
 - (2) שטח שהוכרז כאזור שמור ליער לפי סעיף 3 לפקודת היערות כנוסחה ערב תוקפו של חוק זה, למעט שטח המיועד לשמורת טבע או לגן לאומי לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה;
 - (3) שטח שיועד ליער לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה.
- ההגדרה "אילן"** – צמח רב-שנתי בעל גזע מרכזי ממנו מסתעפים ענפים בכל שלבי גידולו לרבות דקלים, חזרן, שיחים.

גופים ותפקידים עיקריים בחוק המוצע –

1. משרד החקלאות ובטחון המזון: המשרד הממשלתי האמון על קיום חוק זה;
2. מינהל פיתוח הקרקע: הגוף האחראי על "ניהול היער" הכולל את כלל הפעולות הנדרשות לתכנון, פיתוח, תחזוקה, שיקום, שמירה וטיפול היער ובתי הגידול בו, ובכלל זה הקמת תשתיות לקליטת קהל, תכנון והקמת יערות חדשים, נטיעה, דילול, כריתה, שימור קרקע ורעיית בעלי חיים;
3. הממונה על היער והאילנות: ימונה על ידי השר מקרב עובדי המשרד. סמכויותיו והגדרת תפקידיו נקבעות בחוק המוצע, ובכלל זה הוא הממונה תפקידים על פקדי האילנות.

פרק ג': מועצת היער

במסגרת החוק המוצע מוקמת מועצת יער. המועצה היא גוף המייעץ לשר ולרשויות ציבוריות בעניינים הנוגעים למדיניות ניהול היער בישראל. מועצת היער קובעת את מדיניות ניהול היער על פי עקרונות של ניהול בר-קיימא, היא המופקדת על אישור תוכניות העבודה השנתיות והרב-שנתיות של מינהל פיתוח הקרקע ביער, ייעוץ לשר לגבי פרסום דינים וחשבוניות ציבוריים בדבר יישום החוק המוצע וכן בנוגע למדיניות ההגנה על האילנות שאינם בשטחי היער. המועצה מורכבת מ-11 חברים מגופים ממשלתיים, ציבורים, נציגי קק"ל ונציגי ציבור שמונו על ידי השר.

ועדת משנה לניהול היער: וועדת משנה שליד מועצת היער, תמונה על ידי השר ויהיו בה 6 חברים. וועדת המשנה לניהול היער תמליץ למועצה בעניין מדיניות ניהול היער והתקנת תקנות. המועצה רשאית למנות וועדות משנה נוספות בתחומי סמכותה.

פרק ד': מינהל פיתוח הקרקע

החוק המוצע ממשיך את המוסכם באמנה וקובע כי מינהל פיתוח הקרקע יפעל לקידום ומימוש מטרות החוק, בהתאם למדיניות מועצת היער. החוק המוצע מסמך את מינהל פיתוח הקרקע לפעול לניהול היער, ובכלל זה הגנה עליו ופיתוחו לטובת הציבור והסביבה, לאתר שטחים לצורך ייעודם כיער וקידום הליכים להכרזתם כיער, תוך התחשבות בצרכי החקלאות, ליזום, לתכנן ולבצע את כל הפעולות הנדרשות לניהול היער, להכין את תכניות העבודה וליישמן, לאחר שאושרו על ידי מועצת היער, לפתח ידע בתחום היער ובכלל זה, עידוד וביצוע מחקרים, תיעוד ושימור ידע על שטחי יער וביצוע פעולות חינוך, הסברה והדרכה.

מינהל פיתוח הקרקע ייעץ לממונה ולכל רשות מנהלית הממלאה תפקידים ציבוריים לפי דין, לרבות מוסדות התכנון, בנוגע ליישומם של החוק בתחום ניהול שטחי יער והגנה עליהם ולבצע כל תפקיד שהוטל עליו על ידי החוק.

לאור תפקידיו ומשימותיו, מטיל החוק המוצע על מינהל פיתוח הקרקע מגבלות בתחומים שונים, כפי שנדרש מגופים המקיימים סמכויות מנהליות וסמכויות חקירה ופיקוח. כך, נקבע כי מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק (פועל לפי האמנה בשטחי היער ובקשר אליהם), הינו גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], כי עובדי מינהל פיתוח הקרקע העוסקים בביצוע החוק, דינם כדין עובדי מדינה לעניין חקוקים שונים, במלואם או בחלקם, כגון חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979, חוק העונשין, התשל"ז-1977, חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, סעיף 33 לחוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959, פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, וכיוצא באלה. החוק המוצע ממשיך וקובע הסדר של טיפול בעבירות משמעת לעובדי מינהל פיתוח הקרקע בגין הפרה של הוראות החוק ושל נהלים שייקבעו ליישומם.

פרק ה': הכרזות יער

פרק ה' לחוק המוצע דן בהכרזת שטח כיער. השר הוא שרשאי להכריז על שטח כיער. ההכרזה, תיקונה, שינויה או ביטולה יפורסמו ברשומות. תנאי להכרזת יער הוא כי המדובר בשטח שהוא מקרקעי ציבור (היינו, מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל, ומקרקעין בבעלות רשות

מקומית), כי אושרה תוכנית המייעדת את השטח ליער וכי אין המדובר בשטח שיועד לפי תוכנית לשמורת טבע או לגן לאומי או שהוכרז כשמורת טבע או כגן לאומי. משהוכרז שטח כיער, מעניק לו החוק המוצע הגנות שתכליתן לשמרו ולהגן עליו כיער בר-קיימא. החוק המוצע קובע ומסדיר את האפשרויות לשינוי עוד שטח מוכרז, את השימושים החקלאיים המותרים ביערות ומתנה אישור תוכנית החלה על יער באישורו של מנהל מינהל פיתוח הקרקע או מי שהוסמך על ידו.

פרק ו': הגנה על אילנות

בהמשך לפקודת היערות, פרק ו' לחוק המוצע עניינו בהגנה על האילנות. החוק המוצע קובע את האיסור על כריתתם, העתקתם והובלתם של אילן מוגן או אילן בוגר, אלא אם התקבל רישיון לכך מפקיד האילנות (סעיף 31 המוצע). החוק המוצע מוסיף ומפרט את השיקולים שעל פקיד האילנות לשוות לנגד עיניו בבואו להחליט לגבי בקשה לכריתה או להעתקה (בין השאר את תכלית הבקשה, את מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן). בתנאי רישיון כריתה יקבע פקיד אילנות כי על בעל הרישיון לנטוע, במקום ובמועד שעליהם יורה, אילן או אילנות אחרים במקום האילן שייכרת. ככל שפקיד אילנות סבר כי בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות לא ניתן לבצע נטיעה חלופית כאמור, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי בשיעור ובאופן שנקבע בחוק ובתקנות מכוחו. בנוסף, החוק המוצע קובע את זכותו של כל מי שרואה עצמו נפגע מהחלטת פקיד האילנות לערור על ההחלטה בפני הממונה.

פרק ז': פיקוח ואכיפה

פרק ז' לחוק המוצע נותן מענה לאחת מהלקויות העיקריות של היעדר סמכות פיקוח ואכיפה לגוף המנהל את היער. החוק המוצע מאפשר לשר להסמיך מפקחים מבין עובדי המשרד, עובדי מינהל פיתוח הקרקע, עובדי רשות הטבע והגנים ועובדי הרשויות המקומיות, לשם פיקוח על ביצוע הוראות החוק. כדי לאפשר למפקחים לבצע את המטלות שמציב החוק המוצע ולאפשר את השמירה וההגנה על היער והאילנות, מעניק החוק המוצע למפקחים סמכויות פיקוח של דרישה להזדהות, קבלת ידיעות ומסמכים, עריכת מדידות ובדיקות וכניסה לשטחי היער ושטחים בהם מצויים אילנות (למעט למקומות המשמשים למגורים) ואף סמכויות חקירה בשל חשד לביצוע עבירה על הוראות החוק וסמכויות לביצוע צו לפינוי קרקע לפי חוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981. בצד הסמכויות מטיל החוק המוצע הגבלות וקובע תנאים באשר ליכולת להיות מוסמך למפקח. כך נדרש היעדר הרשעות בעבירות רלוונטיות, אישור משטרת ישראל וקבלת הכשרה מתאימה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)



מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/2036 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 06.07.2025.

חק/2036. הצעת חוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025 של חה"כ חנוך דב מלביצקי וינון אזולאי (פ/5774)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין, אבי דיכטר, יואב בן צור, עידית סילמן
ה"ה ארז ברקאי, דוד בבלי ונציגי משרדי הפנים, המשפטים והאוצר.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
אלון שוסטר
ניסים ואטורי
מיכאל מרדכי ביטון
רם בן ברק
צביקה פוגל
מטי צרפתי הרכבי
נעמה לזימי
שלום דנינו
יצחק קרויזר

פ/25/2152

הצעת חוק החקלאות, התשפ"ג–2023

פרק א': מטרה והגדרות

- | | |
|--------|--|
| מטרה | 1. מטרת חוק זה היא לעגן את מעמדה של החקלאות כענף בעל ערך לאומי ייחודי וחשיבות רב-דורית, לשם השגת יעדים אלה:
(1) הבטחת אספקה זמינה של תוצרת חקלאית מקומית במחירים סבירים ככלי לחיזוק הביטחון התזונתי של תושבי מדינת ישראל;
(2) ביסוס וקידום ההתיישבות והמרחב הכפרי ככלי לחיזוק הביטחון הלאומי והאישי של מדינת ישראל ותושביה, לפיזור אוכלוסין ולחיזוק שטחי הספר לאורך גבולותיה של המדינה;
(3) פיתוח מחקר חקלאי וקידום חדשנות חקלאית;
(4) קידום צמיחה כלכלית באמצעות העצמת הערך הכלכלי שמייצרת החקלאות למשק;
(5) קידום והגנה על ערכי נוף, תרבות, מורשת וסביבה. |
| הגדרות | 2. בחוק זה –
"אמצעי ייצור" – קרקע, מים, עבודה, הון וביטוח;
– |

"חקלאות" – ביצוע פעולות של עיבוד קרקע, או של ניהול משק חי או צומח, לרבות ייעור, מרעה ומדגה, אשר מבוססים על טיפול ופיתוח של מחזור ביולוגי של צמח או בעל חיים, או שלב במחזור כאמור, תוך עשיית שימוש, בפועל או בכוח, בקרקע, במים, ובכלל זה מי ים, או במשאבי טבע אחרים, וביצוע פעולות נלוות;

"חקלאי" – מי שעיסוקו בחקלאות;

"פעולות נלוות" – טיפול בתוצרת חקלאית, אריזתה, אחסונה, עיבודה הראשוני או שיווקה, רכש תשומות, פיתוח של מוצרים ראשוניים מהחי או מהצומח, טיפול בפסולת חקלאית, או אספקת שירותים אחרים הדרושים לצרכי החקלאות או המבוססים על החי והצומח, ואשר נדרשים לשם הבאת תוצרת חקלאית ללקוח הסופי כשהיא זמינה לשימוש, זאת בין היתר באמצעות שימוש במתקנים ובמשאבים המשמשים לייצורם של מוצרים כאמור, ובכלל זה שירותי תיירות חקלאית וחינוך חקלאי;

"תוצרת חקלאית" – פירות, ירקות, גידולי שדה, חלב, ביצים, דבש, בקר צאן, עופות או דגים;

"תעשייה חקלאית" – תעשייה בה חומר הגלם העיקרי הוא תוצרת חקלאית טרייה מייצור מקומי;

"השר" – שר החקלאות ופיתוח הכפר.

פרק ב': הסדרת החקלאות

הסדרת החקלאות 3. ובכלל זה מעורבותה של כל רשות מרשויות השלטון בהסדרת החקלאות ובהקצאת אמצעי ייצור, תיעשה באופן –

(1) שיהלום את מעמדה של החקלאות כערך לאומי;

(2) שיבטיח את יציבותה והמשכיותה של הפעילות החקלאית ושל הייצור החקלאי המקומי;

(3) שיבטיח את יציבותה והמשכיותה של התעשייה החקלאית;

(4) שיבטיח את כושר התחרות של החקלאות והתעשייה החקלאית מול חקלאות או תעשייה חקלאית זרה.

זמינות אמצעי ייצור 4. חקלאי זכאי להבטחת זמינותם של אמצעי הייצור הדרושים לו בתחום עיסוקו כדי להתפרנס בכבוד, כמפורט להלן:

(1) קרקע שייעודה חקלאי ושטחה לא יפחת מתקן נחלה; לעניין זה, "תקן נחלה" – מספר הדונמים השכיח לנחלה ביישוב החקלאי שהקרקע כאמור נמצאת בשטחו;

(2) מים באיכות מתאימה ובמחירים נאותים;

(3) עובדים, לרבות עובדים זרים, בהיקף הולם;

(4) הסדרי ביטוח נאותים לתשלום תגמולי ביטוח בגין נזקי טבע, שלפיהם השתתפות המדינה בדמי הביטוח היא בשיעור הולם;

(5) מענקים ותמריצים להשקעות הון בחקלאות, לפי חוק לעידוד השקעות הון בחקלאות, התשמ"א-1980.¹

5. הסכמים בין חקלאים
על אף האמור בחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988,² חקלאים רשאים להתקשר ביניהם בהסכמים לתיאום או לתכנון הייצור של תוצרת חקלאית וביצוע פעולות נלוות, לשם מניעת עודפים בייצור ובשיווק של תוצרת חקלאית או לשם צמצום, וכן לשם הבטחת תמורה הוגנת למגדלים בעד תוצרתם; לא יראו בהסכמים כאמור הסדר כובל, כמשמעותו בסעיף 2 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988.

6. חקלאות משמרת סביבה
הקצאת אמצעי ייצור לחקלאות תבוצע תוך התחשבות בערכי נוף וסביבה, ובכלל זה תוך שימור הקרקע ואיכותה, שמירה על שטחים פתוחים, הגנה על מקורות מים ואיכותם וצמצום הפגיעה במגוון הביולוגי וברוחת בעלי חיים.

פרק ג': מחקר ופיתוח חקלאי

7. קידום מחקר ופיתוח חקלאי
הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של החקלאות בהתאם למטרות חוק זה, ותפעל לעידוד, לתמיכה ולסיוע במחקר ופיתוח החקלאות ולקידום חדשנות חקלאית.

פרק ד': תכנית לאומית רב שנתית ודיווח

8. תכנית לאומית רב-שנתית לחקלאות
(א) בתוך שנה מיום תחילתו של חוק זה, יגיש השר לאישור הממשלה תכנית לאומית רב-שנתית לקידום מטרותיו של חוק זה, שבה ייכללו, בין השאר, אלה:

(1) יעדים להגדלת כושר הייצור החקלאי לשוק המקומי ולייצוא;

(2) יעדים להגדלת המגוון בייצור החקלאי מן החי ומן הצומח;

¹ ס"ח תשמ"א, עמ' 56.
² ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

- (3) יעדים לקידום המחקר, הפיתוח והחדשנות בחקלאות;
- (4) יעדים לפיתוח המרחב הכפרי בזיקה לפיתוח החקלאות וההתיישבות החקלאית;
- (5) יעדים לקידום החינוך החקלאי והתעסוקה החקלאית;
- (6) יעדים לשימור משאבי הטבע והסביבה המשמשים לחקלאות לטובת הדורות הבאים;
- (7) אמצעים לעמידה ביעדים האמורים בפסקאות (1) עד (6), ומדדים להשגתם.
- (ב) הממשלה תעדכן את התכנית הלאומית הרב-שנתית, לפי הצעת השר, לפחות אחת לחמש שנים.
9. השר ידווח לממשלה, אחת לשנתיים, על כל אלה:
- (א) מצב החקלאות והפעולות שנקטו לקידום מטרות החוק מאז מסירת הדוח הקודם;
- (ב) התרומות הציבוריות הישירות והעקיפות של החקלאות למשק, בערכים כלכליים;
- (ג) תהליכים, שינויים ומגמות במחקר, פיתוח וחדשנות חקלאית, בישראל ובעולם.
10. פרסום התכנית הלאומית הרב-שנתית כאמור בסעיף 8 ודיווח השר כאמור בסעיף 9 יפורסמו באתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
11. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.
12. תיקון חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988³, סעיף 3(4) – בטל.
- הכלכלית

דבר היסבר

החקלאות מספקת ביטחון קיומי ומניע כלכלי – היא מאפשרת אספקת מזון מקומית תוך צמצום התלות בגורמים חיצוניים, גם בעתות משברים אקלימיים, מדיניים וביטחוניים. לצד תפקידה המסורתי של החקלאות בייצור מזון, נלוות לה תועלות נוספות בהיבט של פיתוח בר קיימא, הכוללות בין היתר את היתרונות שיוצרת מערכת אקולוגית כגון: שימור שטחים פתוחים, מים וקרקע, נוף ותיירות, תרבות ומורשת התיישבות. במדינות העולם המפותח ננקטים צעדי מדיניות, שנועדו לתמוך במגזר החקלאי

³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

ולחזקו. צעדים אלה נובעים מההכרה בחשיבותה הלאומית של החקלאות ומהרצון למנוע הדרדרות של המגזר הכפרי, זניחת קרקעות, אובדן תעסוקה ושינוי בדמות הנוף החקלאי.

חקלאות בת קיימא מבוססת על מערכות חקלאיות המקיימות את משאבי הקרקע והמים שעליהם הן מתבססות, ועל ממשק חקלאי המצמצם, ככל הניתן, את הפגיעה במגוון הביולוגי ובנופים החקלאיים. מדיניות של פיתוח בר קיימא כוללת שלושה מרכיבים – קיימות סביבתית, קיימות כלכלית וקיימות חברתית. בכל תחום מסמל הפיתוח בר הקיימא אורח חיים ומהות שיכולים להתקיים לאורך זמן תוך השארת מרחב בחירה לדורות הבאים.

טרם הקמת המדינה שימשה ההתיישבות החקלאית מכשיר להגשמת יעדים לאומיים: קליטת גלי עלייה, פתרונות דור, ייצור מזון, פריסה מרחבית בשטחי ארץ ישראל, ועוד. מרבית יעדים לאומיים אלה רלוונטיים גם כיום – החקלאות מהווה מנוף לחיזוק ההתיישבות באזורים מועדפים ולאורך גבולות המדינה. אחת מהתועלות המושגות באמצעות קיומם של ענפי החקלאות הינה פיזור אוכלוסייה וקידום כלכלי של הפריפריה, בדגש על הפן התעסוקתי.

באזורי פריפריה החקלאות הינה מקור תעסוקה ופרנסה מרכזי המסייע לגיוון ההיצע התעסוקתי עבור התושבים, גם במעגל התעסוקה הראשוני – בחקלאות גופא, וגם במעגלים הנוספים, בתעשייה החקלאית ובתעשייה הנלווית לה – אספקת חומרי גלם, טכנולוגיות, מכשור מתאים וכו'. יתר על כן, השטחים החקלאיים מהווים תשתית לפעילות נופש ותיירות, שגם לה תרומה לגיוון מקורות התעסוקה. במקרים רבים, התיירות כלכלית יותר מהחקלאות שמתקיימת באותו שטח, כאשר אין ספק שהתיירות לא תתקיים ללא החקלאות התומכת בה.

החקלאים אינם מתוגמלים בגין מימוש ערכים ציבוריים אלה, והחברה בכללותה – הדור הנוכחי והדורות הבאים, יוצאת נפסדת מכך. הפסקת קיומה של חקלאות ונטישת שטחי חקלאות עקב חוסר כדאיות כלכלית תביא בעקבותיה לאובדן חלק נכבד מהתרומות הציבוריות ולפגיעה בשורה ארוכה של ערכים קיומיים לחברה.

לאור תרומותיה המגוונות והמרובות של החקלאות ושל העיסוק בחקלאות כמתואר לעיל, ונוכח השחיקה במעמדה בשנים האחרונות, המתבטאת בין היתר בהכפפת ערך החקלאות לערכים אחרים באופן שאינו נותן ביטוי מספק לחשיבותה הלאומית העל-דורית של החקלאות, מן הראוי לעגנה בחוק זה כערך לאומי. על מנת ליישם ערך זה, הצעת החוק מבקשת לספק ולהסדיר לענף החקלאות את האמצעים הנדרשים על מנת לפתחו: זמינות אמצעי ייצור, קביעת הוראות שיאפשרו עריכת הסכמים בין חקלאים, על אף האמור בחוק התחרות הכלכלית, מחקר אודות חקלאות וכתיבת תכנית לאומית רב-שנתית לקידום החקלאות לאור מטרותיו של חוק זה.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושלוש ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת רם בן ברק וקבוצת חברי הכנסת (פ/2180 ; פ/898/24), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת יעל רון בן משה (פ/2646/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון (פ/167/25), על ידי חבר הכנסת רם בן ברק (פ/1057/25) ועל ידי חבר הכנסת אלון שוסטר (פ/1829/25).

הצעת החוק זהה לפ/1829/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בשבט התשפ"ג (30.01.2023)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1907/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 18.05.2025 .

חק/1907. הצעת חוק החקלאות, התשפ"ג-2023 של חה"כ אלון שוסטר ואחרים
(פ/2152)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש שבמהלכו נציגי כל משרדי הממשלה הנוגעים
בדבר יתכנסו לשם הגעה להסכמות בנושא הצעת החוק.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
יוראי להב הרצנו
יסמין פרידמן
סימון דוידסון
מטי צרפתי הרכבי
דבי ביטון
רון כץ
מאיר כהן
מירב בן ארי
נאור שירי
יואב סגלוביץ'
שלי טל מירון

4225/25/פ

הצעת חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון – הבאת ביציות מופרות מחוץ לישראל), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 5 בחוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו–1996¹, בסעיף 5(א)(1), המילים "ההפריה החוץ-גופית לשם השתלת ביציות מופרות באם הנושאת" – יימחקו.

דבר הסבר

הליך הפונדקאות נועד לסייע בידי אלו שאינם יכולים או מתקשים רפואית להביא ילדים לעולם. בשל מחסור בתרומות ביציות בישראל, זוגות רבים נאלצים לרכוש ביציות בחו"ל. טרם הקפאת הביציות ושינוען, ניתן לבצע הפריה שלהן במדינת המקור, פעולה שמגדילה את סיכויי היקלטות הביצית ברחמה של הפונדקאית לפי מחקרים רפואיים רבים.

לאורך השנים ובניגוד לכתוב בחוק, אישר משרד הבריאות ייבוא של ביציות מופרות. על רקע הכרעת בית המשפט בבג"ץ 781/15 **איתי ארד-פנקס נ' הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים** וחוזר מנכ"ל משרד הבריאות מספר 7/2021 שפורסם בעקבות פסק הדין, המאפשר לזוג גברים להביא ילדים בפונדקאות, בדומה לשאר האוכלוסייה, החל המשרד בבחינה מחודשת של ייבוא הביציות מופרות

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 176.

מחו"ל.

תחילה הוחלט לאפשר המשך ייבוא ביציות מופרות מחו"ל בכל פעם לתקופות קצובות של מספר חודשים. תוקף ההארכה האחרונה מצד משרד הבריאות עתיד לפקוע באוגוסט 2024. ראוי לציין כי הבאת הביציות ארצה מבוצעת דרך מרפאות אשר אושרו מראש בידי משרד הבריאות, כך שזהות הגורם שהפריה את הביצית ידועה, ואין לה השפעה כלשהי על ההתקשרות בין הפונדקאית ובין הזוג. לפיכך מוצע לאפשר באופן קבוע הבאת ביציות מופרות מחו"ל, ובכך להוריד חסם נוסף ולחזק את הוודאות בהליך הפונדקאות, שהינו יקר וסבוך מאוד. מתן פתרון זה יפחית עומס עבור זוגות צעירים המעוניינים להקים משפחה בישראל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ב בשבט התשפ"ד (22.01.2024)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1103/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 16.06.2024 .

חק/1103. הצעת חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון
- הבאת ביציות מופרות מחוץ לישראל), התשפ"ד-2024 של חה"כ יוראי להב
הרצנו ואחרים (פ/4225)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין, מר דן אורן ונציג משרד הבריאות.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודשיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת פנינה תמנו
עמית הלוי

פ/25/3146

הצעת חוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים (שידול לייבוא או ייצוא חומר הנחשב לסם בחוץ לארץ), התשפ"ג–2023

הוספת סעיף 15א. 1. בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג–1973¹, אחרי סעיף 15 יבוא:

"שידול לייבוא או 15א. לא ישדל אדם באמצעות כסף, שווה כסף או טובת ייצוא חומר הנחשב הנאה אחרת, לייבא ממדינה אחרת או לייצא אל לסם במדינה אחרת מדינה אחרת חומר שיבואו או יצואו הוא עבירת סמים לפי דיני אותה מדינה ובלבד שדינה מאסר שלוש שנים או עונש חמור מזה."

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה לשנות את המצב החוקי הקיים, לפיו במקרה בו אדם משדל אדם אחר לייצא חומר הנחשב לסם במדינה אליה החומר מיוצא, או לייבא חומר הנחשב לסם במדינה ממנה החומר מיובא, אינו עובר על החוק על אף הניצול והסיכונים הגלומים בתופעה. ייבוא או ייצוא של חומר אסור למדינה או ממדינה בה החומר נחשב לסם, מביא צעירים רבים לסיכון משמעותי של מאסר ממושך במדינה זרה. לדוגמה, לפי דו"ח של משרד החוץ, כ-60 ישראלים נעצרו מאז נובמבר 2018 בשל ניסיונות של ייצוא או ייבוא של גת. גת הוא חומר הנחשב חוקי בישראל אך במדינות אירופה הוא נחשב לסם. לפיכך, ישנם אזרחים רבים הנשפטים לתקופות מאסר ממושכות במדינות זרות בשל ייבוא גת. קיימת כיום תופעה של מפעילים ישראלים אשר משדלים צעירים מאוכלוסיות מוחלשות לייצא או לייבא חומרים כאמור תמורת טובות הנאה בדמות טיסה חינם וסכום כספי סמלי. אותם צעירים מסכימים לסיכון בלתי סביר והרבה פעמים מוצאים עצמם כלואים במדינה זרה, חסרי אונים ללא כל עזרה מאותם מפעילים – תלויים המון פעמים במשרד החוץ אשר מוגבל ביכולתו להביא לשחרור העצורים. אותם אזרחים מנוצלים מגיעים מאוכלוסיות מוחלשות, כגון: קטינים החוסים במעונות נוער, חרדים, יוצאי אתיופיה ועוד.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526.

במטרה לבלום את התופעה, יש לתת מענה בחקיקה ולקבוע כי מפעילים המשדלים אזרחים לייצא או לייבא חומרים כאמור יואשמו במסגרת הליך פלילי ויהיו חשופים לעונש הקבוע בפרק ג' לפקודה. כאמור, כיום אותם מפעילים אינם נחשבים לעבריינים על אף שהם מנצלים באופן חמור אזרחים רבים אשר לא מודעים לסכנות הגלומות בהברחת החומרים. הגדרת השידול כמעשה פלילי, תוביל להרתעה בקרב אותם מפעילים ובכך תוביל לצמצום התופעה המתמשכת של ניצול צעירים מאוכלוסיות מוחלשות. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת משה ארבל וקבוצת חברי הכנסת (פ/98/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת משה ארבל (פ/1020/25) ועל ידי חבר הכנסת יוסף טייב (פ/3144/25). הצעת החוק זהה לפ/1020/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בניסן התשפ"ג (29.03.2023)



מוזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/1986 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 08.06.2025 .

חק/1986. הצעת חוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים (שידול לייבוא או ייצוא חומר הנחשב לסם בחוץ לארץ), התשפ"ג-2023 של חה"כ פנינה תמנו ועמית הלוי (פ/3146)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין והגב' לילך וגנר.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת יאסר חוג'יראת

5457/25/פ

הצעת חוק יום המודעות למחלת הסרטן, התשפ"ה–2025

- מטרה 1. מטרתו של חוק זה לקבוע יום ציון שנתי לשם העלאת המודעות למחלת הסרטן, לקידום מניעה, אבחון מוקדם וטיפול במחלה, ולעידוד הציבור לשמירה על אורח חיים בריא והשתתפות בבדיקות סקר.
- יום המודעות למחלת הסרטן 2. (א) יום המודעות למחלת הסרטן יצוין מדי שנה ב-4 בפברואר, היום בו מצוין יום הסרטן הבין-לאומי ברחבי העולם.
(ב) חל היום האמור בסעיף קטן (א) ביום חג, מנוחה, שבתון, יום זיכרון או ציון ממלכתי או ביום שלפני אחד הימים כאמור, יצוין ביום החול הראשון בשבוע שלאחר מכן.
- דרכי קיום 3. יום המודעות למחלת הסרטן יצוין, בין השאר –
(1) בדיון מיוחד במליאת הכנסת במועד האמור בסעיף 2 או במועד סמוך לו; חל היום האמור בפגרת הכנסת, רשאי יושב ראש הכנסת לקבוע מועד אחר לציונו;
(2) ברשויות המקומיות, כפי שיחליט ראש הרשות המקומית;
(3) במערכת החינוך, כפי שיחליט שר החינוך;
(4) במערכת הבריאות, כפי שיחליט שר הבריאות;
(5) במשרד התרבות והספורט, כפי שיחליט שר התרבות והספורט.
- ביצוע ותקנות 4. שר הבריאות ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו, ובכלל זה לקבוע פעולות נוספות לציון יום המודעות למחלת הסרטן לרבות פעולות שיתקיימו בשיתוף פעולה עם גופים הנוגעים בדבר.

דברי הסבר

מחלת הסרטן היא אחד מגורמי המוות העיקריים בישראל ובעולם. גילוי מוקדם, לצד מניעה וטיפול מתאימים, יכולים לשפר משמעותית את סיכויי ההחלמה. הצעת החוק נועדה להעלות את המודעות הציבורית לחשיבות המניעה, האבחון והטיפול במחלת הסרטן, תוך קידום בדיקות סקר ושמירה על אורח חיים בריא.

לאור זאת, מוצע לקבוע יום לציון המודעות למחלת הסרטן במועד שבו מצוין יום הסרטן הבין-לאומי, ברחבי העולם, ב-4 בפברואר. מועד זה יהיה הזדמנות לקדם בישראל פעילות חינוכית, ציבורית ורפואית בנושא, תוך שיתוף פעולה עם מערכת החינוך, מערכת הבריאות, משרד התרבות והספורט האחראי על תחום הספורט בישראל והרשויות המקומיות. גם מליאת הכנסת תקיים דיון מיוחד ביום זה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בשבט התשפ"ה (03.02.2025)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1956/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 03.06.2025 .

חק/1956. הצעת חוק יום המודעות למחלת הסרטן, התשפ"ה-2025 של חה"כ יאסר חוג'יראת (פ/5457)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין והגברות טל וינר ואסיה בינוס.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים לשם הידברות עם משרד החינוך.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אלון שוסטר

5261/25/פ

הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – איסור נשיאת דברים במוסד חינוך למורשע בעבירת טרור,

גזענות או בגידה), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 2 בחוק חינוך ממלכתי, התש"ג–1953¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 2(ב) יבוא:

"(ג) מבלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב), מוסד חינוך, לא יאפשר למי שהורשע בעבירות לפי סימנים א' ו-ב' בפרק ז' לחוק העונשין, התשל"ז–1977², או לפי סעיפים 144 א עד 144 ה ו-288 א לחוק האמור, או בעבירות לפי חוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016³, וטרם חלפה תקופת המחיקה כמשמעותה בסעיף 21 לחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט–2019⁴, לשאת דברים בפומבי במוסד החינוך, מבלי שקיבל לכך היתר מראש מאת מנהל המחוז המפקח על מוסד החינוך; לענין זה, "מוסד חינוך" – כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש"ט–1949.

2. בסעיף 11ב לחוק העיקרי, אחרי "אם הוכח להנחת דעתו כי" יבוא "מוסד חינוך פעל בניגוד להוראות סעיף 2(ג) או כי".

דבר הסבר

לאחרונה אנו עדים להופעות של אנשים, שהורשעו בסיוע לטרור ובהסתה לטרור, בפני סטודנטים ותלמידים. זהו שימוש ציני בפלטפורמה של מוסדות חינוך למיניהם, על מנת ליצור דה-לגיטימציה למדינת ישראל ולערכיה הבסיסיים כמדינה יהודית ודמוקרטית, והוא מסוכן ביותר למדינה ולחברה. לעיתים הופעות אלה מביאות להתפרצות של אלימות ולהתססה במקום בו הן נערכות. פעילות זו הרסנית אף יותר, כיוון שהיא נעשית במוסדות המתוקצבים על ידי המדינה, ולפיכך ממומנת בעקיפין על ידי כלל אזרחי המדינה.

מטרת החוק היא למנוע מאנשים שהורשעו בסיוע לטרור, בהסתה לגזענות ובבגידה לתת

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 137.

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

³ ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

⁴ ס"ח התשע"ט, עמ' 298.

הופעה פומבית כמו הרצאה או נאום במוסד חינוכי כדי למנוע הסתה לאלימות. מערכת החינוך נלחמת מדי יום בכניסה של חומרים וספרי לימוד לא מאושרים לבתי הספר ולכן לא ייתכן שתכנים מסוימים ייכנסו ב"דלת האחורית" בדמות הרצאה כזו או אחרת, אלא לאחר בדיקה יסודית ואישור של המפקח המחוזי מטעם משרד החינוך בכל מקרה לגופו.

פעילות ציבורית במוסדות החינוך רצויה ואף חיונית, ומאפשרת לדור הצעיר לפתח עמדות פוליטיות עצמאיות, ואולם פעילות זו לא צריכה לאפשר ניצול לרעה של הזכות לחופש הביטוי. עלינו להגן על הדמוקרטיה ולמנוע מאויבי המדינה, שהורשעו בדיון, להביע את עמדותיהם הפוגעניות בפני הדור הצעיר, אשר עתיד בבוא היום להנהיג את המדינה.

לפיכך מוצע לאסור על מי שהורשע בעבירות טרור, בעבירות הסתה לגזענות או בעבירות של בגידה במדינה לשאת דברים במוסד חינוך, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מאת הגורם המפקח. על מנת לאזן בין שיקולים של הגנה על הציבור לשיקולי תקנת השבים, ובשל העובדה שגם בתחומים אלה יש רצף של עבירות בדרגות חומרה שונות, מוצע ליישר קו עם העקרונות שנקבעו בחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשס"ט–2019, ולהחיל את האיסור כל עוד לא חלפה תקופת המחיקה כמשמעותה בחוק האמור. עוד מוצע לאפשר לשר החינוך להורות על אי-מתן תמיכה זמנית או קבועה בתקציב של מוסד חינוך אשר פעל בניגוד להוראות הסעיף המוצע ואפשר למורשע בעבירות כאמור לשאת דברים בפומבי מבלי שניתן לכך היתר מראש.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יריב לוין (פ/24/2453) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/25/2497).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ב בכסלו התשפ"ה (23.12.2024)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1726/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 23.02.2025 .

חק/1726. הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון - איסור נשיאת דברים במוסד חינוך
למורשע בעבירת טרור, גזענות או בגידה), התשפ"ה-2024 של חה"כ אלון
שוסטר (פ/5261)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ששון ששי גואטה

5781/25/פ

הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון – הענקת תארים שלישיים בכלל המוסדות המוכרים), התשפ"ה–2025

תיקון סעיף 23 1. בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח–1958¹, בסעיף 23, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) המועצה תפעל לעידוד הענקת תארים מוכרים בכלל ותארים שלישיים מוכרים בפרט, על ידי כלל המוסדות המוכרים; המועצה תקבע אמות מידה למתן עדיפות למועמדים בהתאם למדד החברתי-כלכלי ומדד הפריפריאליות של הרשות המקומית בה מתגורר המועמד, והיא תקצה להם מקומות בתוכניות הלימוד לתואר שלישי בשיעור של 25% מכלל הלומדים, זאת מבלי לגרוע מחובת המוסד לשקול את מכלול השיקולים והנסיבות הנוגעים לתנאי הקבלה למסלול הלימודים; בסעיף זה –

"המדד החברתי-כלכלי" – אפיון ודירוג של רשויות מקומיות לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בהן, כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"מדד הפריפריאליות" – אפיון ודירוג של רשויות מקומיות לפי מיקומן הגאוגרפי ביחס לריכוזי האוכלוסייה בישראל, כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה."

דבר ה ס בר

בכל הנוגע להענקת תואר ראשון ותואר שני, זירת ההשכלה הגבוהה בישראל היא דינמית וגמישה, וניתן לראות עם השנים התאמה של המערכות השונות על מנת לענות על צרכי המשק ומגמות ההשכלה והתעסוקה העולמיות. בניגוד לכך, בכל הנוגע להענקת תארים שלישיים סובלת מערכת ההשכלה הגבוהה

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

בישראל מריכוזיות וקיפאון. למרבה הצער נדחות יוזמות העולות מן המוסדות עצמם להרחבת מעגלי ההשכלה והצמחת הנהגה מקצועית ואקדמית. על אף הביקוש הגדול ועל אף קיומם של מוסדות מוכרים בעלי ותק וניסיון מוכח בהענקת תארים ראשונים ושניים במסגרת מסלולי לימוד איכותיים, שאינם נופלים ברמתם מהאוניברסיטאות, המועצה להשכלה גבוהה מתנה את הענקת האפשרות להעניק תארים שלישיים בהכרה של המוסד כאוניברסיטת מחקר.

אחת ההשלכות של פרקטיקה זו היא חסימת האפשרות למוסדות שאינם אוניברסיטאות מחקר להציע

לימודי דוקטורט יישומי, אשר קיימים בכל האוניברסיטאות המובילות בעולם, עבור אנשי מקצוע מנוסים שרוצים לתרגם את מומחיותם בתחומי מדעי הרוח והחברה (כגון חינוך, מנהל עסקים וכיו"ב) לעמדה גבוהה יותר של ידע, מנהיגות והשפעה במקצועם באמצעות כלים אקדמיים.

המכללות האקדמיות כבר הוכיחו את תפקידן החשוב והמשמעותי בצמצום פערים ובהנגשת ההשכלה הגבוהה לאוכלוסיות ומגזרים רחבים. מערכת ההשכלה הגבוהה, עולם המחקר והחברה הישראלית כולה נהנים מהשפעת המכללות על הנגישות להשכלה הגבוהה. זוהי מגמה מבורכת ועל הרגולטור מוטלת החובה לתמוך אותה ולעודד אותה ואף לאפשר לגורמי הבריאות, העסקים והחינוך ליהנות מפירות הלימודים בקרב אנשי מקצוע הממלאים תפקידים בתחומים אלו.

על כן, הצעת חוק זו נועדה לקבוע כי על המועצה תוטל החובה לעודד מסלולים ללימודי תואר שלישי יישומי כאמור בדברי הסבר אלה בכל מוסדות הלימוד האקדמיים, ולא רק באוניברסיטאות. כמובן שהסמכות למתן האישור למוסדות להענקת תארים שלישיים או לפתיחת מסלולי הלימוד המוזכרים, תיוותר בידי המועצה להשכלה גבוהה בכפוף לקריטריונים ברורים, אחידים ושקופים אשר אין בהם כדי לפגוע באיכות ובמצוינות האקדמית.

יובהר כי הצעת החוק אינה כרוכה בהכרח בתוספת תקציבית מאוצר המדינה שכן רבות מהתוכניות המבוקשות לתארים שלישיים הן תכניות חוץ-תקציביות. עוד יובהר כי גם מוסדות מתוקצבים יוכלו לפתוח תכניות לא מתוקצבות כאלה, מעבר למכסה המותרת להם היום.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת פנינה תמנו

4905/25/פ

הצעת חוק להנצחת זכרה של גולדה מאיר, התשפ"ה–2024

פרק א': מטרת החוק

1. מטרת החוק מטרתו של חוק זה להנציח את זכרה של גולדה מאיר ולהקים מרכז שינציח לדורות את פועלה ומורשתה של גולדה מאיר.

פרק ב': פרשנות

2. הגדרות בחוק זה –
"הארכיון" – ארכיון המרכז;
"האתר" – אתר ההנצחה לזכר גולדה מאיר;
"הגנז", "חומר ארכיוני" ו"מוסד ממוסדות המדינה" – כהגדרתם בחוק הארכיונים, התשט"ו–1955¹ (להלן – חוק הארכיונים);
"המוזאון" – מוזאון גולדה מאיר כמשמעותו בסעיף 22;
"המרכז" – מרכז גולדה מאיר לחקר החברה בישראל;
"השר" – ראש הממשלה או שר שייקבע על ידו לעניין חוק זה.

פרק ג': המוסדות

3. קיום מוסדות יוקם מרכז להנצחת זכרה של גולדה מאיר, לחקר נשים והעצמתן ולחקר החברה וזכויות חברתיות בישראל, קשרי החוץ של ישראל בעבר ובהווה, העלייה והקשר עם יהדות התפוצות; המרכז יכלול את האתר, המכון, הארכיון והמוזאון.

סימן א': המרכז

4. מעמד המרכז (א) המרכז יהיה תאגיד.

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 14.

(ב) המרכז יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958² [נוסח משולב].

המועצה 5. (א) למרכז תהיה מועצה בת עשרים ותשעה חברים, שימנה השר, ואלה חברים:

(1) עובד הרשות לקידום מעמד האישה כמשמעותה בחוק הרשות לקידום מעמד האישה, התשנ"ח-1998³, לפי המלצת ראש הממשלה;

(2) עובד נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות כהגדרתה בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁴, לפי המלצת הנציב כהגדרתו בחוק האמור;

(3) עובד משרד החוץ לפי המלצת שר החוץ;

(4) שני עובדי משרדי ממשלה הפועלים בתחומי המחקר של המרכז, לפי המלצת השרים הממונים על המשרדים;

(5) עובד משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ועובד המוסד לביטוח לאומי מבין העובדים הבכירים במשרד ובמוסד לפי המלצת שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים;

(6) הגנן;

(7) חמישה אנשי הסגל האקדמי במוסדות מוכרים בארץ, מתחום מדעי הרוח, החברה או המשפטים ומהם לפחות אחד מתחום לימודי המגדר;

(8) שני נציגים של הרשות המקומית, שהמרכז פועל בתחומה, שאחד מהם הוא ראש הרשות המקומית ובהם לפחות אישה אחת;

(9) חמישה נציגי העמותה "מכון גולדה מאיר למנהיגות וחברה (ע"ר)", ובהם לפחות שתי נשים;

(10) נציג המועצה לאתרי הנצחה לפי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998⁵;

(11) נציג המועצה לעניין הנצחת זכרם של מי שנשאו את משרת נשיא

² ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 171.

⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

המדינה או ראש הממשלה, לפי חוק הנצחת זכרם של נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה, התשמ"ו-1986⁶;

(12) שבעה נציגי ציבור, מתוכם לפחות שני נציגים מארגונים העוסקים בזכויותיו של מי שאסור להפלותו לפי הוראות סעיף 2 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988⁷, ולפחות שני נציגי ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים.

(ב) בהרכב המועצה יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.

יושב ראש המועצה 6. המועצה תמנה מבין חבריה, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.

תפקידי המועצה 7. תפקידי המועצה –

(1) לקבוע את מדיניותו הכללית של המרכז;

(2) לקבל דוחות על פעילות המרכז מהוועד המנהל;

(3) לאשר את תקציב המרכז.

סדרי עבודת המועצה 8. (א) המועצה תתכנס פעם אחת בשנה לפחות.

(ב) יושב ראש המועצה ינהל את ישיבותיה; הוא יזמן את ישיבות המועצה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

(ג) המועצה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו בתקנות.

הוועד המנהל 9. (א) השר ימנה מבין חברי המועצה ועד מנהל של תשעה חברים, ובלבד שהם –

(1) חבר מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(1) עד 5(4);

(2) חבר מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(5);

(3) הגנז;

(4) שני חברים מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(7);

(5) שני חברים מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(9);

⁶ ס"ח התשמ"ו, עמ' 243.

⁷ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

(6) נציג ציבור מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(12);

(7) נציג הרשות המקומית מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(8).

(ב) הוועד המנהל ימנה מבין חבריו, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.

(ג) בהרכב הוועד המנהל יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.

תפקידי הוועד המנהל 10. תפקידי הוועד המנהל –

(1) להתוות את קווי הפעולה של המרכז;

(2) לאשר את תקציב המרכז שהוכן על ידי ראש המרכז ולהביאו לאישור המועצה;

(3) לפקח על ביצוע קווי הפעולה של המרכז ועל תכניותיו;

(4) לדון בדינים וחשבונות שהמבקר הפנימי של המרכז יגיש לו ולקבוע מסקנות.

פיזור הוועד המנהל 11. (א) ראה השר כי הוועד המנהל אינו ממלא את תפקידו באופן נאות, יתרה בוועד המנהל בהודעה בכתב שישלח ליושב ראש הוועד המנהל, כי אם בתוך זמן שיקבע לא ימלא הוועד המנהל את המוטל עליו כפי שפירט השר בדרישתו, יפזר את הוועד המנהל.

(ב) לא מילא הוועד המנהל את שהוטל עליו כאמור בסעיף קטן (א), בתוך המועד שקבע השר בהודעתו, רשאי השר להורות על פיזור הוועד המנהל.

כינון ועד מנהל חדש 12. התפטר הוועד המנהל או החליט השר לפזרו כאמור בסעיף 11, ימונה ועד מנהל חדש, בדרך הקבועה בסעיף 9, בתוך שלושים ימים מיום ההתפטרות או הפיזור, לפי העניין.

הוצאות וגמול 13. חבר המועצה וחבר הוועד המנהל לא יקבלו מהמרכז שכר בעד שירותיהם, אך חבר הוועד המנהל יהיה זכאי לגמול עבור השתתפותו בישיבות הוועד המנהל וכן להחזר הוצאות שהוציא במילוי תפקידו בשיעורים שיקבע השר, באישור שר האוצר.

תקופת כהונה 14. חבר המועצה יתמנה לתקופה של שלוש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש לתקופות כהונה נוספות.

פקיעת הכהונה 15. חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום כהונתו באחת מאלה:

- (1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר ;
- (2) הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה ;
- (3) חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או הגוף שאותו הוא מייצג במועצה.
16. העברה מכהונה השר רשאי, לאחר שנועץ ביושב ראש המועצה או ביושב ראש הוועד המנהל, לפי העניין, להעביר חבר המועצה או חבר הוועד המנהל מכהונתם לפני תום תקופת כהונתם אם נבצר מהם, דרך קבע, למלא את תפקידם.
17. תוקף פעולות קיומם של המועצה או של הוועד המנהל, סמכויותיהם ותוקף החלטותיהם לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר מחבריהם או מחמת ליקוי במינויים או בהמשך כהונתם.
18. ראש המרכז (א) המועצה, באישור השר, תמנה את ראש המרכז. (ב) ראש המרכז ימונה לתקופה של חמש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש, באישור השר, לתקופת כהונה נוספת.
19. תפקידי ראש המרכז תפקידי ראש המרכז –
- (1) ניהול המרכז – האתר, ובכלל זה המוזאון, וכן המכון והארכיון ;
- (2) יישום החלטות הוועד המנהל ;
- (3) הכנת תכנית העבודה השנתית והתקציב השנתי והבאתם לאישור הוועד המנהל ;
- (4) דיווח לוועד המנהל על פעילויות המרכז – האתר, ובכלל זה המוזאון, וכן המכון והארכיון.
20. תנאי העסקתו של ראש המרכז ותנאי העסקתו של ראש המרכז ופקיעת כהונתו (א) הוועד המנהל, באישור השר ובהתייעצות עם שר האוצר, יקבע את שכרו ותנאי העסקתו של ראש המרכז.
- (ב) ראש המרכז יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה :
- (1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר וליושב ראש המועצה ;
- (2) המועצה החליטה על הפסקת כהונתו ברוב של שני שלישים לפחות מכלל חבריה ;

(3) הורשע או הוגש נגדו כתב אישום, בשל עבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כראש המרכז.

מבקר פנימי 21. למרכז ימונה מבקר פנימי אשר יפעל בהתאם להוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב–1992⁸; המבקר הפנימי יגיש לוועד המנהל דין וחשבון על ממצאיו.

סימן ב': האתר

הקמת האתר ותכולתו 22. המרכז יקים אתר הנצחה שיכלול תערוכה מתמדת של מוצגים המעלה את זכר חייה, פועלה ומורשתה של גולדה מאיר, ובכלל זה מוזאון שבו יוצגו תולדות חייה, המאבק להקמת המדינה, שנות עיצובה והמאורעות המרכזיים בתולדותיה.

פעילויות לציבור 23. אתר ההנצחה יהיה פתוח לציבור ויתקיימו בו, באופן סדיר, פעילויות הנצחה, פעילויות מוזאלייות ופעולות חינוך והסברה, הקשורות בפועלה ובמורשתה של גולדה מאיר.

ועדה חינוכית 24. (א) הוועד המנהל, לאחר התייעצות עם ראש המרכז, ימנה ועדה חינוכית בת שבעה חברים שתורכב מאנשים מתחום החינוך, העבודה והרווחה, נציג הרשות המקומית שבתחומה פועל המרכז, ונציגי ציבור אחרים.

(ב) הוועדה החינוכית תמנה מבין חבריה, את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.

(ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

(ד) בהרכב הוועדה החינוכית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.

תפקידי הוועדה החינוכית 25. הוועדה החינוכית תייעץ לראש המרכז לגבי פעילויות שיתקיימו באתר, לרבות סוגן ותוכן.

סימן ג': המכון

הקמת המכון ומטרתו 26. המרכז יקים מכון למחקר; המכון יפעל להעמקת הידע ולהעשרתו בכל הקשור להיסטוריה, למדיניות, לחברה ולרווחה, לעבודה ולכלכלה של מדינת ישראל, להעצמת נשים, לקשרי החוץ של ישראל בעבר ובהווה, לעלייה ולקשר עם יהדות התפוצות, תוך שימת דגש על חזונה, פועלה ומורשתה של גולדה

⁸ ס"ח התשנ"ב, עמ' 198.

מאיר.

- פעילות המכון 27. המכון יקיים פעילויות אקדמיות לקידום מטרות חוק זה, לרבות – קבוצות מחקר, סמינרי מחקר, הרצאות פומביות וכנסים בהשתתפות חוקרים.
- ספרייה 28. המכון יקיים ויפעיל ספריית מחקר ועיון, שתתמחה בתחומים האמורים בסעיף 26.
- פרסומים 29. המכון יפרסם מחקרים בתחומי פעילותו.
- הוועדה המדעית 30. (א) הוועד המנהל, בהתייעצות עם ראש המרכז, ימנה ועדה מדעית שתורכב משבעה חברים, שהם בעלי מעמד בתחומי המחקר וההוראה במוסדות מוכרים בארץ, ומשני נציגים של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים; בהרכב הוועדה המדעית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.
- (ב) הוועדה המדעית תמנה מבין חבריה, את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.
- (ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.
- תפקידי הוועדה 31. (א) הוועדה המדעית תאשר תכניות פעולה והצעות שיוגשו לה על ידי ראש המרכז, לרבות הצעות להעסקת חוקרים ולביצוע מחקרים.
- (ב) הוועדה המדעית תייעץ לראש המכון, בכל עניין הנוגע לפעילותו האקדמית של המכון.
- הפסקת כהונה 32. הוראות סעיפים 15 ו-16 יחולו, בשינויים המחויבים, גם על חברי הוועדה המדעית.

סימן ד': הארכיון

- הקמת הארכיון 33. המרכז יקים ארכיון; הארכיון יהיה חלק מארכיון המדינה והוראות חוק הארכיונים יחולו עליו.
- הטיפול בחומר הארכיוני 34. (א) הטיפול בחומר ארכיוני הנוגע ישירות לפועלה האישי של גולדה מאיר, יהיה נתון לארכיון.
- (ב) השר, לאחר התייעצות עם הגנז ועם ראש המרכז, יקבע בתקנות את סוגי החומר הארכיוני הנמצא בארכיון המדינה או במוסד ממוסדותיה, אשר יועבר לארכיון.
- (ג) חומר ארכיוני כאמור בסעיף קטן (ב) יועבר לארכיון, כמקור או בהעתק, באופן שיורה הגנז.

ממונה על הארכיון 35. הממונה על הארכיון יתמנה בידי ראש המרכז, באישור הגנז, ויקבל את ההוראות וההנחיות בתחום המקצועי מהגנז.

פרק ד': יום גולדה מאיר

יום גולדה מאיר 36. (א) אחת לשנה, ביום ח' בכסלו, יום פטירתה של גולדה מאיר, יקוים יום גולדה מאיר; ביום זה –

(1) יתקיים טקס זיכרון ממלכתי בקבר גולדה מאיר בהר הרצל בירושלים;

(2) במחנות צה"ל ובבתי הספר יוקדש זמן ללימוד פועלה וחזונה הציוני של גולדה מאיר;

(3) יתקיים בירושלים כנס לזכרה של גולדה מאיר; הכנס יאורגן על ידי המרכז; בכנס יידונו נושאים מעולם הציונות ברוח חזונה של גולדה מאיר.

(ב) הכנסת תקיים דיון מיוחד לציון יום גולדה מאיר במועדו או במועד סמוך.

(ג) חל ח' בכסלו בשבת, יקוים יום גולדה מאיר ביום א' שלאחריו.

פרק ה': פעולות חינוכיות-ערכיות ומלגות

פעולות 37. מוסדות המדינה, צה"ל ובתי הספר יקיימו פעולות חינוכיות-ערכיות לקידום מטרותיו של חוק זה, לרבות קיום טקסים ופעולות חינוכיות ביום גולדה מאיר.

מלגות 38. משרד החינוך יקצה מלגות לימודים במסגרת חלוקת מלגות על ידי המשרד, לצורך מחקר בנושאים הקשורים לפועלה ולחזונה הציוני של גולדה מאיר, לפי כללים שיקבע שר החינוך.

פרק ו': הוראות כלליות

ניגוד עניינים 39. (א) חבר המועצה, חבר הוועד המנהל, חבר ועדה או עובד המרכז (בסעיף זה – חבר) יימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבות, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו; חבר לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא העלול לגרום לו להימצא במצב כאמור, גם מחוץ לישיבות.

(ב) התברר לחבר כי נושא הנדון בישיבה או המטופל על ידיו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ליושב ראש המועצה, ליושב ראש הוועדה או לראש המרכז, לפי העניין.

(ג) לעניין סעיף זה, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.

(ד) בסעיף זה –

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שחבר או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;

"קרוב" – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר.

מקרקעין 40. המדינה תעמיד לרשות המרכז את המקרקעין הדרושים לפעילותו, כפי שתקבע הממשלה או שר שתסמך לכך.

מימון 41. הקמת המרכז תמומן מכספי תרומות; פעילות המרכז תמומן, בכפוף להוראות סעיף 42, מתקציב המדינה כפי הדרוש להוצאות קיומו, החזקתו, פיתוחו וניהול מכלול פעילויותיו, ומתרומות ומהכנסות שיהיו למרכז.

תקציב 42. (א) המועצה תאשר הצעת תקציב שנתי ותגישה לשר האוצר לשם אישורו; התקציב טעון אישור שר האוצר.

(ב) שנת תקציב המרכז תהיה כשנת תקציב המדינה.

פטור ממסים 43. (א) לעניין פקודת מס הכנסה⁹, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 9(2) לפקודה האמורה, ולעניין חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א–1961¹⁰, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 39(6) לחוק האמור, וכל נכסי המרכז יהיו פטורים מכל אגרה, ארנונה או תשלום חובה אחר, המשתלמים לרשות מקומית.

(ב) פטור ממסים לפי סעיף זה לא יחול על נכסים המשמשים למטרות מסחריות.

עובדים 44. תנאי העסקתם של עובדי המרכז יהיו כשל עובדי המדינה בתפקידים מקבילים, בשינויים ובתיאומים שיקבע השר בהסכמת שר האוצר ועל פי המלצת המועצה.

איסור העברת 45. (א) המרכז לא יהא רשאי למכור או להעביר בדרך אחרת נכס שבבעלותו,

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
¹⁰ ס"ח התשכ"א, עמ' 100.

למעט נכסים שפרטים לגביהם, לרבות סוגם ושווים, נקבעו בתקנות, אלא באישור השר.

(ב) המרכז לא יהא רשאי למשכן נכס שברשותו או להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים, אלא באישור השר; לעניין זה, "להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים" – לרבות שכירות המקנה זכות לחדשה, להאריכה או שכירות לתקופה נוספת שבהצטרפות לתקופות השכירות הקודמות עולות יחד על עשר שנים.

(ג) המרכז לא ייטול הלוואה העולה על סכום שקבע השר בתקנות, אלא באישור השר ושר האוצר.

ביצוע ותקנות 46. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות סדרי העבודה של המועצה והוועד המנהל.

דברי הסבר

המחוקק כבר הכיר במספר חוקים בצורך בהנצחת זכרון, פועלן ומורשתן של דמויות היסטוריות שעיצבו את תולדות היישוב היהודי בארץ ישראל ואת מדינת ישראל, כצורך חינוכי ולאומי. אחת הדמויות האלה הייתה, ללא ספק, גולדה מאיר (מאירסון), שחייה ופועלה שלובים בתקומת היישוב בארץ ישראל ובמדינת ישראל. תרומתה של גולדה מאיר למדינת ישראל נוגעת בתחומים רבים והיא רבה ומכרעת. בין השאר, הייתה גולדה מאיר ממקימותיה וממובילותיה של הסתדרות הפועלות הציוניות שלימים הפכה לתנועת נעמת ושלוחותיה בארה"ב (pioneer women), שימשה כשרה בממשלות ישראל והובילה את מהפכת הרווחה במדינת ישראל, שמטרתה הייתה ליצור ביטחון סוציאלי לתושבי ישראל, ולהביא לשיפור רמת החיים, העבודה והבריאות של תושבי המדינה ללא הבדל לאום, עדה ומין, ואשר במסגרתה הוקם המוסד לביטוח לאומי. גולדה מאיר הייתה מבכירות הדוברות הישראליות בתפוצות וגייסה הון רב שהיה הכרחי למלחמת העצמאות של ישראל. גולדה מאיר הייתה ראש הממשלה האישה היחידה עד היום בשבעים ושש שנותיה של מדינת ישראל.

על כן, מוצע להקים את מרכז גולדה מאיר לחקר החברה בישראל, אשר יפעל כתאגיד סטטוטורי. המרכז יעסוק בהנצחת זכרה של גולדה מאיר, בחקר נשים, החברה וזכויות חברתיות בישראל. המרכז יקים אתר הנצחה שיכלול תערוכה מתמדת של מוצגים, המעלה את זכר חייה, פועלה ומורשתה של גולדה מאיר, ובכלל זה מוזיאון שבו יוצגו תולדות חייה, המאבק להקמת המדינה, שנות עיצובה והמאורעות המרכזיים בתולדותיה. באתר יתקיימו פעילויות הנצחה, פעילויות מוזיאליות ופעולות חינוך והסברה הקשורות בפועלה ובמורשתה של גולדה מאיר. המרכז יקים מכון מחקר אשר יפעל להעמקת הידע ולהעשרתו בכל הקשור להיסטוריה, למדיניות, לחברה ולרווחה, לעבודה ולכלכלה של מדינת ישראל, תוך שימת דגש על חזונה, פועלה ומורשתה של גולדה מאיר. כמו כן, המרכז יקים ארכיון שיטפל בחומר ארכיוני הנוגע ישירות לפועלה האישי של גולדה מאיר.

כן מוצע לקבוע את יום גולדה מאיר, שיחול מדי שנה ביום ח' בכסלו, יום פטירתה של גולדה מאיר, שבו יקום טקס זיכרון ממלכתי בקברה של גולדה מאיר בהר הרצל; יוקדש זמן ללימוד פועלה וחזונה הציוני במחנות צה"ל ובבתי הספר; ויתקיים בירושלים כנס לזכרה. הצעת החוק נכתבה בסיוע נעמת. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/1267/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי כנסת (פ/2359/25).

הצעת החוק זהה לפ/2359/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בתשרי התשפ"ה (28.10.2024)



מוזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/2038 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 06.07.2025.

חק/2038. הצעת חוק להנצחת זכרה של גולדה מאיר, התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/4905)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת קטי קטרין שטרית

פ/5972/25

הצעת חוק המרכז להנצחת זכרו ומורשתו של זאב ז'בוטינסקי, התשפ"ה–2025

פרק א': מטרת החוק

- מטרה 1. מטרתו של חוק זה להקים מרכז להנצחת זכרו של זאב ז'בוטינסקי, אשר ינחיל לדורות את חזונו, מורשתו ופועלו כמייסד התנועה הרוויזיוניסטית, כמנהיג ציוני שפעל להקמת מדינה יהודית, וכאיש חינוך שפעל לטיפוח ערכים לאומיים; המרכז יפעל לקידום משנתו החינוכית ולחיזוק זיקת הדור הצעיר לזהותו הלאומית.

פרק ב': פרשנות

- הגדרות 2. בחוק זה –
- "הארכיון" – ארכיון המרכז שהוקם לפי סעיף 24;
- "האתר" – אתר המורשת וההנצחה בבית ז'בוטינסקי שהוקם לפי סעיף 22;
- "יום זאב ז'בוטינסקי" – יום הזיכרון הלאומי לזאב ז'בוטינסקי כמשמעותו בפרק ג';
- "המועצה להשכלה גבוהה" ו"מוסד מוכר" – כמשמעותם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח–1958.¹
- "המכון" – המכון שהוקם לפי סעיף 23;
- "המנהל" – המנהל הכללי של המרכז שמונה לפי סעיף 18;
- "המרכז" – המרכז הלאומי להנצחת זכרו ומורשתו של זאב ז'בוטינסקי שהוקם לפי סעיף 5;
- "השר" – שר המורשת.

פרק ג': יום זאב ז'בוטינסקי

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

יום זאב
ז'בוטינסקי

3.

(א) אחת לשנה, בכ"ט בתמוז, יום פטירתו של זאב ז'בוטינסקי, יקום יום זאב ז'בוטינסקי; חל כ"ט בתמוז בשבת, ביום זיכרון או ציון ממלכתי, יקום יום זאב ז'בוטינסקי ביום ראשון שלאחריו.

(ב) המרכז יקיים טקס זיכרון ממלכתי ביום זאב ז'בוטינסקי בהר הרצל בירושלים.

(ג) המרכז יקיים כנס לזכרו של זאב ז'בוטינסקי ביום זאב ז'בוטינסקי ובו יידונו נושאים מעולם הציונות ברוח חזונו.

(ד) במחנות צבא ההגנה לישראל יתקיימו פעולות חינוכיות-ערכיות ביום זאב ז'בוטינסקי ללימוד פועלו, מורשתו וחזונו הציוני.

(ה) הכנסת תקיים דיון מיוחד לציון יום זאב ז'בוטינסקי במועדו או במועד סמוך.

פעילויות במערכת
החינוך

4.

במוסדות החינוך יתקיימו פעילויות חינוכיות-ערכיות ללימוד פועלו, מורשתו וחזונו הציוני של זאב ז'בוטינסקי; הפעילויות במערכת החינוך ייערכו ביום י"ב בטבת; חל י"ב בטבת ביום שבו לא מתקיימים לימודים, יקוימו הפעילויות ביום הלימודים שלאחריו.

פרק ד': המוסדות

סימן א': המרכז, המועצה והמנהל הכללי

הקמת המרכז

5.

מוקם בזה המרכז הלאומי להנצחת זכרו ומורשתו של זאב ז'בוטינסקי; המרכז יכלול את האתר, המכון והארכיון.

מעמד המרכז

6.

(א) המרכז הוא תאגיד, כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית, המתיישבת עם אופיו וטבעו כגוף מאוגד.

(ב) המרכז יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]².

מטרות המרכז

7.

מטרות המרכז הן:

(1) העמקת, העשרת והפצת הידע על חזונו, פועלו, ומורשתו של זאב ז'בוטינסקי, ובכלל זאת תרומתו ומרכזיותו בהתפתחות התנועה הציונית, יצירת כוח המגן היהודי, והקמתה של מדינת ישראל;

(2) איסוף, קיטלוג, הנגשה ושימור של מוצגים, מסמכים וכל תיעוד מכל סוג אחר הקשור לחייו ולפועלו של זאב ז'בוטינסקי;

² ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

(3) איסוף, קיטלוג, הנגשה ושימור של מוצגים, מסמכים וכל תיעוד מכל סוג אחר של תיעוד שנוצר במסגרת פעילותו של כל אדם, תנועה, גוף, ארגון ומפלגה בישראל ומחוץ לישראל, שפעלה או פועלת ברוח חזונו או מורשתו;

(4) הקמה וניהול של תערוכה מתמדת ותצוגות מתחלפות המעלות את זכר חייו, פועלו, חזונו ומורשתו של זאב ז'בוטינסקי והשפעתו על התנועה הציונית בארץ ובעולם, ועל מדינת ישראל;

(5) קיום פעילות מחקר ופרסום על חייו, חזונו ומורשתו של זאב ז'בוטינסקי ועל התנועה הלאומית-ליברלית;

(6) קיום פעולות חינוכיות-ערכיות לרבות הכנת תכניות לימודים, קיום השתלמויות למורים ולמדריכים ועריכת סיורים;

(7) קיום פעילויות הנצחה, לרבות באתר המורשת ובהר הרצל בירושלים בכל הנוגע לזכרו ופועלו של זאב ז'בוטינסקי.

המועצה הציבורית 8. (א) למרכז תהיה מועצה ציבורית ובה 13 חברים שימנה השר לפי העניין, והם:

(1) ארבעה חברים עובדי המדינה שהם: נציג שיבחר ראש הממשלה מקרב עובדי משרדו, נציג שיבחר השר מקרב עובדי משרדו, נציג שיבחר שר החינוך מקרב עובדי משרדו ונציג שיבחר שר התרבות והספורט מקרב עובדי משרדו;

(2) נציג צבא ההגנה לישראל, לפי המלצת שר הביטחון;

(3) נציג ההסתדרות הציונית העולמית, לפי המלצת ההסתדרות הציונית העולמית;

(4) עובד הרשות המקומית שהמרכז פועל בתחומה, לפי המלצת ראש הרשות המקומית;

(5) נציג המועצה לאתרי הנצחה לפי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998³;

(6) איש סגל אקדמי ממוסד מוכר שהוא בעל מומחיות בנוגע לפועלו או מורשתו של זאב ז'בוטינסקי, בהתייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה;

(7) ארבעה נציגי ציבור בעלי רקע, ניסיון או היכרות משמעותיים בתחומים הנוגעים למטרות החוק.

³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

(ב) המועצה תמנה מקרב חבריה, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו הקבוע.

(ג) לא ימונה לחבר המועצה מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה, או שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.

תפקידי המועצה 9. אלה הם תפקידי המועצה :

(1) לקבוע את מדיניותו הכללית של המרכז בתחום מטרותיו ולהתוות את קווי הפעולה שלו בהתאם למדיניות שנקבעה כאמור ;

(2) לאשר את תכנית העבודה השנתית של המרכז ;

(3) לאשר את התקציב השנתי של המרכז ולהביאו לאישור השר ושר האוצר ;

(4) לעקוב אחר הגשמת המדיניות הכללית של המרכז, ואחר ביצוע תכניות העבודה שלו ותקציבו ;

(5) לפקח על ביצוע תפקידי מנהל המרכז ופעולותיו, ובכלל זה לקבל ממנו דוחות על פעילות המרכז ;

(6) לדון בטיוטת הדוחות הכספיים של המרכז ;

(7) למנות מבקר פנימי למרכז, לאשר את תכנית העבודה שלו, לדון בדוחות שיגיש לה ולקבל החלטות בעניינם ;

(8) למלא כל תפקיד אחר שהוטל עליה לפי חוק זה.

סמכות שירות 10. סמכות של המרכז שלא הוקנתה לפי חוק זה לאורגן אחר של המרכז, רשאית למועצה להפעילה.

סדרי עבודת המועצה 11. (א) המועצה תתכנס לפי צורכי המרכז ולפחות ארבע פעמים בשנה, וכן לפי דרישה של לפחות שליש מחבריה.

(ב) יושב ראש המועצה ינהל את ישיבותיה ; הוא יזמן את ישיבות המועצה ויקבע את מועדיהן, מקומן וסדר יומן.

(ג) המניין החוקי בישיבות המועצה הוא מחצית מחבריה המכהנים ובהם יושב ראש המועצה או ממלא מקומו הקבוע.

(ד) החלטות המועצה יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בהצבעה ; היו הקולות שקולים, יכריע יושב ראש המועצה, ובהעדרו – ממלא מקומו הקבוע.

(ה) המועצה רשאית לקבוע את סדרי עבודתה ונהליה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

גמול והחזר
הוצאות

12. (א) חבר המועצה לא יקבל מהמרכז שכר בעד שירותיו.

(ב) חבר המועצה יהיה זכאי לקבל מהמרכז גמול בעבור השתתפותו בישיבות המועצה לפי הוראות סעיף קטן (ד), ובלבד שאינו אחד מאלה:

(1) עובד המדינה;

(2) עובד גוף מתוקצב;

(3) עובד גוף נתמך;

(4) מי שזכאי לקבל גמול בעבור ההשתתפות בישיבות המועצה ממקור אחר.

(ג) חבר המועצה שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (ב), זכאי לקבל מהמרכז החזר הוצאות שהוציא לשם השתתפות בישיבות המועצה, לפי הוראות סעיף קטן (ד), ובלבד שאינו זכאי לקבל החזר הוצאות כאמור ממקור אחר.

(ד) חבר המועצה זכאי לקבל גמול בסכום השווה לסכום הגמול שזכאי לו חבר מועצה בתאגיד אחר שהוא גוף מתוקצב, ברמת סיווג זהה לזו של המרכז בהתאם להחלטת הוועדה לסיווג תאגידים סטטוטוריים, או להחזר הוצאות, לפי העניין, בעד כל ישיבה שבה השתתף, בהתאם לקבוע בהוראות הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר בדבר תשלום גמול והחזר הוצאות ליושב ראש וחברי מועצה בתאגידים הסטטוטוריים, לרבות לעניין סוג הישיבה ומספר הישיבות המרבי.

(ה) בסעיף זה –

"גוף מתוקצב", "עובד גוף מתוקצב", "עובד גוף נתמך" ו"עובד המדינה" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב;

"הוועדה לסיווג תאגידים סטטוטוריים" – הוועדה הציבורית לסיווג תאגידים סטטוטוריים שהוקמה מכוח החלטת ועדת השרים לענייני כלכלה מס' כל/218 מיום י"ב באדר ב' התשנ"ה (14 במרץ 1995).

13. תקופת כהונה חבר המועצה יתמנה לתקופה של ארבע שנים, ואפשר לשוב ולמנותו, לתקופת כהונה אחת נוספת, וכן, לאחר הפסקה של ארבע שנים, לשוב ולמנותו לשת תקופות כהונה נוספות רצופות כאמור לכל היותר.

14. הפסקת כהונה לפני (א) חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום כהונתו בהתקיים אחד מאלה: תום תקופת כהונה

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או עובד או חבר הגוף שאותו הוא מייצג במועצה, ואם הוא נציג ציבור – הוא נתמנה לעובד המדינה.

(ב) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן לגבי חבר המועצה, יעבירו השר מכהונתו, לפני תום תקופת הכהונה ובסמוך למועד התקיימות הנסיבה, בהודעה בכתב:

(1) נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו;

(2) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירה משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר המועצה או שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.

(ג) השר, לאחר התייעצות עם יושב ראש המועצה, רשאי להעביר חבר מועצה מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו אם הוא נעדר, בלא סיבה מוצדקת, משלוש ישיבות רצופות של המועצה.

(ד) השר לא יעביר חבר מועצה מכהונתו לפי סעיף קטן (ב) או (ג) אלא לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו.

(ה) הפסיק חבר המועצה לכהן לפי הוראות סעיף זה, יפעל השר, בהתאם להוראות סעיף 8, למינוי חבר אחר במקומו, בהקדם האפשרי.

תוקף פעולות 15. קיומה של המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו בשל הפסקת כהונתו של חבר מחברי המועצה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שרוב חברי המועצה מכהנים כדין.

ניגוד עניינים 16. (א) בסעיף זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב (חורג);

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁴;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

"ניגוד עניינים", של חבר המועצה – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצה ובין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו;

⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

"קרוב", של חבר המועצה – כל אחד מאלה :

- (1) בן משפחה של חבר המועצה ;
 - (2) אדם שלחבר המועצה יש עניין במצבו הכלכלי ;
 - (3) תאגיד שחבר המועצה, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו ;
 - (4) גוף שחבר המועצה, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהלים או עובדים אחראים בו.
- (ב) לא ימונה לחבר המועצה ולא יכהן כחבר כאמור מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו למלא את עיקר תפקידו במועצה.
- (ג) חבר המועצה לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.
- (ד) נודע לחבר המועצה כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה ; היה חבר המועצה האמור היושב ראש – יודע על כך לשר.
- (ה) על אף האמור בסעיף זה, רשאי חבר המועצה שמונה לפי סעיף 8 להביא בחשבון גם את ענייניו של הגוף או הציבור שהוא נציגו, ככל שהם קשורים לתפקידי המועצה, ולא יראו אותו כנמצא במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.

17. החלת דינים על חברי המועצה שאינם עובדי המדינה, דינם כדין עובדי המדינה לעניין חברי המועצה החיקוקים אלה ולעניין פעולותיהם במועצה :

- (1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979⁵ ;
- (2) חוק העונשין, התשל"ז-1977⁶ – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור ;
- (3) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969⁷ ;
- (4) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971⁸.

18. מנהל כללי למרכז (א) המועצה, באישור השר, תמנה מנהל כללי למרכז.
(ב) המנהל ימונה לתקופה של חמש שנים, והמועצה רשאית לשוב ולמנותו מחדש, באישור השר, לתקופת כהונה אחת נוספת.

⁵ ס"ח התש"ס, עמ' 2.

⁶ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

(ג) לא ימונה למנהל מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש מנהל או שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור, וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.

תפקידי המנהל 19. תפקידי המנהל הם :

- (1) ניהול המרכז, ובכלל זה ניהול אתר המורשת, המכון והארכיון ;
- (2) יישום החלטות המועצה ;
- (3) הכנת תכנית העבודה השנתית והתקציב השנתי של המרכז והבאתם לאישור המועצה ;
- (4) דיווח למועצה, לפי דרישתה, על פעילויות המרכז, ובכלל זה פעילויותיו באתר המורשת ופעילויות המכון והארכיון וכן הכנת דוח שנתי על הפעילות כאמור והגשתו למועצה ולשר אחת לשנה ;

פקיעת כהונת המנהל 20. (א) המנהל יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה :

- (1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר וליושב ראש המועצה ;
- (2) המועצה החליטה על הפסקת כהונתו ברוב של שני שלישים לפחות מכלל חבריה ;
- (3) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש המנהל או שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור, וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.

(ב) לא תתקבל החלטה על הפסקת כהונתו של המנהל לפי סעיף קטן (א)(2) או (3), אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו.

(ג) הפסיק המנהל לכהן לפי הוראות סעיף זה, תפעל המועצה, בהתאם להוראות סעיף 16, למינוי מנהל במקומו בהקדם האפשרי.

מבקר פנימי 21. המועצה תמנה למרכז מבקר פנימי, אשר יפעל בהתאם להוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 ; המבקר הפנימי יגיש למועצה דין וחשבון על ממצאיו.

סימן ב': אתר המורשת

אתר המורשת 22. (א) במרכז יוקם אתר מורשת שיכלול תערוכה ומוצגים הנוגעים לחייו, פועלו ומורשתו של זאב ז'בוטינסקי ברוח מטרות החוק.

(ב) האתר יהיה פתוח לציבור ויתקיימו בו, באופן סדיר, פעילויות הנצחה, פעילויות מוזאליות ופעולות תרבות, חינוך והסברה, הקשורות בפועל ובמורשתו של זאב ז'בוטינסקי.

(ג) המרכז יקיים פעילויות מחקריות לקידום מטרות חוק זה, לרבות - קבוצות מחקר, סמינרי מחקר, הרצאות פומביות וכנסים בהשתתפות חוקרים.

סימן ג': מכון לחקר מורשת זאב ז'בוטינסקי

מכון לחקר מורשת 23. (א) המרכז יקים מכון שיפעל להעמקת הידע, לרבות קידום החקר החברתי והמדיני, בכל הנוגע לפועלו ולמורשתו של זאב ז'בוטינסקי לשם הגשמת מטרות חוק זה.

(ב) המכון יקיים פעילויות מחקריות, לרבות קבוצות מחקר, סמינרי מחקר, הרצאות פומביות וכנסים בהשתתפות חוקרים, יקים ויפעיל ספריית מחקר ועיון ויפרסם מחקרים בתחומי פעילותו.

(ג) המרכז יוציא לאור פרסומים בתחומי פעילותו.

סימן ד': הארכיון

הגדרות – סימן ד' 24. (א) בסימן זה, "ארכיון ציבורי", "הגנז", "חומר ארכיוני" ו"מוסד ממוסדות המדינה" – כהגדרתם בחוק הארכיונים, התשט"ו-1955⁹ (להלן – חוק הארכיונים).

(ב) המרכז יהיה רשאי להקים ולהפעיל ארכיון ציבורי לשם איסוף, שמירה והנגשת חומר ארכיוני שאינו של מוסד ממוסדות המדינה או של רשות מקומית ושל חומרים שיועברו אליו כאמור בסעיף קטן (ג), או להפקיד את החומר הארכיוני שאסף בארכיון המדינה או בארכיון ציבורי אחר; על הקמת ארכיון כאמור יחולו הוראות חוק הארכיונים.

(ג) לבקשת המרכז יעביר הגנז לארכיון העתקים גלויים של חומר ארכיוני הנוגע לפועלו ולמורשתו של זאב ז'בוטינסקי, אשר מופקד בארכיון המדינה.

ממונה על הארכיון 25. המנהל ימנה את הממונה על הארכיון, לפי הוראות חוק הארכיונים, והוא יקבל את ההוראות וההנחיות בתחום המקצועי מהגנז.

פרק ה': תקציב והוראות כלליות

⁹ ס"ח התשט"ו, עמ' 14.

- מימון 26. (א) הקמת המרכז תמומן מתקציב המדינה; פעילות המרכז תמומן, בכפוף להוראות סעיף זה ולהוראות סעיף 27, מתקציב המדינה כפי שדרוש להוצאות קיומו, החזקתו, פיתוחו וניהול מכלול פעילויותיו, וכן מתרומות ומהכנסות שיהיו למרכז.
- (ב) סכום השתתפות המדינה בתקציב המרכז ייקבע, בכל שנת כספים, בחוק התקציב השנתי כהגדרתו בחוק יסודות התקציב.
- תקציב 27. (א) המועצה תאשר הצעת תקציב שנתי ותגישה לשר לשם אישורו; התקציב טעון אישור שר האוצר.
- (ב) שנת תקציב המרכז תהיה כשנת תקציב המדינה.
- איסור העברת נכסים 28. (א) המרכז לא יהיה רשאי למכור או להעביר בדרך אחרת נכס שבבעלותו, למעט נכסים שפרטים לגביהם, לרבות סוגם ושוויים, נקבעו בתקנות, אלא באישור השר.
- (ב) המרכז לא יהיה רשאי למשכן נכס שברשותו או להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים, אלא באישור השר; לעניין זה, "להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים" – לרבות שכירות המקנה זכות לחדשה או להאריכה, או שכירות לתקופה נוספת שבהצטרפותן לתקופות השכירות הקודמות עולות יחד על עשר שנים.
- (ג) המרכז לא ייטול הלוואה העולה על סכום שקבע השר בתקנות, אלא באישור השר ושר האוצר.
- קבלת תרומות 29. (א) על אף האמור בסעיף 28(ג), המרכז רשאי לקבל תרומות, עיזבונות ומענקים מעבר לאומדן שנקבע להכנסות אלה בתקציב השנתי (בסעיף קטן זה – הכנסות נוספות), והכול בהתאם לנוהל שתקבע המועצה, באישור השר ושר האוצר, ושיפורסם באתר האינטרנט של המרכז; קיבל המרכז הכנסות כאמור, יהיה רשאי לשלם ולהתחייב גם מתוך סכומים אלה, לאחר שאושרו כדין כתקציב נוסף; קיבל המרכז הכנסות נוספות מגוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(1), (2), (4) ו- (5) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], יהיה המרכז רשאי לשלם ולהתחייב כאמור, אם ההוצאה אושרה כדין בתקציב הגוף המבוקר וניתנה על כך הודעה לשר ולשר האוצר.
- (ב) לעניין פקודת מס הכנסה¹⁰, יראו את המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 9(2) לפקודה האמורה.
- ביצוע ותקנות 30. השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, ובכלל זה לעניין סדרי העבודה של המועצה.

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

דיווח לכנסת 31. השר ידווח לוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, בכתב, אחת לשנה, על יישום הוראות חוק זה בשנה שקדמה למועד הדיווח, ובין השאר בעניינים אלה:

(1) איוש המועצה ופעילותה;

(2) תקציב המרכז, לרבות מקורות המימון וניצול התקציב;

(3) פעילות המרכז ומוסדותיו.

ביטול חוק זאב 32. חוק זאב ז'בוטינסקי (ציון זכרו ופועלו), תשס"ה-2005¹¹ – בטל. ז'בוטינסקי (ציון זכרו ופועלו)

הקניית בעלות 33. בתוך שנה מיום תחילתו של חוק זה, יועברו זכויות הבעלות והשימוש באתר וזכות שימוש באתר המורשת והסדרת הפיצויים ההנצחה לזאב ז'בוטינסקי, לידי המרכז, ויוסדרו הפיצויים לכל מי שהיו להו זכויות שימוש או בעלות על האתר.

ד ב ר י ה ס ב ר

זאב ז'בוטינסקי היה מהמנהיגים המרכזיים בתנועה הציונית בראשית המאה ה-20 וייסד את התנועה הרוויזיוניסטית, שפעלה לקידום הקמת מדינה יהודית עצמאית. הוא הדגיש את חשיבות הביטחון הלאומי וההתארגנות היהודית להגנה עצמית. לצד פעילותו הציבורית, כתב רבות בתחומי העיתונות, המסע והספרות, והשפיע על עיצוב השיח הלאומי, היהודי והציוני.

מטרת הצעת החוק היא להנציח לדורות את מורשתו ופועלו של זאב ז'בוטינסקי ואת תרומתו הגדולה להקמת מדינת ישראל. לשם כך, מוצע להקים מרכז לזכרו, שיהיה תאגיד באחריות משרד המורשת, ובו אתר מורשת, מכון לחקר מורשתו וארכיון. עוד מוצע לקבוע כי במסגרת התאגיד תוקם מועצה ציבורית שיהיו חברים בה נציגים של משרדי ממשלה, נציגי ציבור, נציג סגל אקדמי ועוד. שר המורשת שיהיה ממונה על ביצוע החוק ימנה את חברי המועצה והיא תפעל ותייעץ לו בכל הנוגע למימוש מטרות החוק.

הצעת החוק ונוסחה מבוססים על הוראות חוקים המקימים תאגידים סטטוטוריים שתפקידם לפעול להנצחת אישים או אירועים משמעותיים בתולדות המדינה. בהצעת החוק מובאות הוראות בדבר הקמת המרכז ומעמדו, בעניין עובדי התאגיד והמנהל הכללי, ובעניין מוסדות התאגיד ותפקידיהם.

הצעת החוק מבטלת את חוק זאב ז'בוטינסקי (ציון זכרו ופועלו), תשס"ה-2005. בעוד שהחוק הקיים התמקד בעיקר בציון זכרו של זאב ז'בוטינסקי באמצעות הקמת מועצה ציבורית ומתן תמיכות, החוק החדש מרחיב את תחום הפעולה להקמת מרכז שיכלול אתר מורשת, מכון מחקר וארכיון, ויפעל להעמקת הידע על זאב ז'בוטינסקי ולקיום פעילויות חינוכיות וערכיות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"א בתמוז התשפ"ה (07.07.2025)

¹¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 268.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת קארין אלהרר

5584/25/פ

הצעת חוק אומנה לילדים (תיקון – העלאת גיל אומן), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 24 בחוק אומנה לילדים, התשע"ו–2016¹, בסעיף 24(א)(2), במקום "56" יבוא "60".

דברי הסבר

חוק אומנה לילדים, התשע"ו–2016 (להלן – החוק), מגביל את גילו המרבי של אומן לגיל 56. ואולם, התפיסה כיום לגבי אומנה בגיל מבוגר יותר השתנתה, ועל פיה גם אם יעלו את הגיל המרבי של אומן במספר שנים יש סבירות גבוהה שהוא ימלא את תפקידו על הצד הטוב ביותר. הסיבות לשינוי התפיסה כאמור הן גיל ההורות ההולך ומתאחר בישראל, עליית גיל הנישואין, ההנחה כי היציבות והביסוס הכלכלי של אנשים בגיל זה עולים ובכך הם פנויים יותר לאומנה. בנוסף, בגיל זה נמצאים לרוב בזוגיות בשלה ואם יש ילדים, הם בדרך כלל עוזבים את הבית בשלב זה וההורים נשארים לבדם. כמו כן, לנוכח העלייה הצפויה של גיל היציאה לגמלאות נראה כי העלאת גיל האומן תשפר ותבסס אף יותר את התא המשפחתי. נוסף על כך, לפי החוק ניתן לאשר השמת ילד באומנת קרובים גם אם לא התקיים התנאי האמור לעניין הגיל המרבי של אומן, ואכן משרד הרווחה והביטחון החברתי מאשר אומנה של קרובים בגילאים מבוגרים יותר מגיל 56.

לפיכך, מוצע להעלות את גילו המרבי של אומן כך שיעמוד על 60 שנים ובכך לאפשר לילדים נוספים הזקוקים למשפחת אומנה להיקלט אצל משפחה מתאימה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ג' באדר התשפ"ה (03.03.2025)

¹ ס"ח התשע"ו, עמ' 586.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה

5107/25/פ

הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון – משפחה מלווה ליתומים בגירים), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 7 בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל–1970¹, בסעיף 7, אחרי סעיף קטן (ט) יבוא:

"(י) משפחה אשר מלווה, תומכת ומסייעת ליתום משני הוריו, שנפטר כתוצאה מפגיעת איבה או שאחד מהם נפטר כתוצאה מפגיעת איבה, ומלאו לו 18 שנים, תהיה זכאית לתשלום חודשי בסכום של 2,500 שקלים חדשים וכן לסיוע במימון טיפול נפשי, בתקופה שבה היא מלווה את היתום וכל עוד לא מלאו ליתום 35 שנים והוא לא נישא; הזכאות לפי סעיף קטן זה תהיה למשפחה מלווה אחת, לפי בחירת היתום."

דברי הסבר

בטבח הנורא של כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) נרצחו משפחות שלמות בידי מרצחי חמאס וצעירים רבים שאינם קטינים נותרו יתומים משני הוריהם. בישראל, צעירים רבים סמוכים על שולחן הוריהם וזקוקים לסיוע כלכלי משמעותי גם לאחר גיל 18. התגמול שמקבלים יתומים בגירים אינו מספיק לכל צורכיהם ובמקרים רבים קרובי המשפחה של אותם יתומים או משפחות אחרות "מאמצים" אותם לחיק המשפחה. משפחות אלו מתפקדות כמשפחות מלוות עבור אותם צעירים בהיבטים רבים, ובין היתר סיוע כלכלי, תמיכה רגשית ותפקודית ומתן קורת גג. מתן סיוע כלכלי למשפחות המלוות הוא משמעותי על מנת שלא יצטרכו לבחור בין תמיכה ביתומים צעירים שעולמם חרב עליהם לבין קריסה כלכלית.

לפיכך, מוצע לקבוע כי משפחה אשר מלווה, תומכת ומסייעת ליתום משני הוריו, שנפטר כתוצאה מפגיעת איבה או שאחד מהם נפטר כתוצאה מפגיעת איבה, ומלאו לו 18 שנים, תהיה זכאית לתשלום חודשי בסכום של 2,500 שקלים חדשים וכן לסיוע במימון טיפול נפשי, בתקופה שבה היא מלווה את היתום וכל עוד לא מלאו ליתום 35 שנים והוא לא נישא. הזכאות לקבלת תשלום תהיה למשפחה מלווה אחת, לפי בחירת היתום.

הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת נעמה לזימי (5076/25/פ).

הצעת החוק זהה לפ/5076/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בכסלו התשפ"ה (02.12.2024)

¹ ס"ח התש"ל, עמ' 126.



מזכירות הממשלה

סעיף מספר 2001/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 29.06.2025 .

חק/2001. הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון - משפחה מלווה ליתומים בגירים), התשפ"ה-2024 של חה"כ חוה אתי עטייה (פ/5107)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת משה סולומון

5316/25/פ

הצעת חוק הגנת השכר (תיקון – תלוש שכר אחיד בשירות המדינה), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 33 בחוק הגנת השכר, התשי"ח–1958¹, בסעיף 33, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) שר העבודה, בהתייעצות עם נציב שירות המדינה כמשמעותו בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959², יקבע תלוש שכר אחיד במבנה ובמראה לכלל העובדים בשירות המדינה, ובלבד שפרטי השכר בו יכללו את כל הפרטים המנויים בתוספת."

2. תקנות ראשונות לפי סעיף 33(ב) לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה יותקנו תוך ארבעה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

דבר הסבר

תלוש שכר הוא מסמך מרכזי המבטא את פרטי השכר שמשלם המעסיק לעובד ומפרט את כל רכיבי התגמול לו זכאי העובד. תלוש שכר ברור, אחיד ושקוף הוא לא רק כלי טכני לתיעוד תשלומים, אלא גם ביטוי של מחויבות המעסיק להגינות, שקיפות וכיבוד זכויות העובדים ומאפשר להם להבין כיצד מחושב שכרם, לרבות מרכיבי הבסיס, תוספות, ניכויים והפרשות סוציאליות. שקיפות זו מחזקת את האמון בין העובדים למעסיק ומונעת אי-הבנות ותחושת קיפוח. בנוסף, תלוש שכר ברור מפחית טעויות חישוב ומונע ניצול עובדים במודע או שלא במודע. הוא מספק לעובד תמונה מלאה על זכויותיו הכספיות, כגון שעות נוספות, ימי חופשה, דמי הבראה והפרשות לפנסיה.

כאשר כל העובדים מקבלים תלוש שכר אחיד, קל יותר לוודא שהם זוכים לתנאים שווים בהתאם לחוק, לתקנות ולחוזי ההעסקה. הדבר תורם ליצירת תרבות ארגונית הוגנת, שבה אין פערים סמויים או אפליה בשכר. כמו כן, תלוש שכר ברור הוא כלי חינוכי המאפשר לעובדים להבין את הזכויות המגיעות להם לפי חוק, כגון דמי מחלה, דמי הבראה והפרשות לקופת גמל. הבנה זו מעודדת מעורבות פעילה של העובד בשמירה על זכויותיו. תלוש שכר אחיד ופשוט מפשט את מלאכת הפיקוח והאכיפה מצד הרשויות, ארגוני העובדים והעובדים עצמם. הוא מאפשר לזהות במהירות חריגות, ליקויים או פגיעות בזכויות

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

² ס"ח התשי"ט, עמ' 279.

העובדים.

מעסיק שמציג תלוש שכר ברור ומקיים שקיפות כלפי עובדיו מראה מחויבות להגינות ולניהול תקין. אמון זה מגביר את שביעות הרצון של העובדים, מחזק את הקשר בין העובד לארגון ותורם לפרודוקטיביות. בעולם העבודה המודרני, שבו שכר מורכב משילוב של רכיבים (בסיס, בונוסים, שעות נוספות ועוד), תלוש ברור ואחיד מסייע לעובדים לנווט בקלות בין הרכיבים ולתכנן את חייהם הכלכליים. לסיכום, מדובר בכלי מרכזי לקידום שקיפות, הוגנות ושוויון בעבודה. הוא לא רק ממלא תפקיד תיעודי אלא מהווה אמצעי לשמירה על זכויות העובדים, להגברת אמונם במעסיק ולהבטחת מערכת יחסי עבודה יציבה, תקינה ומוסרית.

לפיכך מוצע לקבוע, לגבי עובדי המדינה בשלב התחלתי, כי שר העבודה, בהתייעצות עם נציב שירות המדינה יתקין תקנות שבהן יקבע הוראות לעניין תלוש שכר אחיד לכלל עובדי שירות המדינה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' בטבת התשפ"ה (06.01.2025)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2002 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 29.06.2025 .

חק/2002. הצעת חוק הגנת השכר (תיקון - תלוש שכר אחיד בשירות המדינה),
התשפ"ה-2025 של חה"כ משה סולומון (פ/5316)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת צגה מלקו

5608/25/פ

הצעת חוק שירות התעסוקה (תיקון – חיזוק הפיקוח הפרלמנטרי על שירות התעסוקה),

התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 72א. 1. בחוק שירות התעסוקה, התשי"ט–1959¹, אחרי סעיף 72 יבוא:

"דיווח לוועדת 72א. מועצת השירות תמסור לוועדת העבודה והרווחה
העבודה והרווחה של הכנסת, לא יאוחר מ-30 באפריל בכל שנה, דוח
של הכנסת פעילות שנתי ודוח כספי שנתי, לגבי השנה
הקלנדרית שקדמה לה; הוועדה תקיים דיון
בעיקרי הדוחות לאחר מסירתם, בהשתתפותם של
יושב ראש המועצה ומנהל השירות."

דברי הסבר

שירות התעסוקה הוא תאגיד שהוקם מכוח חוק שירות התעסוקה, התשי"ט–1959 (להלן – חוק שירות התעסוקה), לפני יותר מ-65 שנים. כיום התאגיד מספק שירותים מגוונים לכ-400 אלף דורשי עבודה מדי שנה באמצעות 71 לשכות הפזורות ברחבי הארץ. בשנת 2022 ביצעו עובדי השירות יותר מ-80 אלף השמות תעסוקתיות ובשנת 2023 מעל 72 אלף. המאזן של השירות בדצמבר 2022 עמד על יותר מ-51 מיליון שקלים חדשים ובדצמבר 2023 על יותר מ-49 מיליון שקלים חדשים. השירות פועל בצידם של גופי השמה שונים מהמגזר הפרטי.

מכיוון ששירות התעסוקה מהווה שחקן חשוב בשוק התעסוקה הישראלי, עובד מול אזרחים רבים, עובדים ומעסיקים כאחד, ומנהל תקציבים בהיקף רחב, חשוב להפעיל עליו פיקוח עיתי, שיטתי ואפקטיבי מצד הכנסת, על מנת לוודא כי הוא ממלא כהלכה את התפקידים שהוטלו עליו בחוק, וכי הוא פועל על פי כללי מינהל תקין.

כיום חוק שירות התעסוקה כולל כמה הסדרים לפיקוח פרלמנטרי על היבטים ממוקדים בפעילותו של השירות, אולם אין בו הסדרים לפיקוח פרלמנטרי על פעילותו הכוללת. כמו כן, ההסדר שנקבע בשנת 2021 בתיקון מס' 56 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985, ולפיו כל התאגידים שהוקמו לפי חוק (למעט המוסד לביטוח לאומי) נדרשים לפרסם את דוחותיהם הכספיים באתר המרשתת שלהם ובאתר המרשתת של משרד האוצר, אינו מבטיח פיקוח פרלמנטרי קבוע ויסודי על השירות.

לפיכך, מוצע לקבוע כי מועצת הרשות תמסור לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, לא יאוחר מ-30 באפריל בכל שנה, דוח פעילות שנתי ודוח כספי שנתי, לגבי השנה הקלנדרית שקדמה לה ומוצע כי הוועדה תקיים דיון בעיקרי הדוחות לאחר מסירתם, בהשתתפות יושב ראש המועצה ומנהל השירות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' באדר התשפ"ה (10.03.2025)

¹ ה"ח התשי"ט, עמ' 32.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת רון כץ
ינון אזולאי

פ/25/5732

הצעת חוק איסור התקשרות בהסדר לקביעת מחיר אחיד למזון במשלוח ובהזמנה בבית האוכל, התשפ"ה-2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"בית אוכל" – בית עסק שבו מכינים ומגישים מזון המיועד לאכילה דרך כלל במקום העסק או למשלוח לצרכן, ובסמוך למועד הכנתו, ובכלל זה בית קפה, מסעדה, מזנון ועסק של מזון מהיר;
"הסדר" ו"הממונה" – כהגדרתם בחוק התחרות;
"חוק התחרות" – חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988¹;

"ספק שירותי שילוח ומכירה" – עוסק המספק שירותי הזמנה מרחוק של מזון מבית אוכל באמצעים מקוונים ושילוחו לצרכן.

איסור על חובת מחיר אחיד

2.

ספק שירותי שילוח ומכירה לא יתקשר עם בית אוכל בהסדר הקובע מחיר אחיד למזון שמוכר בית האוכל באמצעות הספק האמור ולמזון שנמכר בבית האוכל עצמו.

אכיפה

3.

(א) התקשר ספק שירותי שילוח ומכירה בהסדר כאמור בסעיף 2, יהיה רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בסכום שלא יעלה על 1,155,570 שקלים חדשים; היה המפר תאגיד והיה לו, בשנה שקדמה לשנת הכספים שבה בוצעה ההפרה, מחזור מכירות בסכום העולה על 10 מיליון שקלים חדשים, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור של עד 8% ממחזור המכירות כאמור, ובלבד שסכום העיצום הכספי לא יעלה על 46,222,830 שקלים חדשים.

(ב) על הטלת עיצום כספי לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיפים 50 עד 55 לחוק התחרות, בשינויים המחויבים.

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

4. החוק מחייב הוראות חוק זה יחולו על אף כל ויתור או הסכם נוגד.
5. שמירת דינים הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות לפי חוק התחרות, ולא לגרוע מהן.
6. ביצוע ותקנות שר הכלכלה והתעשייה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

דבר הסבר

בשנים האחרונות, חלה עלייה משמעותית בשימוש בשירותי משלוחי מזון, המאפשרים לצרכנים להזמין ארוחות ממסעדות באמצעות ספקים המפעילים פלטפורמות מקוונות. פלטפורמות אלו מתווכות בין הצרכן למסעדה ומספקות שירותי הזמנה ומשלוח. חלק מהספקים האמורים מחייבים את המסעדות לקבוע מחירים זהים למזון שנמכר על ידם, הן להזמנות במשלוח והן לשיבה במסעדה. דרישה זו אינה מתחשבת בעלויות הנוספות הכרוכות במשלוח, כגון עמלות המשלוח לספקים אלו ועלויות לוגיסטיות, ומגבילה את יכולת המסעדות לתמחר את מוצריהן בהתאם לעלויות השונות.

מטרת החוק המוצע היא לאפשר למסעדות לקבוע מחירים שונים להזמנות במשלוח ולישיבה במסעדה, בהתאם לעלויות הכרוכות בכל ערוץ מכירה, ובכך לשמור על רווחיותן ולהציע לצרכנים מחירים הוגנים. מוצע לקבוע שהספקים המפעילים את הפלטפורמות לא יורשו לחייב מסעדות לקבוע מחירים זהים להזמנות במשלוח ולישיבה במסעדה ובכך יינתן חופש למסעדות לתמחר את מוצריהן בהתאם לעלויות השונות. הממונה על התחרות יהיה רשאי להטיל עיצום כספי בסכום שלא יעלה על 1,155,570 שקלים חדשים על ספק שהפר איסור זה. הממונה יהיה רשאי להטיל על ספק שמחזור מכירותיו השנתי עולה על 10 מיליון שקלים חדשים עיצום כספי בשיעור של עד 8% ממחזור מכירותיו, עד לסכום של 46,222,830 שקלים חדשים.

החוק המוצע נועד לתקן את חוסר האיזון הקיים בין הפלטפורמות למסעדות, להגן על זכויות המסעדות והצרכנים ולהבטיח תחרות הוגנת בשוק המשלוחים. הצעת חוק זו תאפשר למסעדות גמישות בתמחור מוצריהן, תשפר את ניהול קשרי הלקוחות ותחזק את התחרות בשוק המשלוחים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2005 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 29.06.2025 .

חק/2005. הצעת חוק איסור התקשרות בהסדר לקביעת מחיר אחיד למזון במשלוח
ובהזמנה בבית האוכל, התשפ"ה-2025 של חה"כ רון כץ וינון אזולאי
(פ/5732)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
יאסר חוג'יראת
מנסור עבאס
ווליד טאהא
ואליד אלהואשלה
אימאן ח'טיב יאסין

2656/25/פ

הצעת חוק תאגידי מים וביו (תיקון – חישוב תעריף דמי הקמה), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 103 בחוק תאגידי מים וביו, התשס"א–2001¹, בסעיף 103, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) בכללים לפי סעיף קטן (א), תקבע מועצת הרשות שתעריף דמי ההקמה למערכת מים ולמערכת ביו יחושב לפי מספר המערכות שחברה נדרשת להקים בלבד."

דברי הסבר

חוק תאגידי מים וביו, התשס"א–2001, קובע כי מועצת הרשות הממשלתית למים וביו מוסמכת לקבוע כללים לחישוב עלויות של שירותי מים וביו. מתוקף סמכותה, מועצת הרשות הממשלתית למים וביו קבעה את כללי תאגידי מים וביו (דמי הקמה למערכות מים ולמערכות ביו), התשע"ה–2015 (להלן – הכללים), ועל בסיס הכללים נקבעים תעריפי עלות הקמת מערכות מים וביו (להלן – דמי הקמה). סעיף 5 לכללים קובע את אופן חישוב תעריף דמי ההקמה לפי מטר רבוע לבניה. דמי ההקמה מגיעים לסכומים של עשרות אלפי שקלים חדשים מסיבה שאינה מוצדקת, שכן עלות הקמת מערכות הביו והמים זהה עבור תאגיד המים והביו המקיים, ללא קשר לגודל הבית. לפיכך, מוצע לקבוע כי התעריף לא יחושב לפי שטח לבניה אלא לפי כמות המערכות שנדרש תאגיד מים וביו להתקין.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' באדר התשפ"ג (27.02.2023)

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 454.



מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1397 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 17.11.2024 .

חק/1397. הצעת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון - חישוב תעריף דמי הקמה), התשפ"ג-

2023 של חה"כ יאסר חוג'יראת ואחרים (פ/2656)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת פנינה תמנו

5138/25/פ

הצעת חוק שירות אזרחי (תיקון – מתנדב בודד או חסר עורף משפחתי), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 2 בחוק שירות אזרחי, התשע"ז–2017¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2, אחרי ההגדרה "אזור" יבוא:

"'בודד או חסר עורף משפחתי' – מי שחל לגביו אחד מאלה:

(1) הוריו מתגוררים מחוץ לישראל דרך קבע, בין אם עלה לארץ בגפו, ובין אם הוריו היגרו אל מחוץ לישראל, או שיצאו לשליחות בחוץ לארץ לתקופה של חצי שנה או יותר;

(2) הוא התייתם משני הוריו;

(3) אין לו כל קשר עם הוריו;

(4) יש לו בקשר עם הוריו, אך אין לו כל אפשרות להתגורר עמם והם אינם משמשים עבורו תא משפחתי מתפקד ותומך;"

2. בסעיף 9 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) על אף האמור בסעיף קטן (א)(1), מתנדב שהוא בודד יהיה זכאי לדמי כלכלה בהתאם לסוג התפקיד ואופי השירות שלו, ששיעורם שווה לשיעור דמי קיום של חייל בודד בשירות סדיר."

3. תיקון חוק שירות לאומי–אזרחי, התשע"ד–2014², בסעיף 8, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (ב), משרת שהוא בודד כהגדרתו בחוק שירות אזרחי, יהיה זכאי לדמי כלכלה בהתאם לסוג התפקיד ואופי השירות שלו, ששיעורם שווה לשיעור דמי קיום של חייל בודד בשירות סדיר."

¹ ס"ח התשע"ז, עמ' 632.

² ס"ח התשע"ד, עמ' 380.

דברי הסבר

חוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014, קובע כי שר שהסמיכה הממשלה (להלן – השר) יקבע את דמי הכלכלה של המשרתים בשירות לאומי-אזרחי, ובלבד שלא יעלו על דמי הקיום של חייל בסדיר. ואולם בעוד שלגבי חייל בשירות סדיר ניתנת תוספת לדמי הקיום לחייל בודד או לחייל חסר עורף משפחתי, אין זכאות כזו לגבי משרת בשירות לאומי-אזרחי.

חוק שירות אזרחי, התשע"ז-2017, הסמיך בסעיף 105(ב)(1) את השר לקבוע תקנות לגבי תנאי שירות, בין השאר לגבי מתנדבים עולים חדשים בודדים, בהתאם למאפייניהם המיוחדים. תקנה 8 לתקנות שירות אזרחי (עקרונות השירות הלאומי וההתנדבות הקהילתית), התשפ"א-2020, קבעה בין השאר תוספת לדמי כיס והחזר הוצאות בעבור מתנדב בודד בסך 808 שקלים חדשים לחודש, ואולם ההגדרה "מתנדב בודד" לעניין אותן תקנות כוללת רק מתנדב בודד – שהתייתם משני הוריו או מתנדב שהוריו מתגוררים מחוץ לישראל דרך קבע, ואינה נותנת מענה למתנדב חסר עורף משפחתי – כגון מי שאין לו קשר עם הוריו המצויים בישראל, או שהוריו אינם משמשים עורף משפחתי עבורו ואין באפשרותו להתגורר עמם. זאת בעוד שהן חייל בודד והן חייל חסר עורף משפחתי כאמור זכאים לתוספת לדמי קיום בצה"ל.

ישנם מתנדבים רבים, אשר מגיעים לישראל וחלקם אף מבצעים עלייה, ומשרתים בשירות אזרחי, או בשירות לאומי-אזרחי. מדובר בקבוצה מובחרת אשר תורמת למדינת ישראל ולכן ראוי לשפר את תנאיהם בדומה לחיילים בודדים בצה"ל, אשר הוריהם מתגוררים בחו"ל. בנוסף אליהם, בכדי לפתוח את השירות האזרחי והשירות הלאומי-האזרחי לכלל האוכלוסייה, מוצא לשפר גם את תנאיהם של המתנדבים או המשרתים אשר הוריהם מתגוררים בארץ אך הם בפועל חסרי עורף משפחתי, או שהתייתמו משני הוריהם.

לפיכך, מוצע לתקן את חוק שירות אזרחי, התשע"ז-2017, ואת חוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014, ולקבוע כי לגבי משרת בשירות אזרחי או משרת בשירות לאומי-אזרחי שהוא בודד או חסר עורף משפחתי, דמי הכיס או דמי הכלכלה, לפי העניין יושוו לדמי הקיום של חייל בודד או חסר עורף משפחתי בשירות סדיר.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בכסלו התשפ"ה (09.12.2024)



מוזכירות הממשלה

סעיף מספר 1888/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 11.05.2025 .

חק/1888. הצעת חוק שירות אזרחי (תיקון - מתנדב בודד או חסר עורף משפחתי),
התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/5138)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין ומר יואב ארבל.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
אורית פרקש הכהן
אוהד טל
מיכל מרים וולדיגר
אלי דלל
צבי ידידיה סוכות
ינון אזולאי
יצחק פינדרוס
יונתן משרקי
אליהו ברוכי
גלעד קריב
מיכאל מרדכי ביטון
נאור שירי

פ/25/5977

הצעת חוק תמיכה במערך הטיפול בחללים (הוראת שעה), התשפ"ה–2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"חוק שירות המילואים" – חוק שירות המילואים, התשס"ח–2008¹;

"חייל מילואים" – כהגדרתו בחוק שירות המילואים;

"מערך הטיפול בחללים" – יחידה בצבא הגנה לישראל שתפקידה איתור, זיהוי, ואיסוף חללי צבא הגנה לישראל או אזרחים שנהרגו.

2. הטבות וסיוע נפשי

– הוראת שעה
חייל מילואים ששירת במערך הטיפול בחללים במילואים לתקופה של לפחות 20 ימים בשלוש השנים החולפות או במהלך מלחמה או פעולה צבאית משמעותית כמשמעותה בסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה², יהיה זכאי לכל אלה, בתקופה של שלוש שנים מתום שירותו במילואים:

¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

² ס"ח התשס"א, עמ' 158.

(1) השתתפות בימי עיבוד קבוצתיים, שיונחו על ידי פסיכיאטר, פסיכולוג או עובד סוציאלי בעלי ניסיון בתחום הטיפול בטרומה, לפחות אחת לשנה; השתתפות ביום עיבוד קבוצתי כאמור תיחשב כשירות מילואים ותבוא במניין ימי המילואים כאמור בסעיף 7 לחוק שירות המילואים;

(2) (א) מימון מלא של טיפולים פרטניים, לחייל מילואים ולבני משפחתו כדלהלן:

(1) לחייל – עד 50 מפגשי טיפול בשנה;

(2) לבן זוג של חייל – עד 25 טיפולים בשנה;

(3) לילד של חייל – עד 15 טיפולים בשנה, לכל ילד;

(4) להורה של חייל – עד 15 טיפולים בשנה להורה.

(ב) הטיפולים יינתנו, לבחירת המטופל, על ידי פסיכיאטר, פסיכולוג, עובד סוציאלי, מרפא בעיסוק או קלינאי תקשורת;

(3) שובר חד-פעמי, לבחירת סדנה לטיפול זוגי;

(4) מימון חד-פעמי לנופש בגובה של 4,500 שקלים חדשים.

תחולה 3. הוראות חוק זה יחולו על חייל מילואים ששירת במערך הטיפול בחללים החל מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023).

ד ב ר י ה ס ב ר

מלחמת חרבות ברזל הביאה איתה אתגרים חדשים ומורכבים לכלל מערך המילואים של צבא הגנה לישראל. בין מאות אלפי המגויסים נמנו קבוצת חיילי מילואים המשרתים במערך לטיפול בחללים, ובהם אנשי חטיבת המפקדה, רופאי זיהוי, חוקרים, אנשי סריקה ומפקדים, כמו גם גדודים מפיקודי דרום וצפון, שנדרשו לפעול בתנאים קשים ויוצאי דופן. הם גויסו כבר בבוקר שמחת תורה, כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), ופעלו במשך למעלה מ-400 ימים רצופים, כולל בימי שבת וחג, תוך ניהול מאות מבצעי איתור חללים ולוויות תחת לחץ נפשי כבד, במטרה לאפשר קבורה מהירה ואת הכבוד הראוי לחללים, וכן לאפשר הודעה בזמן אמת למשפחות האבלות. למרות תרומתם המכרעת, ומגד הקושי הגדול אליו נקלעו, אנשי מערך הטיפול בחללים נותרו מחוץ למסגרת הסיוע לחוסן הנפשי הניתנת לרבים מאנשי המילואים שנקלעו למצבים קשים. מאז הם נאבקים במטרה לקבל את הסיוע הנחוץ להם. מאבק זה, נובע מהפער המורכב בין הטיפול ה"ממשי" בקו האש לבין העיסוק בתוצאות הטרגיות של הלחימה – איתור, זיהוי, טיפול, ולוויה של אלפי חללים.

הכאב והקושי הנפשי אינם פחותים ממי שנלחמו בקו האש. חיילים אלה אמנם לא יצאו לקרב עם נשק ביד, אך בשונה מחבריהם מיחידות המערך הלוגיסטי שאינו קרבי – הם חזרו עם צלקות נפשיות עמוקות ועם טראומה קשה. עובדי מערך הטיפול בחללים מתארים כיצד קריאות חירום באמצע הלילה לשם טיפול במקרי חללים, המודעות המתמדת למציאות הקשה ולמשפחות הנפגעות, וחוויות אישיות של

אובדן וקרבה למותו של אח, בן משפחה או חבר, הפכו לחלק מהשגרה האישית והמשפחתית שלהם. במסגרת הצעת החוק, מוצע לבצע תיקון היסטורי וצודק על מנת להעניק את המעטפת הנצרכת והראויה למשרתים במילואים במערך הטיפול בחללים. כך, מוצע לקבוע כי חייל מילואים ששירת במערך הטיפול בחללים במילואים לתקופה של לפחות 20 ימים בשלוש שנים החולפות או במהלך מלחמה או פעולה צבאית משמעותית כמשמעותה בסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, יהיה זכאי בתקופה של שלוש שנים מתום שירותו במילואים, להשתתפות בימי עיבוד קבוצתיים, למימון מלא של טיפולים פרטניים לו ולבני משפחתו, לטיפול זוגי ולנופש.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"א בתמוז התשפ"ה (07.07.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת משה פסל

פ/25/5266

הצעת חוק שירות המילואים (תיקון – הקצאת מקומות למשרתי מילואים באירועי תרבות וספורט), התשפ"ה–2024

הוספת סעיף 20א. 1. בחוק שירות המילואים, התשס"ח–2008¹, אחרי סעיף 20 יבוא:

"הוקרה לחיילי 20א. (א) מבלי לגרוע מהאמור בסעיף 20, הקצאת מילואים – הקצאת מקומות לאירועי תרבות, בידור או ספורט מקומות באירועי תרבות וספורט מילואים פעילים בכלל, ועבור חיילי מילואים המשרתים במערך הלוחם בפרט, תיחשב הבחנה מותרת ובלבד שהיא סבירה ומידתית.

(ב) שר התרבות והספורט רשאי לקבוע הוראות לשם ביצוע סעיף זה, ובכלל זה לעניין סוגי האירועים, אחוז המקומות שיוקצו, אופן הוכחת הזכאות, המועד שעד אליו יישמרו המקומות ודרכי פרסום מידע אודות הקצאת המקומות.

(ג) משרד התרבות והספורט רשאי לפעול לקידום הוקרה לחיילי מילואים לפי סעיף זה לרבות בדרך של מתן תמיכות למוסדות ציבור הפועלים ליישום הוראות סעיף זה, בכפוף להוראות סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985."

¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

דברי הסבר

משרתי מילואים בכלל והלוחמים בפרט הם עמוד התווך של ביטחון מדינת ישראל. על החברה להכיר בתרומה המשמעותית של משרתי המילואים לביטחון המדינה, להוקיר אותם על המחיר הכלכלי, הנפשי, המשפחתי והפיזי שהם משלמים ולייצר תמריצים חיוביים לשירות מילואים.

לשם כך, מוצע לתקן את חוק שירות המילואים, התשס"ח–2008, ולהוסיף בפרק ו' לחוק, שכותרתו "תגמולים, זכויות והוקרה", את סעיף 20א שיעגן במפורש הוקרה לחיילי המילואים על ידי שמירת מקומות עבורם באירועי תרבות, בידור וספורט. לפי הסעיף המוצע, שמירת מקומות לחיילי מילואים בכלל וללוחמים בפרט באירועים כאמור המיועדים לציבור בלתי מסוים, לא תיחשב כהבחנה אסורה כל עוד תהא סבירה ומידתית. מובהר כי אין מדובר על אירועים הסגורים לקבוצה מסוימת. ההוקרה המוצעת היא באמצעות הטבה פשוטה ואפקטיבית, השומרת על שיקול דעת המארגנים כדי לאפשר להם לאזן בין הגמישות הדרושה להם ותוך הסתמכות על מערכות קיימות מבלי שהדבר יטיל עליהם נטל נוסף.

כן מוצע להסמיך את שר התרבות והספורט לקבוע הוראות ליישום החוק בצורה מיטבית, ולאפשר למשרד התרבות והספורט לפעול לעידוד ההוקרה בהתאם לסעיף המוצע גם בדרך של מתן תמיכות למוסדות ציבור שיעניקו את ההטבה האמורה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ט בכסלו התשפ"ה (30.12.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת משה טור פז

פ/25/5431

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (נקודת זיכוי בעד שירות מילואים), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 39 ב. 1. בפקודת מס הכנסה¹, אחרי סעיף 39א יבוא:

"נקודת זיכוי 39ב. בחישוב המס של יחיד תושב ישראל, אשר בשנת למשרת מילואים המס שירת שירות מילואים פעיל לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח–2008², למשך 100 יום לפחות בשנה, תובא בחשבון נקודת זיכוי."

דברי הסבר

לפי נתוני צה"ל (יוני 2023), מידי שנה מתגייסים 130,000 משרתי מילואים פעילים, כ-193,982 משרתי מילואים ביצעו מילואים בשנת 2022 וניכר כי משרתי המילואים מהווים חלק משמעותי בבניין הכוח ותפקודו של צה"ל. חלקם אף מבצעים מילואים לפרקי זמן ארוכים של חודשיים ויותר, שהם משאירים מאחור את משפחותיהם, פרנסתם, לימודיהם האקדמאים וכיוצ"ב. מטבע הדברים, רבות מהמשפחות נתקלות בקושי יומיומי ובהגדלת ההוצאות עבור גידול הילדים בהעדר אחד מבני הזוג בבית. מאז החלה מלחמת חרבות ברזל, התגייסו אנשי המילואים במאות אלפים, הגנו על ישראל וחלקם אף נפצעו וחירפו את נפשם בשעתה הקשה ביותר של ארצנו. כדי להכיר להם תודה ולסייע לחיילי המילואים ולמשפחותיהם, מוצע להוסיף נקודת זיכוי במס עבור מי ששירת מאה ימי מילואים לפחות בשנת המס החולפת. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת אפרת רייטן מרום (פ/25/5057) ועל ידי חבר הכנסת עידן רול (פ/25/5132).

הצעת החוק זהה לפ/25/5132 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בטבת התשפ"ה (27.01.2025)

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
² ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
יעקב אשר
משה גפני
אורי מקלב

פ/904/25

הצעת חוק מענק לבניית מרחב מוגן, התשפ"ג–2022

הגדרות

1. בחוק זה –

"המס" – מס ערך מוסף כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1976¹;
"מיגון תקני" – מיגון שנבנה בהתאם לדין, לרבות לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965², כפי שחל במועד הבנייה;
"מרחב מוגן" ו"מרחב מוגן דירתי" – כהגדרתם בסעיף 71א לחוק המקרקעין, התשכ"ט–1969³;

2. זכאות למענק עבור בניית מרחב מוגן

בעל מקרקעין שבנה מרחב מוגן, מרחב מוגן דירתי או מיגון תקני, במבנה המיועד למגורים שבו לא היה קיים מרחב מוגן או מיגון תקני כאמור, יהיה זכאי למענק מאוצר המדינה בסכום גובה המס ששולם בעד בניית המרחב המוגן או המיגון התקני.

3. ביצוע ותקנות

שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.

דבר ה ס ב ר

עד שנת 1992 הסתמכה תפיסת ההגנה של העורף במדינת ישראל על מקלטים. תפיסה זו שונתה בעקבות מלחמת המפרץ, שבה נפלו טילים על ריכוזי אוכלוסין במרכז הארץ ונוכח הזמן הקצר שנותר באותם מקרים לתפוס מחסה.
את מקומו של המקלט בכל בניין מגורים תפס הממ"ד, שהוא מרחב מוגן דירתי. בהתאם, כל בנייה חדשה חויבה על פי חוק בבניית ממ"ד במקום מקלט.
בפועל נוצר מצב שבו בעלים של דירות שנבנו קודם לשינוי זה נאלצים לבנות את המרחב המוגן הפרטי על חשבונם.

¹ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.
² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.
³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

אין לפגוע באזרח בשל שינוי בתפיסת הגנת העורף, ואין הצדקה שהשלטונות יפיקו תועלת מס, מכך שאזרח בונה מרחב מוגן להגנת משפחתו מכספו הפרטי.

לפיכך, מוצע להעניק מענק בגובה מס הערך המוסף ששולם עבור בניית מרחב מוגן או מיגון תקני בדירה שאין בה מרחב מוגן או מיגון תקני. מענק זה יוזיל בצורה משמעותית את עלות הקמת המרחב המוגן.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברי הכנסת יעקב אשר ומשה גפני (פ/1901/24).

הצעת החוק זהה לפ/1901/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בטבת התשפ"ג (26.12.2022)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2010 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 29.06.2025 .

חק/2010. הצעת חוק מענק לבניית מרחב מוגן, התשפ"ג-2022 של חה"כ יעקב אשר
ואחרים (פ/904)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה

5776/25/פ

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – ניווד זכויות), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 70ה בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965¹, בסעיף 70ה(ב) –

(1) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) נקבעה בתוכנית הוראה שלפיה יהיה ניתן לממש את הבנייה או תוספת השימושים במגרש האחר, בהתאם להוראות סעיף קטן (א), רק אם התקיים אחד מאלה:

(א) התקבלה תעודת גמר לעניין ביצוע העבודות שנקבעו בתכנית במבנה הטעון חיזוק;

(ב) ניתנה ערבות בנקאית מספקת על ידי מגיש התוכנית להשלמת כל התחייבויותיו בקשר לעבודות במבנה הטעון חיזוק."

(2) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) נקבעה בתוכנית הוראה כאמור בפסקה (3)(ב), תיקבע הוראה בתוכנית לפיה לא תינתן תעודת גמר במגרש האחר בטרם ניתנה תעודת גמר לעבודות במבנה הטעון חיזוק."

דברי הסבר

מרחב מוגן דירתי (להלן – ממ"ד) מספק מיגון במצבי חירום מפני התקפות רקטות וטילים ומפני רעידות אדמה. יתרה מכך, האירועים בשנה האחרונה הראו כי הממ"דים התגלו גם כיעילים נגד יריות של נשקים ופיצוצי רימון, ואף מנעו חדירה של מחבלים ופגיעה ביושבי הבית. היתרון של הממ"ד על פני הפתרונות הישנים כדוגמת המקלטים טמון בכך שהוא נמצא בתוך הבית וההגעה אליו מהירה יחסית.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

אחד הסעיפים החשובים בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, הוא סעיף 70ה, המאפשר ליזם לנייד את זכויות הבנייה ממבנה הטעון חיזוק מפני רעידות אדמה, למגרש אחר. ובכל זאת, עד היום מספר הבניינים שנבנו תוך שימוש בסעיף זה הינו אפסי משום שנוסח הסעיף אינו מאפשר לוועדה המקומית לתת היתר בנייה למגרש האחר בטרם תינתן תעודת גמר למבנה הטעון חיזוק. כלומר, הסעיף מחייב קודם להשלים את חיזוק המבנה הישן, וזאת לאחר הכנת תוכנית בניין עיר שמסדירה את החיזוק הקיים ואת הוספת הזכויות במגרש האחר, ורק לאחר מכן להתחיל בהליכי בקשת היתרי בנייה למגרש האחר. בפועל, מצב זה גורם לאובדן האטרקטיביות של ההליך משום שהבנקים אינם נותנים מימון ליזמים בטרם התקבל היתר בנייה במגרש האחר, ובכך מושתות על היזמים כלל עלויות התכנון והחיזוק שעלותן מגיעה למיליוני שקלים.

אומנם ניסוחו של הסעיף נועד להבטיח כי היזם אכן יעמוד במחויבותו כלפי הדיירים לחיזוק הנכס ולא ינצל לרעה את הזכויות המגיעות להם, אך התוצאה היא שאלפי בניינים ברחבי הארץ נותרים ללא ממ"ד בשעת מלחמה ו/או חלילה רעידת אדמה.

לכן, מוצע לאפשר לוועדה המקומית גמישות בהתקיים שלושה תנאים מצטברים כאמור בתיקון לחוק, אשר יבטיחו את השלמת בניית הממ"דים מחד גיסא, ומתן אפשרות של היתכנות כלכלית לביצוע חיזוק זה מאידך גיסא.

תיקון זה הוא חברתי מאין כמוהו ונועד להגשים אינטרס כפול. ראשית, לעודד את חיזוקם של המבנים הישנים בלי להעמיס על התשתיות הקיימות ובלי להוסיף יחידות דיור באזורים צפופים ממילא. שנית, לתגמל את היזם בהוספת דירות במיזם בנייה חדש תוך שהוועדה המקומית תוודא כי תינתן ערבות בנקאית על ידי היזם ולא תאפשר אכלוס במגרש האחר בטרם יושלמו העבודות כנדרש במגרש הטעון חיזוק. בכך, התיקון מאפשר לכל הצדדים – הרשות המקומית, הדיירים בבניין הישן והיזם להרוויח ללא כל פגיעה באינטרס הציבורי.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת משה סעדה
ששון ששי גואטה

5394/25/פ

הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל (תיקון – הקצאת מקרקעין לרשויות מקומיות לטובת הקמת מתקני אנרגיה מתחדשת), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 4כג 1. בחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך–1960¹, אחרי סעיף 4כב יבוא:

"הקצאת	4כג. הרשות תקצה קרקע לרשות מקומית הנמצאת
קרקע בתחומי	באזור עדיפות לאומית, לייצור חשמל ממקורות
רשות מקומית	אנרגיה מתחדשת ואמצעי אגירת אנרגיה, בשטח
הנמצאת באזור	שלא עולה על 1,000 דונם; בסעיף זה, "אזור
עדיפות לאומית	עדיפות לאומית" – כמשמעותו בחוק ההתייעלות
לייצור חשמל	הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית
מאנרגיה מתחדשת	הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט–2009."

דברי הסבר

הרשויות המקומיות בישראל מספקות לתושביהן שירותים במגוון רחב של תחומים. מימון השירותים הללו מגיע משני מקורות עיקריים: הכנסות עצמיות והעברות ממשרדי ממשלה. המקור העיקרי להכנסות העצמיות הוא מיסי הארנונה. תשלומי הארנונה המגיעים משטחי מסחר ותעשייה הוא המרכיב המשמעותי יותר בהכנסות העירייה מארנונה.

רשויות מקומיות באזורי עדיפות לאומית מרוחקות ממרכז הארץ ופוטנציאל ההכנסה שלהן מארנונה לשטחי מסחר ותעשייה מוגבל ביותר. התנאים האובייקטיביים של הרשות לא מאפשרים לה להגדיל את הכנסתה העצמית וגוזרים עליה מחסור. למרות שהרשויות משופעות בשטח הן אינן מסוגלות לממש אותו באופן מניב.

הצעת החוק מבקשת לקבוע כי רשות באזור עדיפות לאומית תוכל לקבל קרקע לטובת ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת. ייצור החשמל יאפשר לרשויות לממש שטחים בתחומן שלא ניתן לנצל אותם לייעודים אחרים ולהפכם למקור הכנסה עבור הרשות המקומית.

¹ ס"ח התש"ך, עמ' 57.

בשורה של החלטות ממשלה נקבעו יעדים מחייבים לייצור חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשת וחובת העמידה ביעדים אלו נחקקה בתיקון מס' 14 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996, משנת 2017. ישראל לא משופעת במקורות אנרגיה מתחדשת והאנרגיה הסולארית היא מקור האנרגיה המתחדשת העיקרי. הקמת מתקנים סולאריים יכולה להתבצע על הקרקע או על גבי גגות מבנים. שימוש במקורות אנרגיה מתחדשת לייצור חשמל יפחית את הצורך בשריפת דלקים מאובנים כגון פחם, גז, נפט ותזקיקו, יתרום לגיוון סל מקורות האנרגיה של ישראל ולהפחתת התלות בייבוא דלקים ויביא להפחתת הפליטות המזהמות את הסביבה ופוגעות בבריאות האדם והחי. על מנת לעמוד ביעדי הממשלה לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת, בדגש על אנרגיה סולארית, יש לאפשר פיתוח נרחב של שדות סולאריים קרקעיים, בד בבד עם פיתוח גגות סולאריים. הצעת החוק הזו מבקשת לשלב את שני הערכים, סיוע לרשויות מקומיות לייצר מקורות הכנסה עצמיים לצד המעבר למקורות אנרגיה מתחדשת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בטבת התשפ"ה (20.01.2025)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1867/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 04.05.2025 .

חק/1867. הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל (תיקון - הקצאת מקרקעין לרשויות מקומיות לטובת הקמת מתקני אנרגיה מתחדשת), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה סעדה וששון ששי גואטה (פ/5394)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אוהד טל

5771/25/פ

הצעת חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון – ליווי פיננסי על ידי נותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית), התשפ"ה-2025

1. תיקון סעיף 1 בחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) בהגדרה "ליווי פיננסי", בסופה יבוא "או נותן שירותי תשלום";
- (2) אחרי ההגדרה "מימון לפרויקט בנייה" יבוא:
- "נותן שירותי תשלום" – נותן שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981²;";
- (3) בהגדרה "תאגיד מלווה" במקום "או מבטח", יבוא "מבטח או נותן שירותי תשלום".
2. תיקון סעיף 2 בסעיף 2(1) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "בסעיף זה, "ערבות בנקאית" – לרבות ערבות שהונפקה על ידי נותן שירותי תשלום".

דברי הסבר

ערבות חוק מכר היא בטוחה סטטוטורית הניתנת לרוכשי דירות על ידי הקבלן או היוזם מכוח חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974 (להלן – חוק המכר), באמצעות ערבות בנקאית או פוליסת ביטוח. הבטוחה ניתנת נוכח פערי הכוחות והמידע בין רוכשי הדירות לקבלנים או היוזמים, ותכליתה להגן על כספי הרוכשים במקרה שבו עסקת רכישת הדירה לא תצא אל הפועל מסיבות שאינן תלויות ברוכשים. כיום קובע חוק המכר כי הגופים המוסמכים שרשאים להנפיק ערבויות כאמור הם רק "תאגיד

¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 14.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

בנקא"י או "מבטח" (כהגדרתם בחוק המכר) – גופים המפוקחים על ידי המפקח על הבנקים והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (בהתאמה) – ועומדים בדרישות חוק המכר לעניין רמת הביטחונות וההון העצמי הנדרש.

מטרת התיקון המוצע היא לקדם את התחרות בתחום הערבויות והליווי הפיננסי בבנייה למגורים באמצעות הרחבת רשימת הגופים המוסמכים להנפקת ערבות כאמור. תיקון זה יתיר גם לנותני שירותי תשלום יציבותיים (למשל חברות כרטיסי האשראי) להעמיד ערבויות חוק מכר וליווי פיננסי לקבלנים, וזאת בהלימה לסעיף 36 יד לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981, הקובע כי נותן שירותי תשלום יציבותי רשאי לעסוק במתן אשראי.

תיקון זה יגביר את התחרות בין נותני הערבויות ויגדיל את היצע המלווים ומעמידי הערבויות תוך שמירה על אינטרס הרוכשים ועל כספיהם. יש לשים לב שהרגולציה המחמירה החלה ממילא על נותני שירותי תשלום יציבותיים מתוקף היותם גופים המפוקחים על ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, תבטיח שכניסתם לשוק הערבויות והליווי הפיננסי לקבלנים תיעשה באופן אחראי, תוך הקפדה יתרה על איתנותם הפיננסית. הגברת התחרות כתוצאה מכניסתם של שחקנים חדשים תוביל להוזלת עלויות המימון לקבלנים והיזמים, תגביר את היקף הפעילות גם מצדם של קבלנים ויזמים, ובהמשך צפויה אף "להתגלגל" להוזלה במחירי הדירות.

הצעת חוק זו נוסחה בסיוע התאחדות הקבלנים בוני הארץ.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)



מוזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/2046 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 06.07.2025 .

חק/2046. הצעת חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון - ליווי
פיננסי על ידי נותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית), התשפ"ה-2025
של חה"כ אוהד טל (פ/5771)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מרב מיכאלי

פ/25/2231

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון – עדכון כתובת לצורכי בחירות), התשפ"ג–2023

1. הוספת סימן א'1. בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969¹ (להלן – החוק לפרק ה' העיקרי), בפרק ה', אחרי סימן א' יבוא:

"סימן א'1: כתובת לצורכי בחירות

30א. (א) בוחר רשאי למסור לפקיד הרישום הודעה כתובת לצורכי בחירות על כתובת לצורכי הצבעה בבחירות לכנסת ויראו בה כמען לצורך פרק זה, למעט לעניין סעיף 40(ג) (בסימן זה – כתובת לצורכי בחירות); לעניין סעיף זה, "פקיד הרישום" – כמשמעותו בסעיף 4 לחוק המרשם.

(ב) הודעה כאמור בסעיף קטן (א) תימסר באופן שבו נמסרת הודעה על שינוי מען במרשם האוכלוסין, לא יאוחר מהיום ה-74 שלפני יום הבחירות.

(ג) שר הפנים, בהסכמת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת או לפי הצעתה, יקבע את הפרטים שייכללו בהודעה כאמור, ואת מועדי הגשתה.

30ב. (א) נרשמה לבוחר כתובת לצורכי בחירות לפי לצורכי בחירות הוראות סעיף 30א, יראו בה ככתובתו לצורך הכנת בפנקס הבוחרים וברשימת הבוחרים לפי סעיף 26; ואולם, מצא יושב ראש הוועדה המרכזית, או עובד

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

הוועדה שהוא הסמיך לשם כך, כי אזור קלפי שבו רשום אותו בוחר כולל יותר ממספר הבוחרים הקבוע בסעיף 11, רשאי הוא לכלול את הבוחר האמור ברשימת הבוחרים של אזור קלפי סמוך, המצוי באותו יישוב, ולבוחר תימסר הודעה על כך, בדרך שיקבע היושב ראש.

(ב) נרשמה לבוחר כתובת לצורכי בחירות, תירשם כתובת זו ברשימת הבוחרים לפי סעיף 29, לצד מענו הרשום במרשם האוכלוסין.

סודיות ואי גריעת 30ג. (א) כתובת לצורכי בחירות לא תימסר ולא זכויות ייעשה בה שימוש אלא לעניין פרק זה.

(ב) רישום כתובת לצורכי בחירות לא יגרע מזכותו של אדם לפי כל דין התלויה במענו הרשום במרשם האוכלוסין.

תיקון סעיף 68א 2. בסעיף 68א(ד) לחוק העיקרי, אחרי "בכל קלפי" יבוא "בתחומי היישוב שבו רשום מענו במרשם האוכלוסין או בתחומי היישוב שבו רשומה בעבורו כתובת לצורכי בחירות לפי סעיף 30א".

תחילה 3. תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 7 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969 (להלן – החוק), קובע את עקרון הריתוק לקלפי. בהתאם לאמור בסעיף זה, זכותו של בוחר להצביע בקלפי מותנית בכך שרשימת הבוחרים הקשורה אליה כוללת את שמו של הבוחר. הסדר זה הוא אנכרוניסטי ומכביד על האזרחים והאזרחים במדינת ישראל משום שעליהם פעמים רבות לכתת רגליהם לקלפי אשר אינה קרובה למקום מגוריהם.

ישנן קבוצות אוכלוסייה רבות שכתובת המגורים האמיתית שלהן אינה תואמת את הכתובת הרשומה במרשם האוכלוסין. כך למשל, סטודנטיות וסטודנטים, תלמידים בישיבות, קשישים וקשישות בבתי אבות ועוד. כמו כן, שוכרים ושוכרות רבים לא מחליפים חדשות לבקרים את מקום מגוריהם הרשום ברשות האוכלוסין, מגמה שרק מחריפה משום שבשנים האחרונות אחוזי הבעלות על דירות פוחתים. הצעת החוק זו נועדה להקל על אזרחים ואזרחיות אלה.

לאור האמור, מוצע לאפשר לכל אזרח ואזרחית הרשומים בספר הבוחרים להצביע בכל קלפי בה ירצו, ובלבד שיודיעו על כך 74 יום לפני יום הבחירות לרשות האוכלוסין. כך, אוכלוסיות אשר המען הרשום ברשות האוכלוסין אינו תואם את מקום מגוריהן, תוכלנה להצביע בקלפי הקרובה למקום שהותם הנוכחי.

ההודעה לרשות האוכלוסין תתבצע באופן שבו נמסרת הודעה לשינוי מען במרשם האוכלוסין (באמצעות האינטרנט, גישה ללשכת רשות האוכלוסין וכן באמצעות עמדות ייעודיות של רשות האוכלוסין שייפתחו כשלושה חודשים לפני יום הבחירות באוניברסיטאות, בתי אבות, ישיבות ומרכזי אוכלוסייה גדולים). כך, ניתן יהיה לפנות לרשות האוכלוסין בצורה נגישה, מהירה ונוחה לאזרחיות ולאזרחים.

בהתאם לסעיף 30א לתיקון המוצע, על הבוחר להגיש את בקשתו לשינוי קלפי לפחות 74 יום טרם מועד הבחירות. כדי לאפשר לרשויות המדינה לארגן את הקלפיות בהתאם למספר האנשים שיצביעו בכל קלפי.

עוד יצוין שלהצעת החוק צפויה השפעה מיטיבה על קופת המדינה. כיום אזרחיות ואזרחים נהנים מנסיעה חופשית בתחבורה ציבורית ביום הבחירות כאשר הם נמצאים במרחק העולה על 20 קילומטרים מהקלפי בו הם צוות להצבעה. הצעת החוק אמורה להפחית את מספר האזרחיות והאזרחים שישתמשו בזכאותם לנסיעה חינם כאמור.

הצעת חוק בנוסח זהה הונחה לקריאה הראשונה על שולחן הכנסת העשרים וארבע (הצעות חוק הכנסת – 896).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת אורי מקלב ומשה גפני (פ/116/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בשבט התשפ"ג (06.02.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
בנימין גנץ
אורית פרקש הכהן
גדי איזנקוט
חילי טרופר
מיכאל מרדכי ביטון
מתן כהנא
אלון שוסטר
פנינה תמנו

3745/25/פ

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון – שינוי מבנה פתק ההצבעה), התשפ"ג–2023

1. הוספת פרק ז'1 בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 80 יבוא:

"פרק ז'1: שיטת בחירה רשימתית פתוחה למחצה

סימון מועמדים 80א. (א) נוסף על האמור בסעיף 57(ב), מפלגה מועדפים רשאית לקבוע כי תינתן אפשרות לבחירה לשנות את סדר רשימת המועמדים על ידי סימון בפתק ההצבעה מועמדים מועדפים ברשימת המועמדים לכנסת (לעניין חוק זה – "שיטת בחירה רשימתית למחצה"); לעניין זה, "מועמדים מועדפים" – מועמדים המועדפים על הבוחר ברשימת המועמדים לכנסת;

(ב) בהגשת רשימת המועמדים לוועדה המרכזית לפי סעיף 57(א), רשימת המועמדים תציין כי המפלגה החליטה כאמור בסעיף קטן (א);

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 556.

(ג) בהגשת רשימת מועמדים משותפת, רשימת המועמדים תציין גם את הסכמתן של כל המפלגות ברשימה.

פתקי ההצבעה 80.ב. (א) על אף האמור בסעיף 76(א), אם בחרה המפלגה לאפשר לבחירה לסמן מועמדים מועדפים, יופיעו על פתקי ההצבעה שיש עליהם אות של רשימת המועמדים פרטים אלה:

(1) המספר הסידורי, השם הפרטי ושם המשפחה של כל מועמד ברשימה, לפי הסדר שבו הופיעו ברשימת המועמדים שהוגשה לוועדה המרכזית לפי סעיף 57;

(2) מקומות לסימון המועמדים המועדפים; לעניין זה – ליד כל פרטי מועמד ברשימה, יהיה מקום בו הבוחר יוכל לסמן את המועמדים המועדפים, מלבד המועמד במקום הראשון ברשימת המועמדים;

(3) הסבר על האפשרות לסמן בעט עד חמישה מועמדים מועדפים, מלבד המועמד במקום הראשון ברשימת המועמדים.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מספרו הסידורי של המועמד המקום הראשון ברשימה יהיה קבוע ולא ניתן יהיה לשנות את מספרו בפתק ההצבעה;

(ג) המפלגה רשאית להוסיף את שמות המועמדים ברשימה בערבית שהוועדה המרכזית אישרה כמקבילים לשמותיהם בעברית;

אופן ההצבעה 80.ג. אם פתק ההצבעה הוא של מפלגה שבחרה לאפשר לבחירה לסמן מועמדים מועדפים, הבוחר רשאי לסמן בעט על גבי פתק ההצבעה עד חמישה מועמדים מועדפים.

ספירת פתקי
ההצבעה

80ד. (א) נוסף על האמור בסעיף 79(ב), הפרוטוקול אשר עורכת ועדת הקלפי יכלול את ספירת הקולות שקיבל כל מועמד שסומן כאחד מן המועמדים המועדפים ברשימתו;

(ב) פתק שסומנו בו יותר מחמישה מועמדים ייספר כפתק הצבעה לאותה רשימת מועמדים מבלי שסומנו בו מועמדים מועדפים;

(ג) פתק הצבעה שסומן בו מועמד מועדף שלא בהתאם להוראות סעיפים 80ב ו-80ג, לא ייספר במניין הקולות שקיבל מועמד זה כאחד מן המועמדים המועדפים ברשימתו; על אף האמור, פתק ההצבעה ייספר במניין הקולות שקיבלה רשימת המועמדים וייספר במניין הקולות שקיבלו המועמדים המועדפים האחרים המסומנים לפי ההוראות;

(ד) נוסף על האמור בסעיף 79(ה), יושב ראש ועדה אזורית, יושב ראש הוועדה המרכזית, וממלאי מקומם רשאים לתקן בפרוטוקול של ועדת קלפי את הקולות שקיבלו מועמדים מועדפים.

80ה. (א) על אף האמור בסעיף 83, ברשימת מועמדים שזכתה במנדטים ושהמפלגה בחרה לאפשר לבחירה לסמן מועמדים מועדפים, ועדת הבחירות המרכזית תערוך רשימה של המועמדים שקיבלו מחצית המודד לפחות לפי הסדר של מספר הקולות הכשרים שקיבל כל אחד מהמועמדים המועדפים;

(ב) ועדת הבחירות המרכזית תשנה את הרשימה של המפלגה שבחרה לאפשר לסמן מועמדים מועדפים כך שכל אלה שקיבלו מחצית המודד לפחות יופיעו לפני מספר שתיים ברשימת המועמדים האמורה;

(ג) מועמדים מועדפים שקיבלו לפחות מחצית המודד וקיבלו את אותו המספר של הקולות הכשרים, יסודרו ברשימת המועמדים לפי מי שהיה קודם ברשימה טרם הבחירות.

פרסום תוצאות 180. נוסף על האמור בסעיף 84(א), ההודעה תפרט את מספר הקולות הכשרים אשר קיבל כל אחד מהמועמדים המועדפים."

תחולה 2. חוק זה ייכנס לתוקפו החל מהבחירות לכנסת העשרים ושש.

ד ב ר י ה ס ב ר

שיטת ההצבעה הנהוגה בישראל היא לרשימות מועמדים, כלומר שיטה רשימתית-סגורה. בפתק ההצבעה מופיעים שם הרשימה, האות שלה ולעיתים גם שמו של העומד בראשה. במצב זה, לבוחרים בבואם לקלפי אין אפשרות להשפיע על הרכב הרשימות המתמודדות. התוצאה היא שהשיטה מחלישה עד מאוד את הקשר בין האזרח לנבחרי ושווללת ממנו את האפשרות לקדם מועמד ראוי. בנוסף, שיטה זו מגבירה את חוסר השקיפות באשר להרכב מועמדי הרשימה – והמועמדים, מצדם, צריכים לשאת חן בעיני הגוף הבוחר של המפלגה שתמך בהם (למשל חברי המפלגה, מוסד מפלגתי נבחר, אליטה מפלגתית או מנהיג יחיד) אך לא בעיני כלל מצביעי הרשימה.

הניסיון הבין-לאומי מלמד כי ישראל היא אחת המדינות הבודדות במשפחת הדמוקרטיות המפותחות שיש בהן שיטה רשימתית-סגורה: רובן המכריע של הדמוקרטיות שיש בהן שיטת בחירות דומה לזו שקיימת בישראל מאפשרות לבוחר בבואו לקלפי להשפיע על הרכב רשימת המועמדים – כך נוהגות 19 מתוך 23 הדמוקרטיות החברות ב-OECD שיש בהן שיטת בחירות יחסית עם רשימות מועמדים (מבין ארבע המדינות שבהן יש שיטה רשימתית-סגורה, בשלוש יש בחירות אזוריות, שמגבירות אף הן את הקשר בין האזרח לנבחרי). ישראל היא הדמוקרטיה היחידה ברשימה זו שאין בה לא מרכיב אישי ולא מרכיב אזורי בשיטת הבחירות. המגמה בעשורים האחרונים היא של מעבר לשיטות אלה, למשל בקרואטיה (ב-2015). שיטה זו נקראת לעתים "פריימריז ביום הבחירות", והשיטה הספציפית שאנחנו מציעים לאמץ בישראל מכונה בספרות "פתק פתוח-למחצה" או "שיטה רשימתית פתוחה-למחצה".

הצעת החוק נועדה לשנות את מבנה פתק ההצבעה בישראל בקרב רשימות שירצו בכך, אך לאפשר לרשימות שלא ירצו בכך לשמור על פתק ההצבעה הישן, וזאת לנוכח הקושי האפשרי של הציבור ובמיוחד של המערכת הפוליטית להסתגל לשינוי. פתק ההצבעה החדש, שיפרט את שמות וסדר המועמדים, יעניק לבוחרים שתי ברירות: האחת, להצביע לרשימת המועמדים המופיעה על גבי הפתק, כלומר לאשר את סדר המועמדים כפי שנמסר לוועדת הבחירות המרכזית (בדומה לשיטה הנהוגה היום אך עם שקיפות רבה יותר, כיוון ששמות המועמדים יופיעו על גבי פתק ההצבעה); השנייה היא להצביע (על ידי סימון) למועמד אחד ועד חמישה מועמדים מבין המועמדים המופיעים ברשימה. מועמדים שיקבלו קולות רבים (לפי ההצעה הנוכחית – מחצית המודד, כלומר ממספר הקולות הדרושים כדי לקבל מנדט אחד במהלך

חלוקת המנדטים הראשונית) "יוקפצו" במעלה הרשימה (אך לא על חשבון ראש הרשימה, שמקומו "ישורין" ואי אפשר יהיה לסמן את שמו).

שיטה זו תאפשר לכלל מצביעי הרשימה, ורק להם, להשפיע על הסיכויים של מועמדים ספציפיים מתוך הרשימה להיבחר לכנסת; זאת בניגוד לשיטת הפריימריז, המאפשרת ל"חברים לא כנים", שאינם תומכי המפלגה ומצביעה, להשפיע על הרכב רשימת המועמדים. בהקשר זה, השיטה הזו תאזן את המשקל של בחירת המועמדים הפנים-מפלגתית – אם כי לא תייתר אותה, שכן כל רשימה עדיין תצטרך לדרג את מועמדיה לכנסת. השיטה גם תגביר את השקיפות בבחירות בכל הנוגע להרכב רשימת המועמדים, ואת האחריות של הנבחרים וההיענות שלהם לבוחרים. כמו כן, היא גם תעודד את המפלגות להציב ברשימותיהן מועמדים איכותיים ותגביר את הייצוגיות של קבוצות חברתיות שונות. לבסוף, הפתק הפתוח-למחצה ימסד את הפוליטיקה האישית, שממילא הולכת ומתחזקת, וישלב אותה בזירת הפוליטיקה הבין-מפלגתית. הדבר יעשה תוך חיזוק החפיפה בין ההצלחה האישית של המועמד לבין ההצלחה של רשימת המועמדים, כך שמועמד שירצה לגייס קולות לעצמו יצטרך קודם כל לפעול לטובת הרשימה כולה, וזאת בניגוד להתמודדות בפריימריז, שבה המועמדים גם פועלים לטובתם האישית, נגד מועמדים אחרים ולא לטובת המפלגה. על כן, גם אם המועמד ירצה אולי להבליט את עצמו כדי לזכות לקולות הבוחרים, לא יהיה לו כדאי לפגוע בחבריו לרשימה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ח בתמוז התשפ"ג (17.07.2023)



מוזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/2051 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 06.07.2025 .

חק/2051. הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון - שינוי מבנה פתק ההצבעה), התשפ"ג-

2023 של חה"כ בנימין גנץ ואחרים (פ/3745)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

עמית הלוי	יוזמים :	חברי הכנסת
בועז ביסמוט		
משה סעדה		
שלום דנינו		
אוהד טל		
לימור סון הר מלך		
טלי גוטליב		
ניסים ואטורי		
משה סולומון		
חנוך דב מלביצקי		
עידן רול		
משה רוט		
זאב אלקין		
ישראל אייכלר		
אלי דלל		
ששון ששי גואטה		
דבי ביטון		
רון כץ		
חיה אתי עטייה		
צגה מלקו		
משה פסל		
קטי קטרין שטרית		
יצחק קרויזר		
צבי ידידיה סוכות		
שרן מרים השכל		
יונתן מישרקי		
דוד ביטון		
אברהם בצלאל		
מתן כהנא		
יצחק פינדרוס		
יוסף טייב		
שמחה רוטמן		
ארז מלול		
מיכאל מרדכי ביטון		
אלעזר שטרן		
אריאל קלנר		
דן אילוז		
אלמוג כהן		
אושר שקלים		

4020/25/פ

הצעת חוק לעשיית דין במחבלי החמאס ובעוזריהם, התשפ"ד–2023

- פשעים כלפי העם 1. (א) אדם שעבר עבירה שהיא אחת מאלה והוא חבר בארגון החמאס או היהודי, פשעים כלפי האנושות ופשעי מלחמה
- בארגון טרור אחר בחבל עזה בתקופת שלטון החמאס, או פעל תחת הנהגת ארגון החמאס, דינו – מיתה :

(1) עשה מעשה שהוא בגדר פשע כלפי העם היהודי ;

(2) עשה מעשה שהוא בגדר פשע כלפי האנושות ;

(3) עשה מעשה שהוא בגדר פשע מלחמה.

(ב) בסעיף זה –

"פשע כלפי העם היהודי" – אחד מאלה, שנעשה בכוונה להשמיד את העם היהודי, השמדה גמורה או חלקית :

(1) הריגת יהודים ;

(2) גרימת נזק חמור ליהודים, בגוף או בנפש ;

(3) העמדת יהודים בתנאי חיים שיש בהם כדי להביא להשמדתם הגופנית ;

(4) השמדה או חילול של נכסים או ערכים דתיים או תרבותיים של יהודים ;

(5) הסתה לשנאת יהודים ;

"פשע כלפי האנושות" – רצח, השמדה, שעבוד, הרעבה, חטיפה וגירוש של אוכלוסייה אזרחית, וכל מעשה לא אנושי אחר שנעשה באוכלוסייה אזרחית ; וכן רדיפה מטעמים לאומיים, גזעיים, דתיים או פוליטיים ;

"פשע מלחמה" – רצח של בני אוכלוסייה אזרחית של ארץ כבושה או בתוך ארץ כבושה, נגישתם וגירושם לשם עבודת כפייה או לשם כל מטרה אחרת ; רציחתם ונגישתם של שבויי מלחמה או של בני האדם הנמצאים בלב ים ; המתת בני ערובה ; שוד רכוש ציבורי או פרטי ; הריסה שרירותית של כרכים, ערים או כפרים ; והחרבה שאינה מוצדקת על ידי הכרח צבאי.

פשעים כלפי בני אדם נרדפים 2. אדם שעשה מעשה בארץ עוינת, או שעשה מעשה שאילו היה נעשה בשטח ישראל היה אשם בעבירה לפי אחד מסעיפים אלה לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977¹, והמעשה נעשה כלפי אדם נרדף, יואשם בעבירה לפי חוק זה ויהיה צפוי לעונש שהיה צפוי לו אילו עשה את המעשה בשטח מדינת ישראל :

(1) סעיף 300 – רצח ;

(2) סעיף 301א – רצח בנסיבות מחמירות ;

(3) סעיף 309 – גרימת מוות ;

(4) סעיף 329 – מעשים המכוונים לגרום חבלה חמורה ;

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- (5) סעיף 333 – חבלה חמורה ;
- (6) סעיף 336 – שימוש ברעל מסוכן ;
- (7) סעיף 345 – אונס, עבירות מין ועבירות בלתי טבעיות ;
- (8) סעיף 348 – מעשה מגונה בכוח ;
- (9) סעיף 367 – גניבת קטין ;
- (10) סעיף 372 – חטיפת אדם כדי לרצחו ;
- (11) סעיף 374 – חטיפת אדם כדי לחבול בו חבלה חמורה ;
- (12) סעיפים 402 ו-403 – שוד וניסיון לשוד ;
- (13) סעיף 404 – דרישת נכס באיום.
- תחולה 3. אדם שעבר עבירה לפי חוק זה, מותר להעמידו לדין בישראל, אף אם הוא אזרח מדינה זרה ועבר את העבירה על שטח שאינו בריבונות מדינת ישראל.
- מעשה בית-דין 4. אדם שעבר עבירה לפי חוק זה מותר להעמידו לדין בישראל אף אם עמד כבר בחוץ לארץ לדין על מעשה העבירה, בין בפני בית דין בין-לאומי ובין בפני בית דין של מדינה זרה.
- נסיבות מקלות 5. דיני ההתיישנות הקבועים בחוק סדר הדין הפלילי לא יחולו לגבי עבירות לפי חוק זה.
- תביעה לדין 6. כתב אישום על עבירה לפי חוק זה לא יוגש אלא על ידי היועץ המשפטי לממשלה.
- ראיות 7. (א) במשפט על עבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לסטות מדיני הראיות, אם הוא משוכנע שהדבר יועיל לגילוי האמת ולעשיית משפט צדק.
- (ב) כל אימת שבית המשפט מחליט לסטות לפי סעיף קטן (א) מדיני הראיות ירשום בית המשפט את הטעמים שהניעוהו להחלטתו.
- ביצוע 8. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה.

דבר הסבר

נוכח הזוועות האיומות ההמוניות והפשעים נגד האנושות שבוצעו על ידי החמאס ועוזריהם, כנגד אוכלוסייה חסרת ישע וחסרת מגן ובה קשישים, נשים וטף, זוועות מתרידות הזוהות באופיין לפשעי הנאצים, מוצע להחיל את הנורמות שקבעה החברה האנושית לגבי הפושעים הנאצים ולכל מי שהיה שותף בפשעים האלה נגד עמנו ונגד האנושות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בחשוון התשפ"ד (16.10.2023)



מוזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2019 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 29.06.2025 .

חק/2019. הצעת חוק לעשיית דין במחבלי החמאס ובעוזריהם, התשפ"ד-2023 של
חה"כ עמית הלוי ואחרים (פ/4020)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת פנינה תמנו

5211/25/פ

הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון – העלאת רף ענישה לנותני שירות או מידע לארגוני טרור או מדינות אויב המממנות פעילויות טרור), התשפ"ה–2024

1. החלפת סעיף 23 בחוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016¹, במקום סעיף 23 יבוא:

"מתן שירות או 23. (א) הנותן לארגון טרור שירות או המעמיד לרשותו אמצעים או מידע, ויש במתן השירות או בהעמדת האמצעים או המידע כדי לסייע לפעילות הארגון או לקדמה, דינו – מאסר עשר שנים, אלא אם כן הוכיח שלא היה מודע לכך שהארגון הוא ארגון טרור.

(ב) הנותן שירות למדינת אויב המממנת מאבק מזוין נגד מדינת ישראל או פעילות טרור נגד מדינת ישראל ואזרחיה (בסעיף קטן זה – מימון טרור), או המעמיד לרשותה אמצעים או מידע, ויש במתן השירות או בהעמדת האמצעים או המידע כדי לסייע למימון הטרור או לקדמו, דינו – מאסר עשר שנים, אלא אם כן הוכיח שלא היה מודע לכך שהמדינה עוסקת במימון טרור.

(ג) בסעיף זה, "היה מודע" – לרבות חשד ונמנע מלברר."

דברי הסבר

מאז אסון כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) מצויה ישראל במלחמה הקשה בתולדותיה. דווקא בשעה קשה זו, של המדינה, למרבה החרדה, אזרחים ישראלים נמצאו מקיימים קשרים אסורים

¹ ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

ופעולות ריגול העולות לכדי בגידה במדינה, עם ראש ציר הרשע, איראן, ושלוחותיה בארגוני הטרור. מטרת הצעת חוק זו היא לוודא כי בעוד איראן ממשיכה להשקיע מאמצים רבים לגייס סוכנים ישראלים, מדינת ישראל תעניש באופן המתאים את כל מי שמסייע, נותן שירות, אמצעים או מידע לארגון טרור או מדינת אויב המממנת מאבק מזוין כנגד מדינת ישראל או פעילויות טרור כנגד מדינת ישראל או אזרחים ישראלים. לכן, לפי הצעת חוק זו עונשו של מי שמבצע עבירות אלו יוכפל מחמש שנות מאסר, שהוא עונש לא מספק, לא מרתיע ואשר לא מגלם את חומרת המעשה, לעשר שנות מאסר.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בכסלו התשפ"ה (16.12.2024)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1874/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 04.05.2025 .

חק/1874. הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון - העלאת רף ענישה לנותני שירות או מידע לארגוני טרור או מדינות אויב הממנות פעילויות טרור), התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/5211)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין וגב' לילך וגנר.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודשיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
יוליה מלינובסקי
אביגדור ליברמן
עודד פורר
יבגני סובה
שרון ניר
חמד עמאר

5502/25/פ

הצעת חוק איסור אספקת שירותים חיוניים לגורמים עוינים, התשפ"ה–2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"ארגון טרור" – כהגדרתו בחוק המאבק בטרור ;

"ארגון טרור מוכרז" – כהגדרתו בחוק המאבק בטרור ;

"גורם עוין" – ארגון או ישות העוינים לישראל, ובכלל זה ארגון טרור או ארגון טרור מוכרז ;

"חוק המאבק בטרור" – חוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016¹ ;

"שירותים חיוניים" – חשמל, מים, דלק, תקשורת או כל שירות חיוני אחר.

איסור אספקת
שירותים חיוניים
לגורמים עוינים

2.

מדינת ישראל לא תספק שירותים חיוניים לגורם עוין, במישרין, בעקיפין או באמצעות צד שלישי, ובכלל זה לשטח הנשלט על ידו.

דברי הסבר

מטרת הצעת חוק זו לאסור אספקת שירותים חיוניים לגורמים עוינים למדינת ישראל. המציאות הביטחונית מחייבת הסדרה חוקית ברורה של נושא אספקת שירותים חיוניים, כדי למנוע מצב בו משאבים חיוניים של המדינה משמשים גורמים המאיימים על ביטחונה. הצעת חוק מגדירה מהם שירותים חיוניים ומתייחסת למגוון רחב של שירותי תשתית כגון חשמל,

¹ ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

מים, דלק, תקשורת או כל שירות חיוני אחר, ואוסרת בצורה חד משמעית מתן שירותים חיוניים לגורמים עוינים, בין במישרין ובין בעקיפין, לרבות באמצעות צד שלישי, ובכלל זה בשטח המוחזק על ידם. החוק המוצע מהווה נדבך חשוב במערך החקיקה הביטחונית של מדינת ישראל ויחזק את יכולתה להתמודד עם איומים על ביטחונה הלאומי.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ב בשבט התשפ"ה (10.02.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

5567/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (חקיקה באזור באמצעות צו), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 11ג. 1. בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התשי"ח–1948¹ (להלן – הפקודה), אחרי סעיף 11ב יבוא:

11ג. (א) התקבל בכנסת חוק, יוציא מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור צו בעל נוסח זהה בתוך 45 ימים ממועד פרסומו של החוק ברשומות, אלא אם כן קבעה הוועדה שדנה בחוק שלא יוצא צו כמותו באזור או שיוצא בשינויים (בסעיף זה – הוועדה).

(ב) ראה מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור טעמים מיוחדים להוצאת צו בנוסח שונה מלשון החוק שאושר, רשאי הוא, בתוך הזמן האמור בסעיף קטן (א), להציע לוועדה לקבוע שינויים בנוסחו של הצו.

(ג) הוועדה תדון בהצעתו של מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור בתוך 30 ימים מעת שזו התקבלה והיא רשאית לאשרה עם או בלי שינויים.

(ד) בתוך 30 ימים מיום שניתן אישור הוועדה, יוציא מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור את הצו כפי שקבעה הוועדה.

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 2.

(ה) בסעיף זה, "האזור" – כהגדרתו בתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ח-1967², כנוסחו כפי שהוארך תוקפן ותוקן נוסחן, מזמן לזמן."

2. תחולה והוראות (א) הוראות סעיף 11ג לפקודה, כנוסחו בחוק זה, יחולו על חוק שנחקק לאחר יום התחילה ועל תיקוניו של חוק כאמור. מעבר

(ב) נחקק חוק המתקן חוק שנחקק קודם תחילתו של חוק זה, וביום התחילה עמד בתוקפו צו של המפקד הצבאי באזור המסדיר את העניינים שבחוק המתוקן, יוציא מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור צו המתקן את הצו האמור, בשינויים המחויבים, ובמקרה של סתירה בין הוראות החוק המתקן לבין הצו, יגברו הוראות החוק המתקן.

(ג) בסעיף זה –

"יום התחילה" – יום תחילתו של חוק זה;

"צו" – לרבות תקנון שהוצא מכוח הצו.

דברי הסבר

ביהודה והשומרון חיים כיום כ-350 אלף אזרחי מדינת ישראל, שמצביעים לכנסת אך בפועל חייהם לא מנוהלים על ידי המדינה עקב היעדר תחולה של החוק הישראלי. מדובר במציאות בלתי קבילה בעליל, הפוגעת ללא כל ספק בכבודם של תושבי האזור הישראליים ואף גוררת בעקבותיה פגיעה קשה בזכויותיהם ומפלה אותם לרעה ביחס לשאר אזרחי המדינה. הדבר בא לידי ביטוי, למשל, בהיעדר תחולה לחוקי עבודה המגנים על העובדים.

הצעת חוק זו מבקשת לתקן עוול זה, להשוות בין הנורמות השונות החלות על אזרחיה של מדינת ישראל ללא קשר למקום מושבם ולהביא למצב בו תקבע הכנסת הנבחרת את החוקים הנוגעים לחייהם של אזרחי המדינה תושבי האזור. וזאת, בלי לשנות את מעמדו של השטח מבחינה מדינית ובלי לסתור את הוראות הדין הבין-לאומי שישראל קיבלה על עצמה, לפני משורת הדין, להתנהל על פניו ביהודה והשומרון.

הדין החל ביהודה והשומרון נשען כיום על מערכת של חקיקה עותומנית, ירדנית, בריטית וישראלית ובנוסף לה מערכת צווים גדולה, ויחד עם זאת חלקית וחסרה, המחילה באזור זה מקטע מסוים בלבד מתוך כלל חוקי מדינת ישראל. מערכת זו יוצרת בלבול משפטי רב ואבחנות בלתי נסבלות בין זכויותיהם וחובותיהם של אזרחים ישראלים המתגוררים ביישובים שונים בארץ.

² ק"ת התשכ"ז, עמ' 2741; ס"ח התשכ"ח, עמ' 20; התשפ"ג, עמ' 10.

המנגנון המוצע לצורך השוואת הנורמות פועל בשיטה מדורגת ואחראית וקובע כי כל חוק חדש המתקבל בכנסת יחוקק בתוך 45 ימים באמצעות צו של מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור יהודה והשומרון כך שיחול באופן זהה גם ביהודה והשומרון באמצעות צו שהוא האמצעי הנוהג כיום על פי רוב לחקיקה באזור זה. במידה והמפקד הצבאי ראה טעמים מיוחדים לחקיקת צו בעל נוסח שונה מלשון הצעת החוק שהתקבלה, רשאי הוא להציע לוועדה שבה הוכנה הצעת החוק לקבוע שינויים בנוסחו של הצו, וזו תתבקש לבחון את הצעתו החלופית ולאשרה במידת הצורך עם או בלי שינויים. כמו כן, רשאית ועדת הכנסת שבה הוכנה הצעת החוק לקבוע כי החוק שהתקבל לא יוחל ביהודה והשומרון. מנגנון זה מאזן בין זכויות האדם והאזרח של אזרחי המדינה תושבי יהודה והשומרון לבין מאפייניו הייחודיים של האזור והצורך שלהם לבוא לידי ביטוי במסגרת החקיקה.

עוד קובעת ההצעה כי תיקוני חקיקה חדשים לחוק שחוקק ביהודה והשומרון באמצעות צו ייכנסו לתוקפם באופן אוטומטי כך שבאותם התחומים בהם הצו ביקש להשוות בין הנורמות החלות מכוח חוק לאלה החלות ביהודה והשומרון לא ייווצר גם בעתיד פער כתוצאה מתיקונים עתידיים בחקיקה שאינם מעודכנים בצווים חדשים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת אורית סטרוק וקבוצת חברי הכנסת (פ/2834/19), על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת ינון מגל וקבוצת חברי הכנסת (פ/1376/20) ועל ידי חבר הכנסת יואב קיש (פ/3046/20), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/1454/24) ועל ידי חברת הכנסת אורית מלכה סטרוק (פ/3759/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת שמחה רוטמן וקבוצת חברי הכנסת (פ/267/25), על ידי חבר הכנסת דן אילוז (פ/3155/25) ועל ידי חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון (פ/3852/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בשבט התשפ"ה (03.02.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אבי מעוז

5760/25/פ

הצעת חוק החלת הריבונות של מדינת ישראל בחבלי יהודה והשומרון, התשפ"ה–2025

1. החלת חוקי המדינה 1. המשפט, השיפוט, המינהל והריבונות של מדינת ישראל יחולו על כל מרחבי וריבונותה ההתיישבות ביהודה והשומרון כמתואר בתוספת.
2. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות בעניין הוראות מעבר והוראות בדבר המשך תוקפם של תקנות, צווים, הוראות מינהל וזכויות וחובות אשר היו בתוקף ביהודה והשומרון ערב תחילתו של חוק זה.

תוספת*

(סעיף 1)

דברי הסבר

"בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי. לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקווה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית. מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהיאחז במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו ישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית. בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תיאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו. זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בין-לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ-ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי... ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל; העצרת תבעה מאת תושבי ארץ-ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת

* השטח שייכלל בתוספת ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה.

להפקעה" (מתוך ההכרזה על הקמת מדינת ישראל).

לנגד עיני העם השב לציון בעת החדשה עומדות המילים האלמותיות של שמעון החשמונאי לאתנוביוס, שליחו של אנטיוכוס השביעי, אשר דרש להסגיר לממלכה הסלבקית את שטחי יהודה והשומרון, ששחררו בידי החשמונאים: "לא ארץ נוכריה לקחנו ולא על נוכרים השתררנו, אלא על נחלת אבותינו, אשר נכבשה בידי אויבינו באחת העיתים בלי צדק. ואנחנו, כאשר היתה לנו שעת כושר, השיבנו אלינו את נחלת אבותינו".

עוד קובעת ההכרזה על הקמת מדינת ישראל כי "זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית".

על כן, בשנת ה-77 לתקומתה של מדינת ישראל, ולאחר 58 שנים לחזרתו של עם ישראל לחבלי מולדתו ההיסטורית ביהודה והשומרון מתוקף זכותו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות, מוצע כי מדינת ישראל תחיל את חוקיה ואת ריבונותה על מרחבי ההתיישבות ביהודה והשומרון, וזאת על מנת לקבע את מעמדם של מרחבים אלו כחלק בלתי נפרד ממדינת ישראל הריבונית.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים ואחת ועל שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/387/21; פ/16/22), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברי הכנסת מיכל שיר סגמן ומיכאל מלכיאלי (פ/228/23), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יריב לוין (פ/1652/24) ועל ידי חבר הכנסת אריה מכלוף דרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/1881/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון (פ/5612/25) ועל ידי חבר הכנסת עמית הלוי (פ/5738/25).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברי הכנסת בצלאל סמוטריץ' ויואב קיש (פ/5104/20; פ/5158/20) ועל ידי חבר הכנסת יואב קיש וקבוצת חברי הכנסת (פ/5105/20), על שולחן הכנסת העשרים ואחת על ידי חבר הכנסת יואב קיש וקבוצת חברי הכנסת (פ/503/21), על שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חבר הכנסת יואב קיש (פ/573/22) ועל ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/926/22), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת יואב קיש (פ/233/23) ועל ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/237/23), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/550/24; פ/2396/24) על ידי חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר (פ/551/24), על ידי חברי הכנסת ינון אזולאי ומשה ארבל (פ/2571/24), על ידי חבר הכנסת יואב קיש (פ/3666/24) ועל ידי חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/3681/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר (פ/211/25), על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/212/25), על ידי חברת הכנסת לימור סון הר מלך וקבוצת חברי הכנסת (פ/2974/25), על ידי חבר הכנסת דן אילוז (פ/3156/25) ועל ידי חבר הכנסת אוהד טל וקבוצת חברי הכנסת (פ/5636/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת בנימין גנץ
גדי איזנקוט
פנינה תמנו
חילי טרופר
מיכאל מרדכי ביטון
מתן כהנא
אורית פרקש הכהן
אלון שוסטר

5096/25/פ

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – תקופה מרבית לכהונה בתפקיד כראש הממשלה)

הוספת סעיף 6א 1. בחוק-יסוד: הממשלה¹ (להלן – חוק היסוד), אחרי סעיף 6 יבוא:

”תקופה מרבית 6א. (א) מי שכהן בתפקיד ראש הממשלה תקופה לכהונה בתפקיד ראש הממשלה (בסעיף זה – תקופה מרבית לכהונה), לא יהיה רשאי עוד לכהן בתפקיד כאמור.

(ב) לעניין סעיף זה –

(1) יראו תקופת כהונה בתפקיד ראש הממשלה כרצופה, אף אם במהלכה הפסיק ראש הממשלה למלא את תפקידו בשל נבצרות זמנית לפי סעיף 16(ב);

(2) יראו כמה תקופות כהונה בתפקיד ראש הממשלה, יחד, כתקופת כהונה אחת רצופה, אם חלפו פחות מארבע שנים בין כל תקופת כהונה כאמור לזו שאחריה.

¹ ס”ח התשס”א, עמ’ 158.

(ג) כיהן אדם בתפקיד ראש הממשלה ובמהלך תקופת כהונתו הסתיימה לגביו התקופה המרבית לכהונה, יראו את הממשלה כאילו התפטרה במועד תום התקופה המרבית לכהונה כאמור."

תיקון סעיף 30 2. בסעיף 30 לחוק היסוד –

(1) בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), במקום "18" יבוא "6א, 18";

(2) בסעיף קטן (ג), אחרי "שהתפטר" יבוא "או שהסתיימה לגביו התקופה המרבית לכהונה כאמור בסעיף 6א".

סייג לעניין חישוב 3. תקופה שבה כיהן אדם בתפקיד ראש הממשלה, שחלה לפני יום תחילתו של חוק-יסוד זה, לא תובא בחשבון לשם חישוב התקופה המרבית לכהונה לפי סעיף 6א לחוק היסוד כנוסחו בחוק זה. לתקופה המרבית לכהונה לפי סעיף 6א לחוק היסוד

דבר היסוד

ראש ממשלה מחויב לפעול באופן מקצועי וללא לחצים פוליטיים או מפלגתיים למען רווחתם של כל אזרחי המדינה וכדי לשמור על כלכלה יציבה ולהביא להסדר מדיני צודק. תקופת כהונה ארוכה של ראש ממשלה, האחראי על כל זרועות השלטון הביצועיות, עלולה לגרום להתנוונות שלטונית ולהוביל להשפעת שיקולי הישרדות פוליטית אשר עשויים לפגוע בשיקול דעתו של ראש הממשלה.

לכן, בתפקידים רבים נקבעה הגבלת תקופת כהונה. כך למשל, נהוג לגבי נשיא ארצות הברית, המכהן רק שתי קדנציות וכך גם לגבי נשיא המדינה, המוגבל במשך כהונתו. מטרתה של הצעת חוק זו להביא ליציבות השלטון הדמוקרטי ולמנוע מצב של קיפאון בראשות הממשלה. לכן, מוצע כי ראש ממשלה לא יכהן יותר משתי תקופות כהונה או יותר משמונה שנים במצטבר (אם מתקיימות בחירות מוקדמות). יודגש כי לא תיפסק כהונתו של ראש ממשלה מכהן אם הגיעה תקופת כהונתו המצטברת לשמונה שנים, אך הוא לא יוכל להיבחר לכהונה נוספת. הצעת חוק בנוסח זהה הונחה לקריאה ראשונה על שולחן הכנסת העשרים וארבע (הצעות חוק הממשלה – 1469).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מתן כהנא (פ/315/25); הוסרה מסדר היום ביום כ"ב באדר התשפ"ג (15 במרץ 2023). הצעת החוק זהה לפ/315/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בכסלו התשפ"ה (02.12.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת נאור שירי

5959/25/פ

הצעת חוק יידוע ודיווח על מינוי יועצים חיצוניים לחברי ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי ולראש הממשלה, התשפ"ה–2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי" – כמשמעותה בסעיף 6 לחוק הממשלה, התשס"א–2001¹;

"יועץ חיצוני" – אדם הנותן שירותי ייעוץ מקצועי לנושא משרה בכירה בקשר לתפקידו הציבורי, ובלבד שאינו עובד המדינה כמשמעותו בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959²;

"ייעוץ מקצועי" – ייעוץ הניתן במסגרת חוזית או מוסכמת, המבוסס על מומחיות, ידע מקצועי או הכשרה פורמלית, שניתנת עבורו תמורה כספית או אחרת, במישרין או בעקיפין, או כל התקשרות שבגינה ניתנה תמורה כספית כלשהי; לא יראו כי יועץ מקצועי שיח או התייעצות בעלת אופי אישי, חברי או בלתי פורמלי, הנעשית ללא כל תמורה או הבטחה לתמורה, וללא כל סממן של התקשרות חוזית או מקצועית, ובכלל זה הצעה, רעיון או עמדה המובעים בשיחה בין מכרים, חברים או קרובי משפחה;

"מבקר המדינה" – כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח–1958³;

"נושאי משרה בכירה" – חברי ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי או ראש הממשלה;

"השר" – שר הביטחון.

חובת דיווח

2.

(א) נושא משרה בכירה שהתקשר עם יועץ חיצוני בקשר לתפקידו הציבורי, ידווח על כל אלה למבקר המדינה, תוך 14 ימים מיום תחילת ההתקשרות:

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 168.
² ס"ח התשי"ט, עמ' 86.
³ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

- (1) זהות היועץ ותחום פעילותו ;
 - (2) משך ההתקשרות ועלותה ;
 - (3) מקומות עבודה נוספים של היועץ ;
 - (4) הגוף המממן את עלות העסקתו של היועץ ככל שיש גוף כאמור.
- (ב) מבקר המדינה יפרסם לציבור את הדיווח כאמור בסעיף קטן (א) באתר האינטרנט של מבקר המדינה, בתוך 30 ימים מתחילת ההתקשרות.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא יפורסם דיווח שהרשות המוסמכת קבעה כי יש בפרסומו כדי לפגוע בביטחון המדינה, בביטחון הציבור, בפרטיות או בסודות מסחריים.
3. נושא משרה בכירה שלא מסר דיווח כאמור בסעיף 2, דינו – קנס עד 800,000 שקלים חדשים.
4. השר ממונה על חוק זה והוא יקבע, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, תקנות לביצועו, לרבות בעניין אופן הדיווח, שמירת סודיות וחריגים לחובת הפרסום.
5. נושא משרה בכירה שהתקשר עם יועץ חיצוני לפני תחילתו של חוק זה, ידווח על התקשרות כאמור בתוך 30 ימים מיום פרסומו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות חלה עלייה בהיקף ההסתייעות של נושאי משרה בכירה ביועצים חיצוניים – בתחומי האסטרטגיה, המשפט, התקשורת, המדיניות הציבורית ועוד. יועצים אלה עשויים להשפיע באופן ניכר על אופן קבלת ההחלטות הציבוריות, מבלי שקיים מנגנון שקוף ומבוקר הבוחן את מהות ההתקשרות, מטרותיה ומימונה. בהיעדר דיווח וחובת פיקוח, עלול להיווצר מצב של ניגוד עניינים, השפעות זרות, קבלת החלטות בלתי ענייניות או פגיעה באמון הציבור, בין במישרין ובין בעקיפין. הצעת חוק זו נועדה לקדם את השקיפות, טוהר המידות והאמון הציבורי בנבחרי הציבור ובדרג הבכיר בשירות המדינה.

מוצע לקבוע הסדר פשוט, ברור ואפקטיבי, המטיל על חברי ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי ועל ראש הממשלה, חובה לדווח על כל התקשרות עם יועץ חיצוני הקשורה למילוי תפקידו הציבורי ; קובע חובת פרסום של הדיווח לציבור, למעט במקרים חריגים מטעמי ביטחון, פרטיות או סוד מסחרי ; וכן קובע סנקציה אפקטיבית שתבטיח ציות לחובה זו.

הצעת החוק לא נועדה למנוע מחברי ועדת השרים ומראש הממשלה להסתייע ביועצים חיצוניים, אלא נועדה להבטיח שההתקשרויות הללו יעשו בשקיפות, באחריות ומתוך נאמנות לאינטרס הציבורי בלבד.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת נאור שירי (5863/25/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"א בתמוז התשפ"ה (07.07.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת פנינה תמנו

5391/25/פ

הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון – ייצוג מגדרי הולם למשרות ניהול כללי במשרדי הממשלה), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 12 בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959¹, בסעיף 12, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) (1) בקרב המנהלים הכלליים בשירות המדינה יהיה ייצוג לכל אחד מהמינים של לפחות 40 אחוזים.

(2) לא יאושר על ידי הממשלה מינוי מנהל כללי בניגוד לפסקה (1).

(ג) נציב שירות המדינה יגיש אחת לשנה לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון חברתי של הכנסת, דין וחשבון על אופן יישום הוראות סעיף זה, ובכלל זה על אלה: מספר המנהלים הכלליים במשרדי הממשלה בחלוקה לפי מגדר ומספר המועמדים והמועמדות שנבחנו לכל אחת מהמשרות כאמור."

דברי הסבר

כיום, נשים נעדרות מעמדות מנהיגות וקבלת החלטות רבות, ובראשן מניהול משרדי הממשלה. בדוח שפרסם המכון הישראלי לדמוקרטיה ביולי 2024 עולה כי רק כ-16% ממינויי המנכ"לים מראשית כהונת הממשלה ה-30 ועד יולי 2024 היו נשים (38 מתוך 235), בעוד שבתקופת הממשלה ה-36 בשנת 2021 שיעור המנכ"ליות במשרדי הממשלה עמד על 39%. בממשלה הנוכחית, 2 נשים בלבד מונו למנכ"ליות (5% מכל המינויים). מדובר בנתון מדאיג במיוחד לאור העובדה כי אחוז הנשים מכלל האוכלוסייה בישראל עומד על 50%.

לפי הצעת החוק, ייקבע ייצוג מגדרי הולם במינוי מנהלות ומנהלים כלליים של משרדי ממשלה, כך שיהיה ייצוג של לפחות 40 אחוז לכל אחד משני המינים. על מנת להבטיח את הייצוג ההולם, מוצע כי מדי שנה יפורסם דוח בעניין מינויי מנכ"לים ויוגש לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי של

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

הכנסת.

בנוסף יצוין כי סעיף 55 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959, מטיל את האחריות על ביצוע החוק על ראש הממשלה. בהתאם לכך, האחריות על ביצוע הוראות הסעיף המוצע יוטלו גם הן על ראש הממשלה מתוקף היותו האחראי על השרים הממנים את משרת המנכ"ל למשרדים השונים. מטרתה של הצעת החוק היא לשפר את האיזון המגדרי, אשר לפי מחקרים שונים מביא לקבלת החלטות טובה יותר, ומאפשר ראייה רחבה יותר על כלל הסוגיות העומדות לפתחם של משרדי הממשלה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בטבת התשפ"ה (20.01.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אושר שקלים

5800/25/פ

הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון – דרך המינוי), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 17. בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959¹, בסעיף 17, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) מינוי לתפקיד בכיר בשירות המדינה ייעשה על ידי הממשלה, לפי הצעת השר הממונה, ללא צורך בקבלת המלצת ועדה מייעצת; לעניין סעיף זה, "תפקיד בכיר" – משרה שמינויה נעשה בידי הממשלה או טעון אישור הממשלה, וכן משרה או סוג משרות שקבעה הממשלה על פי הצעת נציב שירות המדינה ובהודעה שפורסמה ברשומות.

(ג) כל הוראה אחרת הקובעת חובת היוועצות בוועדה מייעצת לצורך מינוי כאמור בסעיף קטן (ב) – בטלה."

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה להסיר חסמים בהליכי מינוי לתפקידים בכירים בשירות המדינה ולחזק את עקרונת המשילות. מיום הקמתה, פעלה הוועדה המייעצת למינויים בכירים מכוח החלטת ממשלה בלבד, אך בפועל יצרה עיכובים ובירוקרטיה שמונעים מהממשלה לתפקד ביעילות. מוצע לקבוע כי מינויי בכירים יתבצעו על ידי הממשלה, לפי הצעת השר הממונה, ללא צורך באישור ועדה מייעצת, ובכך תתייעל עבודת הדרג המבצע ויתממש רצון הציבור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד באייר התשפ"ה (12.05.2025)

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.



מוזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/2056 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 06.07.2025.

חק/2056. הצעת חוק שירות המדינה (תיקון - דרך המינוי), התשפ"ה-2025 של חה"כ
אושר שקלים (פ/5800)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
צביקה פוגל
יצחק קרויזר
משה פסל
דן אילוז
אושר שקלים
אריאל קלנר

פ/25/5733

הצעת חוק הפסקת כהונה של נושאי משרה בכירים בתקופת הכהונה הראשונית של ממשלה חדשה, התשפ"ה–2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"החלטה מוסדית" – החלטה שהתקבלה על ידי נושא משרה בכיר במסגרת סמכותו על פי דין;

"ממשלה חדשה" – ממשלה שקיבלה את אמון הכנסת לפי סעיף 13 או 13א לחוק-יסוד: הממשלה¹, או אם כוננה ממשלה חדשה לפי סעיף 28(ב) לחוק-יסוד: הממשלה;

"נושאי משרה בכירים" – אחד מאלה:

- (1) היועץ המשפטי לממשלה;
- (2) ראש המטה הכללי של צבא הגנה לישראל;
- (3) ראש שירות הביטחון הכללי;
- (4) ראש המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים;
- (5) המפקח הכללי של משטרת ישראל;
- (6) נציב שירות בתי הסוהר;

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 158.

(7) נציב שירות המדינה ;

(8) ראש אגף התקציבים במשרד האוצר ;

(9) דירקטור כהגדרתו בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-
1975² ;

"תקופת כהונה ראשונית" – 100 הימים הראשונים מיום השבעת הממשלה.

2. הפסקת כהונה של נושאי משרה בכירים
על אף האמור בכל דין, בתקופת הכהונה הראשונית של ממשלה חדשה, תיפסק כהונתם של נושאי משרה בכירים, כאמור בחוק זה.
3. הפסקת כהונה לאחר כינונה של ממשלה חדשה, רשאית הממשלה, בתקופת כהונתה הראשונית, להחליט על סיום כהונה של נושאי משרה בכירים, ובלבד שנושא המשרה כיהן באותו מועד שני שליש לפחות מתקופת כהונתו כפי שנקבעה.
4. סמכות להפסיק כהונה של נושא משרה בתקופת הכהונה הראשונית
(א) על אף האמור בסעיף 3, רשאית הממשלה, בתקופת הכהונה הראשונית, להחליט על הפסקת כהונה של נושא משרה בכיר שכהן פחות משני שליש מתקופת כהונתו שנקבעה, אם התקיים אחד מאלה :

(1) נסיבות מיוחדות המצדיקות הפסקת כהונה, לרבות חילוקי דעות מהותיים בין נושא המשרה ובין הממשלה בכל הנוגע לתחומי אחריותו במסגרת תפקידו ;

(2) קיומן של ראיות לכשל מקצועי משמעותי בתפקודו ;

(3) התגלו עובדות חדשות שלא היו ידועות בעת המינוי, אשר אילו היו ידועות, היו מונעות את המינוי מלכתחילה.

(ב) לא תתקבל החלטה כאמור בסעיף קטן (א) אלא לאחר שהתקיימו כל אלה :

(1) ניתנה לנושא המשרה הבכיר הזדמנות להשמיע טענותיו בפני הממשלה או ועדה מוועדותיה ;

² ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

(2) ראש הממשלה או יושב ראש ועדת השרים הנוגעת לעניין, הגיש לממשלה חוות דעת מנומקת בכתב המפרטת את הבסיס להפסקת הכהונה של נושא המשרה הבכיר; חוות הדעת תתייחס, בין היתר, להתקיימות אחת העילות המפורטות בסעיף קטן (א).

(ג) החלטה לפי סעיף זה תובא לאישור הכנסת ותאושר ברוב חבריה.

(ד) לא תופסק כהונתו של נושא משרה בכיר לפי סעיף זה רק מפני שקיבל החלטה מקצועית במסגרת תפקידו, אלא אם כן ההחלטה מעידה על כשל מקצועי חמור שיש בו כדי לפגוע באינטרס הציבורי.

מינוי זמני 5. (א) הופסקה כהונתו של נושא משרה בכיר בהתאם לסעיף 3 או 4, תמנה הממשלה ממלא מקום זמני לתקופה שלא תעלה על 90 ימים.

(ב) במהלך כהונתו של ממלא מקום זמני בהתאם לסעיף קטן (א), תפעל הממשלה למינוי קבוע בהתאם להליכים הקבועים בדין.

עקרון הרציפות 6. (א) החלטה מוסדית שהתקבלה כדין על ידי נושא משרה בכיר שכהונתו הופסקה לפי חוק זה, תחייב את הממשלה ואת כל רשויות המדינה גם לאחר הפסקת כהונתו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאית הממשלה לשנות או לבטל החלטה מוסדית ובלבד שהחלטה כאמור התקבלה בהתאם לסמכויותיה, על פי כל דין ובהליך הקבוע בדין.

(ג) שינוי או ביטול של החלטה מוסדית כאמור בסעיף קטן (ב) ייעשה באישור היועץ המשפטי לממשלה או מי שמונה במקומו, אשר יאשר כי השינוי או הביטול נעשו בהתאם לדין.

הגבלת הסמכות 7. הסמכות להפסיק כהונה של נושאי משרה בכירים לפי חוק זה, אינה חלה על מינויים שנעשו בהצבעה חשאית בכנסת או על פי חוק-יסוד, לפי העניין.

תחילה 8. תחילתו של חוק זה 30 ימים מיום פרסומו.

תיקון חוק-יסוד : 9. בחוק-יסוד : הצבא³, בסעיף 3, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :
הצבא

³ ס"ח התשל"ו, עמ' 154.

"(ד) ממשלה חדשה רשאית במהלך תקופת הכהונה הראשונית להחליט על הפסקת כהונה של ראש המטה הכללי; החלטה כאמור תעשה לפי חוק הפסקת כהונה של נושאי משרה בכירים בתקופת הכהונה הראשונית של ממשלה חדשה, התשפ"ה-2025."

10. תיקון חוק שירות הביטחון הכללי
בחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002⁴, בסעיף 3, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג1) ממשלה חדשה רשאית במהלך תקופת הכהונה הראשונית להפסיק את כהונתו של ראש השירות לפני תום תקופת כהונתו; החלטה כאמור תעשה לפי חוק הפסקת כהונה של נושאי משרה בכירים בתקופת הכהונה הראשונית של ממשלה חדשה, התשפ"ה-2025."

11. תיקון חוק שירות המדינה (מינויים)
בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959⁵, בסעיף 5, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) ממשלה חדשה רשאית במהלך תקופת הכהונה הראשונית להחליט על הפסקת כהונה של היועץ המשפטי לממשלה; החלטה כאמור תעשה לפי חוק הפסקת כהונה של נושאי משרה בכירים בתקופת הכהונה הראשונית של ממשלה חדשה, התשפ"ה-2025."

12. תיקון חוק החברות הממשלתיות
בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁶, בסעיף 22(א) בסופו יבוא:

"(8) החליטה ממשלה חדשה בתקופת כהונתה הראשונית על הפסקת כהונה של היועץ המשפטי לממשלה; החלטה כאמור תעשה לפי חוק הפסקת כהונה של נושאי משרה בכירים בתקופת הכהונה הראשונית של ממשלה חדשה, התשפ"ה-2025."

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה להסדיר את סמכותה של ממשלה חדשה שנבחרה להפסיק את כהונתם של נושאי בכירים במערכת הביטחון, המשפט והאוצר במהלך 100 הימים הראשונים לכהונתה, תוך שמירה על עיקרון הרציפות המוסדית. מטרת הצעת החוק היא לאפשר לממשלה חדשה לבצע שינויים פרסונליים בתפקידי מפתח, כך שתוכל ליישם את מדיניותה בצורה מיטבית, תוך שמירה על האיזונים הנדרשים באמצעות קבלת אישור הכנסת ברוב חבריה להעברה מתפקיד של נושא המשרה. הצעת החוק מבקשת לאזן בין הצורך של ממשלה חדשה להתאים את המערכת למדיניותה לבין הצורך בשמירה על יציבות מוסדית וכיבוד החלטות שהתקבלו כדין.

⁴ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

⁵ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

⁶ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

סעיף 3 להצעת החוק מאפשר לממשלה חדשה להחליט על סיום כהונתו של נושא משרה בכיר ובלבד שנושא המשרה כבר מילא שני שליש מתקופת כהונתו. הוראה זו מבטאת את התפיסה שכאשר נושא משרה בכיר מילא חלק ניכר מתקופת כהונתו, הסיכון ליציבות המערכת ולפגיעה בעצמאותה כתוצאה מהחלפתה מופחת. במקרים אלה האינטרס הדמוקרטי של מתן אפשרות לממשלה חדשה ליישם את מדיניותה גובר על שיקולי היציבות המוסדית.

סעיף 4 מהווה הרחבה של הסמכות להפסיק כהונה של נושא משרה בכיר ומאפשר לממשלה, בתקופת הכהונה הראשונית להחליט על הפסקת כהונה גם אם נושא המשרה מילא פחות משני שליש מתקופת כהונתו. החלטה כאמור תעשה תחת מנגנוני בקרה משמעותיים של זכות שימוע בפני ועדת השרים ומתן חוות דעת מנומקות מאת יושב ראש הוועדה, ובאישור הכנסת ברוב חבריה. בנוסף, סעיף קטן (ד) קובע הגנה מפורשת על עצמאות מקצועית של נושא המשרה וקובע כי לא ניתן להפסיק את כהונתו של נושא משרה בכיר רק בשל החלטה מקצועית שקיבל, אלא אם ההחלטה מעידה על כשל חמור.

סעיף 6(ב) להצעת החוק מעניק את האפשרות לשינוי או לביטול החלטות מוסדיות שהתקבלו על ידי בכירים שפוטרו. הסעיף מאזן בין עקרון הרציפות המוסדית לבין הצורך לאפשר לממשלה גמישות בעיצוב מדיניותה. הממשלה רשאית לשנות או לבטל החלטות כאמור, רק כאשר מתקיימים שני תנאים מצטברים: (1) הממשלה פועלת במסגרת סמכויותיה על פי דין; (2) השינוי או הביטול נעשים בהליך הקבוע בדין. תנאים אלו נועדו למנוע שינויים שרירותיים או כאלה החורגים מסמכות הממשלה, ומבטיחים כי שינוי החלטות ייעשה תוך כיבוד עקרונות המשפט המינהלי והחוקתי.

סעיף 6(ג) להצעת החוק מספק הגנה נוספת על החלטות מוסדיות באמצעות דרישת אישור משפטי. כל שינוי או ביטול של החלטה מוסדית מחייב את אישור היועץ המשפטי לממשלה או מי שמונה במקומו, אשר נדרש לאשר כי השינוי או הביטול נעשו בהתאם לדין. מנגנון זה נועד להבטיח בקרה משפטית על שינוי מדיניות, למנוע החלטות שרירותיות או בלתי חוקיות, ולשמור על עקרונות שלטון החוק. יש לציין כי במקרה שהממשלה החדשה החליטה להעביר מתפקידו את היועץ המשפטי לממשלה עצמו, האישור יינתן על ידי מי שמונה במקומו, דבר המדגיש את חשיבות התפקיד והצורך בבקרה משפטית מקצועית. המנגנון המוצע מבטיח שגם כאשר ממשלה חדשה מבקשת לשנות החלטות שהתקבלו בעבר, היא עושה זאת תוך שמירה על עקרונות המשפט המינהלי ושלטון החוק, ותוך הבטחת המשכיות ויציבות מוסדית. הדרישה לאישור משפטי מהווה איזון חשוב לסמכות הפיטורין הרחבה המוענקת לממשלה בהצעת חוק זו.

הצעת החוק קובעת כי הוראות אלה לא יחולו על מי שיתמנה בהצבעה חשאית בכנסת, לדוגמה נשיא המדינה או מבקר המדינה, וכן על נושאי משרה שמינויים נעשה לפי חוק-יסוד. להצעת החוק תיקונים עקיפים בחוקים אחרים הנוגעים לתפקידם של נושאי המשרה כאמור, וביניהם חוק-יסוד: הצבא, חוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002, חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, וחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת שמחה רוטמן
אוהד טל
מיכל מרים וולדיגר

5808/25/פ

הצעת חוק פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה, התשפ"ה-2025

- מטרה 1. מטרתו של חוק זה להסדיר את תפקידיו וסמכויותיו של היועץ המשפטי לממשלה ולפצלם לשלושה תפקידים – יועץ משפטי לממשלה, תובע כללי ומייצג המדינה בערכאות.

פרק א' – היועץ המשפטי לממשלה

- מינוי היועץ המשפטי לממשלה יתמנה על ידי הממשלה, לפי הצעת ראש הממשלה ושר המשפטים.
- תנאי הכשירות למשרת היועץ המשפטי לממשלה 3. כשיר לכהן כיועץ משפטי לממשלה מי שנתקיימו בו אחד מאלה:

- (1) מי שכהן במשך תקופה של חמש שנים כשופט בית משפט מחוזי;
- (2) מי שרשום, ומי שזכאי להיות רשום, בפנקס חברי לשכת עורכי הדין ועסק, ברציפות או לסירוגין, לא פחות מעשר שנים, מהן לפחות חמש שנים בארץ, באחד או באחדים מן הדברים האלה:

(א) עריכת דין;

(ב) שפיטה או תפקיד משפטי אחר בשירות מדינת ישראל או בשירות אחר שנקבעו בתקנות לעניין זה;

(ג) הוראת משפטים באוניברסיטה או בבית ספר גבוה למשפט שנקבעו בתקנות לעניין זה;

(3) משפטאי מובהק.

- הגבלת פעילות 4. במהלך כהונתו, לא יהיה היועץ המשפטי לממשלה פעיל בחיים הפוליטיים ולא יהיה חבר במפלגה כלשהי.

(1) בפטירתו או בהתפטרותו; הודעת התפטרות תהא בכתב ותוגש לראש הממשלה;

(2) בהעברתו מכהונתו;

(3) אם הורשע בפסק דין סופי בעבירה שיש עמה קלון.

ייעוץ משפטי על ידי 6. (א) היועץ המשפטי לממשלה –

היועץ המשפטי
לממשלה

(1) ייעץ לממשלה, לפי בקשתה או בקשת ראש הממשלה, בכל עניין של חוק ומשפט הנוגע לסמכויותיה ולתפקידיה;

(2) ייעץ לראש הממשלה, לפי בקשתו, בכל עניין של חוק ומשפט הנוגע לסמכויותיו ולתפקידיו שלו, של הממשלה או של שר;

(3) ייעץ לכל אחד מן השרים, לפי בקשתו, בכל עניין של חוק ומשפט הנוגע לסמכויותיו ולתפקידיו או לסמכויותיה ולתפקידיה של הממשלה; על אף האמור, רשאי כל שר לבקש, בהסכמת הממשלה או ראש הממשלה, את חוות דעתו המשפטית של היועץ המשפטי לממשלה בעניין הנוגע לסמכויותיו ולתפקידיו של ראש הממשלה או, בהסכמת הממשלה או ראש הממשלה או השר הנוגע בדבר, בעניין הנוגע לסמכויותיו ולתפקידיו של שר אחר.

(ב) היועץ המשפטי לממשלה רשאי לייעץ, לפי בקשת עובד ציבור או מוסד ציבורי, בכל עניין של חוק ומשפט הנוגע לסמכויותיהם ולתפקידיהם; בסעיף קטן זה, "עובד ציבור או מוסד ציבורי" – עובד ציבור או מוסד ציבורי אשר יכול שיהיו מיוצגים בידי מייצג המדינה בערכאות לפי חוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), תשי"ח–1958¹, לפי פקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש]² או לפי כל דין.

ייעוץ משפטי בענייני 7. בכל הנוגע להליכי חקיקה של הרשות המבצעת, היועץ המשפטי לממשלה –

חקיקה על ידי
היועץ המשפטי
לממשלה

¹ ס"ח תשי"ח, עמ' 118.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 11, עמ' 282.

- (1) ייעץ לממשלה, לשר המשפטים ולשרים הנוגעים בדבר, בעניין הליכי חקיקה בכנסת על כל שלביהם ;
- (2) יסייע לשרים בניסוח תזכירי חוק להצעות חוק המוגשות לאישור הממשלה ; יסייע לשרים ולממשלה בניסוח הצעות חוק המוגשות מטעם הממשלה לכנסת ;
- (3) יסייע לשר המשפטים, לפי בקשתו, בהכנת הצעות לחקיקה ראשית ;
- (4) יסייע לשרים, לפי בקשתם, בהכנת חקיקת משנה.
8. כללים החלים על הייעוץ המשפטי
- (א) במסגרת תפקידו, היועץ המשפטי לממשלה יסייע בהגשמת מדיניות הממשלה ויעדיה, כפי שנקבעו על ידה, ככל הניתן, ויציע חלופות משפטיות להגשמתם.
- (ב) חוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה, שתינתן בהתאם לחוק זה, תכלול, ככל הניתן בנסיבות העניין :
- (1) פירוש תוכנו, משמעותו, ויישומו של הדין המצוי הנוגע לחוות הדעת ;
- (2) החלופות האפשריות לפי כל דין ;
- (3) אפשרויות ודרכים לשינוי הדין לצורך הגשמת מדיניות הממשלה ככל הנדרש.
- (ג) על חוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה יחולו הוראות סעיף 48 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971³, וסעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961⁴, בשינויים המחויבים.
9. תוקף חוות דעת משפטית בכתב של היועץ המשפטי לממשלה
- הרשות המבצעת תראה חוות דעת משפטית בכתב שניתנה על ידי היועץ המשפטי לממשלה בדבר תוכנו, משמעותו, פירושו או יישומו של הדין המצוי, כמשקפת את הדין אם אומצה בהחלטת ממשלה.
10. חריגים לתוקפה המחייב של חוות הדעת
- על אף האמור בסעיף 9 –

³ דיני מדינת ישראל, חובת 18, עמ' 421.

⁴ ס"ח התשכ"א, עמ' 178.

(1) פרשנות הדין לפי חוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה אינה מחייבת את הכנסת, ועדות הכנסת, יושב ראש הכנסת ומבקר המדינה ;

(2) פרשנות הדין לפי חוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה אינה מחייבת רשות שלטונית או אדם שנקבע לגביו בדין כי אין עליו מרות בענייני מילוי תפקידו זולת מרותו של הדין ;

(3) הממשלה רשאית לקבוע בהחלטה, ככלל או למקרה מסוים, כי חוות דעת כאמור בסעיף 9, לא תחול על הרשות המבצעת כולה או חלקה, או על נושא משרה ברשות המבצעת.

(א) היועץ המשפטי לממשלה נושא באחריות למילוי תפקידו בפני הממשלה ונתון לפיקוח של שר המשפטים.

11. פיקוח הממשלה
ושר המשפטים על
פעולות היועץ
המשפטי לממשלה

(ב) בכל הנוגע לסדרי המנהל של אגף היועץ המשפטי לממשלה, היועץ המשפטי לממשלה יהיה כפוף להחלטות הממשלה והנחיות שר המשפטים.

(ג) היועץ המשפטי לממשלה יתייעץ עם שר המשפטים מעת לעת על הפעלת סמכויותיו לפי כל דין.

(ד) (1) ראה היועץ המשפטי לממשלה כי בעניין הפעלת סמכויותיו לפי כל דין מתעוררת שאלה בעלת חשיבות ביטחונית, מדינית או ציבורית, יתייעץ בדבר עם שר המשפטים או עם כל הממשלה ;

(2) היה שר המשפטים סבור כי בעניין כאמור עשויה להתעורר שאלה בעלת חשיבות ביטחונית, מדינית או ציבורית, ינחה את היועץ המשפטי לממשלה להתייעץ בדבר עמו או עם הממשלה כולה ;

(3) על אף האמור בפסקה (1), רשאי היועץ המשפטי לממשלה להיוועץ עם שר אחר זולת שר המשפטים, בכפוף ליידוע שר המשפטים.

(ה) (1) היועץ המשפטי לממשלה ימסור לשר המשפטים, מעת לעת, דין וחשבון על אופן הפעלת סמכויותיו ; דין וחשבון כאמור יכול שיהיה בעל פה או בכתב, לפי לבקשת שר המשפטים ;

(2) לבקשת שר המשפטים ימסור היועץ המשפטי לממשלה דין וחשבון על אופן הפעלת סמכותו בעניין מסוים ; דין וחשבון כאמור יכול שיהיה בעל פה או בכתב, לפי בקשת שר המשפטים.

השתתפות בישיבות 12. היועץ המשפטי לממשלה לא ישתתף בישיבות הממשלה; על אף האמור, ראשי ראש הממשלה להורות על זימון היועץ המשפטי לממשלה לישיבת ממשלה לצורך מתן ייעוץ משפטי או למסירת דין וחשבון.

פרסום ברשומות 13. החלטת הממשלה על מינוי יועץ משפטי לממשלה תפורסם ברשומות.

פרק ב' – התובע הכללי

מינוי תובע כללי 14. שר המשפטים ימנה תובע כללי באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת; התובע הכללי הוא ראש התביעה הכללית.

כשירות 15. כשיר לכהן כתובע כללי מי שנתקיימו בו כל אלה:

(1) הוא אזרח ישראלי;

(2) הוא חבר לשכת עורכי הדין;

(3) הוא עסק לא פחות מעשר שנים בייצוג צדדים להליכים פליליים, מהן לפחות חמש שנים בישראל.

משך כהונה 16. תקופת כהונתו של התובע הכללי תהיה שש שנים מיום מינויו; התובע הכללי יכהן תקופת כהונה אחת בלבד.

ייחוד כהונה 17. לא יכהן תובע כללי במשרה ולא ימלא תפקיד, זולת משרתו ותפקידו כתובע כללי.

הגבלת פעילות 18. לא יתמנה לשופט בית המשפט מי שכהן בתפקיד התובע הכללי, אלא אם כן עברה תקופה של שלוש שנים מסיום כהונתו.

ניהול הליכים פליליים 19. (א) לא ינוהל הליך פלילי מטעם המדינה אלא בידי התובע הכללי או נציגיו.

(ב) סמכויות שהיו ליועץ המשפטי לממשלה ערב תחילתו של חוק זה, ושעניינן אחד מאלו, יהיו סמכויותיו של התובע הכללי:

(1) הליכי חקירה פליליים;

(2) הגשת כתב אישום, תיקון כתב אישום, או חזרה מכתב אישום;

(3) כל החלטה או פעולה אחרת הדורשת את הכרעת או אישור היועץ המשפטי לממשלה, ועניינם חקירה או משפט פלילי המתנהלים נגד אדם.

ייחוד עיסוק בהליכים פליליים 20. התובע הכללי ונציגיו לא ינהלו הליכים משפטיים זולת הליכים פליליים.

הגבלת פעילות 21. במהלך כהונתו, לא יהיה התובע הכללי פעיל בחיים הפוליטיים ולא יהיה חבר במפלגה כלשהי.

תום כהונה 22. כהונת התובע הכללי פוקעת –

(1) בתום תקופתה ;

(2) בפטירתו או בהתפטרותו ; הודעת התפטרות תהא בכתב ותוגש לשר המשפטים ;

(3) בהגיעו לגיל שבעים שנה ;

(4) בהעברתו מכהונתו, כאמור בסעיף 23 ;

(5) אם הורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית שיש עמה קלון.

העברה מכהונה 23. (א) הממשלה רשאית, לפי המלצת שר המשפטים וועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, ובאישור הכנסת במליאתה, להעביר את התובע הכללי מכהונתו בהתקיים אחד מאלה :

(1) אינו כשיר עוד או נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו ;

(2) עשה מעשה שאינו הולם את מעמדו ;

(3) מסרב למלא חובה המוטלת עליו לפי חוק זה או לפי כל דין ;

(4) הוגש נגדו כתב אישום.

(ב) נפתחה חקירה פלילית נגד התובע הכללי או הוגש נגדו כתב אישום, רשאית הממשלה, לפי המלצת שר המשפטים להשעותו לתקופה שתקבע.

(ג) הממשלה לא תחליט על העברת התובע הכללי מכהונתו או על השעייתו, אלא לאחר שנתנה לו הזדמנות להשמיע את טענותיו בפניה או בפני ועדת שרים שמונתה למטרה זו.

פרק ג' – מייצג המדינה בערכאות

מינוי מייצג המדינה 24. שר המשפטים ימנה את מייצג המדינה בערכאות ; מייצג המדינה בערכאות בערכאות יעמוד בראש מערך ייצוג המדינה בערכאות.

כשירות 25. כשיר לכהן כמייצג המדינה בערכאות מי שנתקיימו בו כל אלה :

(1) הוא אזרח ישראלי ;

(2) הוא חבר לשכת עורכי הדין ;

- (3) הוא עסק לא פחות מעשר שנים בייצוג צדדים בהליכים משפטיים, מהן לפחות חמש שנים בישראל.
26. משך כהונה מייצג המדינה בערכאות יכהן תקופת כהונה אחת בלבד בת שש שנים.
27. ייחוד כהונה מייצג המדינה בערכאות לא יעסוק בכל עבודה זולת תפקידו.
28. הגבלת פעילות במהלך כהונתו, לא יהיה מייצג המדינה בערכאות פעיל בחיים הפוליטיים ולא יהיה חבר במפלגה כלשהי.
29. ניהול הליכים אזרחיים שהמדינה לא ינוהל הליך שהמדינה צד לו אלא בידי מייצג המדינה בערכאות או נציגו, זולת הליך פלילי.
30. העברת סמכויות סמכויות שהיו ליועץ המשפטי לממשלה, לפרקליט המדינה או למשנה לפרקליט המדינה ערב תחילתו של חוק זה, ושעניין אחד מאלו, יהיו סמכויותיו של מייצג המדינה בערכאות:
- (1) פתיחת הליך אזרחי או מנהלי שהמדינה צד לו ;
- (2) ייצוג המדינה בהליך אזרחי או מנהלי נגד המדינה, או הליך שהמדינה בחרה להצטרף אליו בהתאם לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), התשי"ח-1958.
31. ייחוד עיסוק מייצג המדינה בערכאות ונציגו לא ינהלו הליכים משפטיים זולת ההליכים שהוסמכו לנהל על פי חוק זה.
32. נציגי מייצג המדינה (א) אלה נציגי מייצג המדינה בערכאות:
- (1) המשנה למייצג המדינה בערכאות, פרקליטים מפרקליטות המדינה האזרחית ופרקליטים אחרים מהפרקליטות ששר המשפטים קבע את תאריהם בצו שפורסם ברשומות ;
- (2) מי שמייצג המדינה בערכאות הסמיכו להיות מייצג, דרך כלל, לסוג של משפט מסוים ;
- (3) מי ששר המשפטים הסמיכו להיות מייצג, דרך כלל למשפטים בבתי משפט מסוימים ; החלטת שר המשפטים כאמור תפורסם ברשומות.
- (ב) מייצג כאמור בסעיף קטן (א)(3) מוסמך לשמש מייצג בבתי משפט ובהליכים כפי שיקבע שר המשפטים ; אולם רשאי מייצג המדינה בערכאות להורות שהליכים מסוימים ינוהלו בידי מייצג אחר.

פיקוח הממשלה 33. (א) מייצג המדינה בערכאות נושא באחריות למילוי תפקידו בפני הממשלה ושר המשפטים על פעולות התובע הכללי

(ב) בכל הנוגע לעניינים כלליים של מדיניות ייצוג המדינה בהליכים אזרחיים וסדרי העדיפויות בניהולם וכן לסדרי המינהל של הפרקליטות האזרחית, יודרך מייצג המדינה בערכאות על ידי החלטות הממשלה והנחיות שר המשפטים.

(ג) (1) ראה מייצג המדינה בערכאות כי בעניין פתיחתו, ניהולו או הפסקתו של הליך מסוים מטעם המדינה, מתעוררת שאלה בעלת חשיבות ביטחונית, מדינית או ציבורית, יתייעץ בדבר עם שר המשפטים או עם כל הממשלה;

(2) היה שר המשפטים סבור כי בעניין כאמור עשויה להתעורר שאלה בעלת חשיבות ביטחונית, מדינית או ציבורית, ינחה את מייצג המדינה בערכאות להתייעץ בדבר עמו או עם הממשלה כולה;

(3) על אף האמור בפסקה (1), רשאי מייצג המדינה בערכאות להיוועץ עם שר אחר זולת שר המשפטים, בכפוף לידוע שר המשפטים;

(ד) (1) מייצג המדינה בערכאות ימסור לשר המשפטים, מעת לעת, דין וחשבון על אופן הפעלת סמכויותיה של התביעה הכללית; דין וחשבון כאמור יכול שיהיה בעל פה או בכתה, לפי בקשת שר המשפטים;

(2) לבקשת שר המשפטים ימסור מייצג המדינה בערכאות דין וחשבון על פעולות הפרקליטות האזרחית בעניין מסוים, לרבות בענייני של הליך תלוי ועומד; דין וחשבון כאמור יכול שיהיה בעל פה או בכתב, לפי לבקשת שר המשפטים.

34. החלפת ייצוג בנסיבות מיוחדות
נתגלעה מחלוקת בין מייצג המדינה בערכאות לבין מיוצג, רשאים הממשלה או שר המשפטים, להורות כי את המיוצג ייצג עורך דין אחר ולקבוע את שכרו מקופת המדינה; לא היה הנושא בתחום אחריותו של שר המשפטים, לא יחליט כאמור אלא אם נתבקש לכך על ידי השר שנושא הליך כאמור תחת אחריותו.

35. תום כהונה
כהונת מייצג המדינה בערכאות פוקעת –
(1) בתום תקופתה;

(2) בפטירתו או בהתפטרותו; הודעת התפטרות תהא בכתב ותוגש לשר המשפטים;

(3) בהגיעו לגיל שבעים שנה;

(4) בהעברתו מכהונתו כאמור בסעיף 36;

(5) אם הורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית שיש עמה קלון.

36. העברה מכהונה והשעיה (א) הממשלה רשאית, לפי המלצת שר המשפטים ובהסכמת ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת להעביר את מייצג המדינה בערכאות מכהונתו בהתקיים אחד מאלה:

(1) אינו כשיר עוד או נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(2) עשה מעשה שאינו הולם את מעמדו;

(3) מסרב למלא חובה המוטלת עליו לפי חוק זה או לפי כל דין;

(4) הוגש נגדו כתב אישום.

(ב) נפתחה חקירה פלילית נגד מייצג המדינה בערכאות או הוגש נגדו כתב אישום, רשאית הממשלה, לפי המלצת שר המשפטים להשעותו לתקופה שתקבע.

(ג) הממשלה לא תחליט על העברת מייצג המדינה בערכאות מכהונתו או על השעייתו, אלא לאחר שנתנה לו הזדמנות להשמיע את טענותיו בפניה או בפני ועדת שרים שמונתה למטרה זו.

37. המשנה למייצג המדינה בערכאות (א) שר המשפטים ימנה משנה למייצג המדינה בערכאות מבין הפרקליטים הנמנים על פרקליטות המדינה.

(ב) כשיר לכהן כמשנה למייצג המדינה בערכאות מי שמתקיים בו האמור בסעיף 25.

(ג) נתפנתה משרתו של מייצג המדינה בערכאות או נבצר ממנו להשתמש בסמכותו או למלא את תפקידו ולא היה ממלא מקום למייצג המדינה בערכאות, וכל עוד לא החלה כהונה של מייצג מדינה בערכאות חדש, ימלא המשנה למייצג המדינה בערכאות את תפקידי מייצג המדינה בערכאות לפי כל דין.

38. אי כפיפות ליועץ המשפטי לממשלה (א) מייצג המדינה בערכאות ונציגיו לא יפעלו מטעם היועץ המשפטי לממשלה ולא יישאו בתפקיד הכפוף למרותו, אולם בהליך שהיועץ המשפטי לממשלה או התובע הכללי צד לו, ואינו הליך פלילי, ייוצגו היועץ המשפטי לממשלה והתובע הכללי על ידי מייצג המדינה בערכאות.

- התייצבות התובע 39. ראה מייצג המדינה בערכאות כי להליך פלוני בפני בית משפט עשויה להיות הכללי השפעה על ניהול הליכים אחרים מטעם המדינה, בין אם המדובר בהליך פלילי ובין אם המדובר בכל הליך אחר, רשאי הוא, להתייצב בהליך ולהשמיע דברו, או להסמיק את נציגו לעשות זאת מטעמו.
- סמכות ייעוץ בענייני 40. מייצג המדינה בערכאות רשאי להעניק לשר המשפטים או לממשלה ייעוץ חקיקה אזרחית בנושאי חקיקה בתחומים הקשורים למשפט האזרחי ולסדרי הדין.
- שמירת סמכויות 41. (א) אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש], ואולם היועץ המשפטי לממשלה ייוצג בהליכים לפי הפקודה האמורה על ידי מייצג המדינה בערכאות או מי שהוא הסמיק לכך.
- (ב) אין באמור בסעיף 40 כדי לפגוע בסמכותו של היועץ המשפטי לממשלה להעניק לממשלה ייעוץ בנושאי חקיקה.

דברי הסבר

מטרת הצעת חוק זו היא להסדיר מחדש את מבנה הייעוץ המשפטי והתביעה במדינת ישראל באמצעות פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה לשלושה תפקידים נפרדים – יועץ משפטי לממשלה, תובע כללי, ומייצג המדינה בערכאות.

הצורך בהפרדה זו נובע מניגודי עניינים מוסדיים ומובנים בין התפקידים האמורים. היועץ המשפטי לממשלה, מעצם תפקידו, אמור לייעץ לממשלה ולסייע לה להגשים את מדיניותה במסגרת החוק. תפקיד זה מחייב עבודה צמודה עם שרי הממשלה ויצירת יחסי אמון עימם. במקביל, בתפקידו כראש התביעה הכללית, עליו לקבל החלטות על חקירה והעמדה לדין של מי שחשודים שביצעו עבירות פליליות, לרבות אותם שרים ונבחרי ציבור – דבר היוצר ניגוד עניינים מובנה.

בנוסף, קיים ניגוד עניינים בין ייצוג המדינה בהליכים אזרחיים ומנהליים לבין ייצוג המדינה בהליכים פליליים. בעוד שבהליכים אזרחיים ומנהליים מייצג היועץ המשפטי את האינטרסים הספציפיים של הממשלה הנבחרת, בהליכים פליליים עליו לייצג את האינטרס של הציבורי הכללי, ללא משוא פנים וללא תלות בעמדת הממשלה.

לפיכך, מוצע להפריד את התפקידים באופן הבא: (1) היועץ המשפטי לממשלה יתמקד במתן ייעוץ משפטי לממשלה ולשריה, ויסייע לה להגשים את מדיניותה במסגרת החוק. (2) התובע הכללי יעמוד בראש התביעה הפלילית כגוף עצמאי ויפעל ללא תלות בשיקולים פוליטיים או מוסדיים. (3) מייצג המדינה בערכאות יהיה אחראי על ייצוג המדינה בהליכים אזרחיים ומנהליים.

החוק קובע את דרכי המינוי, תנאי הכשירות, משך הכהונה והסמכויות של כל אחד מבעלי התפקידים, תוך הבטחת עצמאותם המקצועית מחד, ופיקוח מנהלי נאות מאידך.

ההפרדה המוצעת תאפשר לכל אחד מבעלי התפקידים להתמקד בתחום מומחיותו, תמנע ניגודי עניינים מוסדיים ותחזק את אמון הציבור במערכת אכיפת החוק. בנוסף, היא תסדיר בחקיקה ראשית את חלוקת הסמכויות שעד כה לא הוסדרה בחוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד באייר התשפ"ה (12.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אלון שוסטר

5793/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (חיסיון עיתונאי), התשפ"ה–2025

הוספת פרק ג'1 1. בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א–1971¹, אחרי סעיף 51 יבוא:

"פרק ג'1: חיסיון עיתונאי

הגדרות 51א. בפרק זה –

"מידע" – כל מידע כתוב, מוקלט, מוסרט, מצולם, ממוחשב, וכן מידע המועבר באמצעי הצגה, המחשה או אמצעי אגירה אחר;

"מקור" – מי שמסר לעיתונאי מידע שיש בו עניין ציבורי, ושלפי טיבו של המידע או בהתאם לבקשת המקור, הוא ניתן מתוך כוונה שיחול עליו או על זהות המקור חיסיון;

"עיתונאי" – אדם או ישות משפטית או קבוצת אנשים לא מאוגדת, הפועלים בהתאם לתקנון אתיקה מקצועית מקובל ומוכר בעולם העיתונות והם אחד מאלה:

(1) עוסקים באופן קבוע, מתמשך או מקצועי באיסוף, עריכה, עיבוד או הפצה של מידע המופץ או מפורסם לציבור;

(2) משתתפים חופשיים במקצועות התקשורת;

"שותף מקצועי לעיתונאי" – אדם שנחשף למידע שמסר מקור לעיתונאי או לזהות מקור,

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

מעצם יחסיו המקצועיים עם עיתונאי או במהלך איסוף, עיבוד, עריכה או הפצה של המידע.

מהות החיסיון 51ב. (א) עיתונאי אינו חייב למסור ראייה על אחד העיתונאי והיקפו מאלה:

(1) זהות מקור;

(2) מידע שמסר לו מקור, ואין נפקא מינה אם מידע זה פורסם, אם לאו;

(3) מידע שתיעד במרחב הציבורי העשוי להסגיר את זהות המקור.

(ב) החיסיון לא יחול אם ויתר המקור על החיסיון.

הסרת החיסיון 51ג. (א) בית המשפט רשאי להורות לעיתונאי לגלות את מקורותיו, אם מצא שנעשה שימוש לרעה בחיסיון העיתונאי בידי המקור, או בהתקיים כל אלה:

(1) הגילוי יתרום תרומה מכרעת להליך הנדון בבית משפט, או יתרום לניהול חקירה;

(2) הגילוי נדרש לשם עשיית משפט צדק בנושא מהותי או בעבירת פשע, או לשם מניעת פגיעה חמורה בביטחון המדינה, בהסתברות קרובה לוודאות;

(3) לא ניתן להשיג ראיות חלופיות באופן שאינו מצריך את הגילוי.

(ב) החליט בית המשפט להסיר את החיסיון העיתונאי באופן מלא או חלקי, לא יורה על גילוי הראיות או המידע שברשות העיתונאי במידה העולה על הנדרש לצורך בירור השאלה המשפטית.

(ג) נטען חיסיון לפי סעיף זה, רשאי בית המשפט לקיים את הדיון בטענה, כולו או חלקו, במעמד צד אחד ובדלתיים סגורות.

קבלת צווים לגילוי 51ד. (א) קצין משטרה מוסמך לא יפעיל את סמכותו מידע חסוי

לפי סעיף 4 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – נתוני תקשורת), התשס"ח-2007², לשם קבלת נתוני תקשורת שיש בהם כדי להפר חיסיון עיתונאי, למעט כאשר העיתונאי או המקור חשוד בעבירה או לשם הצלת חיי אדם.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – נתוני תקשורת), התשס"ח-2007, רשאי בית המשפט להתיר בצו קבלת נתוני תקשורת של עיתונאי אם מצא שהתקיימו כל התנאים המנויים בסעיף 51ג(א).

(ג) בבקשות לצווים על פי סעיף זה, מוסמך לדון נשיא של בית משפט שלום, ובהיעדרו – ידון בה סגנו.

(ד) החלטה של בית המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור בזכות בתוך שבעה ימים בפני שופט של בית המשפט המחוזי.

(ה) הוראות פרק זה יחולו על עיתונאי ושותף מקצועי לעבודת עיתונאי גם לאחר שחדלו מעבודתם העיתונאית.

חיפוש חומר עיתונאי 51ה. (א) לא ייערך חיפוש על גופו או בביתו או במקום עבודתו של עיתונאי לשם גילוי מידע עיתונאי, אלא על פי צו בית משפט ובהתקיים התנאים האמורים בסעיף 51ג(א).

(ב) חיפוש כאמור שנערך שלא לשם גילוי מידע עיתונאי וטען אותו אדם לחיסיון לפי פרק זה, יוכנס החומר שנמצא בחיפוש למעטפה חתומה ולא ייפתח אלא באישור בית המשפט כאמור.

הגנות בתביעה אזרחית או פלילית 151. (א) בתביעה אזרחית על הפרת הסכם סודיות בין עיתונאי למקור, תהא זו הגנה טובה לעיתונאי אם פעל בהתאם להוראות חוק זה, אף אם גילה

² ס"ח התשס"ח, עמ' 72.

את המידע או זהות המקור לפי הוראת בית המשפט.

(ב) באישום פלילי תהא זו הגנה טובה לעיתונאי שבית המשפט קבע שהוא גילה את המידע או נמנע מלגלותו בהתאם לתקנון אתיקה מקצועית מקובל ומוכר בעולם העיתונות.

הצדדים לדיון 51. בכל עניין המסור לבית המשפט לפי פרק זה רשאי כל אדם להתייצב ולהשמיע את דברו וכן רשאי היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, אם הוא סבור שיש בכך עניין לציבור, לפתוח בכל הליך משפטי לפי פרק זה לרבות ערעור."

דברי הסבר

העיתונות הישראלית מהווה שופר לדמוקרטיה הישראלית, וככזו, כוחה הרב טמון בכך שהיא משמשת מנגנון לשמירה על ערכי הדמוקרטיה ופועלת לחשיפת שחיתות שלטונית, עוולות ומחדלים שלטוניים שונים מהם סובל הציבור. מוסד החיסיון העיתונאי אינו חדש בעולם או בשיח הישראלי. אף כי עד היום הוא הוכר רק בפסיקה, חשיבותו רבה לעידוד בעלי מידע חשוב ומהותי לפנות אל העיתונות ולפרסמו, תוך שמירה על כללי האתיקה העיתונאיים, ותוך שמירת זהותם של מקורות המידע, מחשש פן יבולע להם. עם זאת, לעיתים קיים צורך לחשוף זהות של מקור עיתונאי, לצורך קידום חקירה חשובה או עשיית צדק במשפט. במקרים אלו מתנגש הערך של קידום השיח העיתונאי וחשיפת שחיתויות עם ערך עשיית הצדק.

במטרה לפתור בעיה זו הוקמה בשנת 1993 ועדה לבדיקת סוגיית החיסיון העיתונאי בראשות ד"ר אשר מעוז (להלן – ועדת מעוז). הוועדה קבעה כי יש לתקן את פקודת הראיות וליצור חיסיון עיתונאי יחסי גם על זהות מקור המידע וגם על המידע עצמו, שבית המשפט רשאי לבטלו במקרים מסוימים. הצעת חוק זו מושתתת על הצעות חוק דומות שהוגשו בעבר וכן על המלצותיה של ועדת מעוז, תוך מתן בכורה לחשיבות הסוגיה בשיח הציבורי ולחשיבות של שמירה על עיתונות חופשית כאחד ממנגנוני השמירה של הדמוקרטיה. הצעת חוק זו מוגשת כהצעה לתיקון פקודת הראיות, שבה נטועים ההסדרים העיקריים שבהם נדרש עיגון חקיקתי לחיסיון העיתונאי.

על פי הצעת החוק, יוכל אדם להגדיר עצמו עיתונאי בהתאם לצורך להחיל את החיסיון, בעת שתתעורר דרישה למסירת מידע או לחשיפת מקור תוך הפרתו. אין דרישה שעיתונאי יצהיר מלכתחילה כי הוא פועל בהתאם לתקנון אתיקה מקצועית מקובל. בהגדרת שותף מקצועי – הכוונה לצוותים טכניים בעיקרם העובדים בשיתוף פעולה עם עיתונאים, כגון צלם, מקליט, תאורן, עורך וידיאו, נהג ועוד. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת מיקי רוזנטל (פ/3463/20); הוסרה מסדר היום ביום ג' באדר התשע"ז (1 במרץ 2017) ועל ידי חברת הכנסת מיכל רוזין (פ/4941/20), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת ניצן הורביץ (פ/1091/23) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מיכל רוזין (פ/1444/24) ועל ידי חבר הכנסת מוסי רז (פ/1720/24). הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת מיקי רוזנטל (פ/3162/20; פ/3332/20).

הצעת החוק זהה לפ/1720/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד באייר התשפ"ה (12.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת פנינה תמנו
מירב בן ארי
יואב סגלוביץ'
דבי ביטון
מטי צרפתי הרכבי
שלי טל מירון

5043/25/פ

הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון – הגדרת אלימות במשפחה), התשפ"ה–2024

1. הוספת כותרת בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א–1991¹ (להלן – החוק העיקרי), פרק א' לפני סעיף 1 יבוא:

"פרק א': הגדרות"

2. תיקון סעיף 1 בסעיף 1 לחוק העיקרי, אחרי ההגדרה "חסר ישע" יבוא:

"נכס" – מקרקעין, מיטלטלין, זכויות ובכלל זה כספים."

3. הוספת סעיף 1א אחרי סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:

"הגדרת אלימות 1א. (א) בסעיף זה, "אלימות במשפחה" – כל התנהגות או ניסיון להתנהגות של אדם כלפי בן משפחה במשפחה
משפחתו, שהיא אחת מאלה:

(1) אלימות פיזית או מינית;

(2) התנהגות מאיימת הנותנת בסיס להניח כי אדם עלול לפגוע באופן ממשי בגופו או בחירותו של אחר;

(3) כליאה שלא כדין;

(4) התנהגות המהווה שליטה בכפייה, ובכלל זה:

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 138.

(א) דפוס של מעשי תקיפה, איומים, השפלה או התעללות אחרת המשמשת לפגיעה, להענשה או להפחדת בן משפחה שלא כדין;

(ב) דפוס של מעשים שנועדו לגרום לאדם להיות כפוף או תלוי באחר על ידי בידודו ממקורות תמיכה, ניצול משאביו ויכולותיו לרווח אישי, מניעת האמצעים הדרושים לאדם לרכישת עצמאות, להבעת התנגדות, לבריחה, או נקיטת פעולות לשליטה על התנהגותו היומיומית שלא כדין;

לעניין זה "שליטה בכפייה" – השלטת רצונותיו של אדם כלפי בן משפחתו כדפוס התנהגות, באופן מתמשך או נשנה, תוך הטלת אימה, הפעלת כפיה או יצירת מנגנוני תלות ושליטה;

(5) אלימות כלכלית, ובכלל זה התנהגות שיש בה השפעה פוגענית חמורה על היכולת של אדם לרכוש, להשתמש או להחזיק בכסף או ברכוש אחר או להשיג טובין או שירותים;

(6) התעללות פסיכולוגית, רגשית או אחרת מתמשכת.

(ב) קטין ייחשב קורבן אלימות במשפחה אם ראה, שמע או חווה את ההשפעות של התנהגות כאמור בסעיף קטן (א) והוא בן משפחתו של אחד הצדדים.

(ג) הוראות חוק זה לא יחולו על התנהגות המכוונת כלפי ילדיו של אדם או כלפי קטין עליו הוא אחראי, כהגדרתו בסעיף 2(ט), אם התנהגות זו נובעת מחובתו של אותו אדם לנהוג לטובת הקטין ובדרך שהורה מסור וסביר היה נוהג בנסיבות העניין."

4. הוספת כותרת פרק ב' לפני סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא :

"פרק ב': בקשה למתן צו הגנה".

5. תיקון סעיף 3 בסעיף 3 לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילים "בבן משפחתו", יבוא "במשפחה כאמור בסעיפים 1א(א)(1) עד (3), או שהתנהגותו נותנת בסיס סביר להניח כי הוא עלול לנהוג באלימות במשפחה כאמור";

(2) פסקה (2) – תימחק ;

(3) במקום פסקה (3) יבוא :

"(3) נהג באלימות במשפחה ובכלל זה התעללות כאמור בסעיף 1א(א)(4) עד (6)."

6. הוספת כותרת פרק ג' לפני סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא :

"פרק ג': הוראות שונות".

7. הוספת סעיף 8א אחרי סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא :

8א. (א) בדברי ההסבר של הצעת חוק לקריאה הראשונה, שעל פניה יש בה, במישרין או בעקיפין, השפעה על קורבנות אלימות במשפחה (להלן – ההצעה), ובכלל זה הצעות חוק הנוגעות לענייני המעמד האישי, יצוין כיצד ההצעה עתידה להשליך על קורבנות אלימות במשפחה, לרבות על זכותם לביטחון, לכבוד ולפרטיות.

(ב) כל רשות מרשויות המדינה וכל רשות מקומית הפועלת בנושא אלימות במשפחה או שהחלטותיה עשויות להשפיע על קורבנות אלימות במשפחה ולזכויותיהם, תביא בחשבון במסגרת פעילותה והחלטותיה את הצורך בהגנה על כל אדם מפני אלימות במשפחה, ותפעל במסגרת זו לשמירה על ביטחונם של קורבנות אלימות במשפחה, תוך התחשבות בצרכיהם, שמירה על כבודם והגנה על פרטיותם."

הוספת סעיף 17 .8. אחרי סעיף 16 לחוק העיקרי יבוא :

"דיווח לכנסת 17. (א) שר המשפטים, שר הרווחה והביטחון החברתי והשר לביטחון לאומי ידווח לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת (בסעיף זה – הוועדה), אחת לשנה, דיווח בכתב כמפורט בסעיף זה.

(ב) שר המשפטים ידווח לוועדה על אלה :

(1) מספר הבקשות שהוגשו למתן צו הגנה מכוח חוק זה, בחלוקה לפי מין המבקש, גיל המבקש או מי שבשמו הוגשה הבקשה, מין האדם שנגדו מבוקש הצו, וההחלטה שניתנה בבקשה ;

(2) מספר הצווים שניתנו המחילים הוראות דומות על שני בני הזוג, בחלוקה לפי מין המבקש וגיל המבקש או מי שבשמו נפתח ההליך ;

(3) מספר כתבי האישום בשל עבירות אלימות במשפחה שהוגשו, בחלוקה לפי מין הנאשם, מין הקורבן וגילו, העבירה שבה הואשם ותוצאת ההליך.

(ג) שר הרווחה והביטחון החברתי ידווח לוועדה על מספר הפניות למוקד המידע והסיוע של משרד הרווחה והביטחון החברתי על רקע אלימות במשפחה, בחלוקה לפי מין הפונה וסוג האלימות שדווחה.

(ד) השר לביטחון לאומי ידווח לוועדה על אלה:

(1) מספר התלונות שהוגשו על אלימות במשפחה, בחלוקה לפי מין מגיש התלונה;

(2) מספר התלונות שהוגשו על הפרת צווי הגנה, בחלוקה לפי מין מגיש התלונה, ותוצאת התלונה;

(3) מספר תיקי החקירה בשל עבירות אלימות במשפחה שנפתחו, בחלוקה לפי מין החשוד וסוג העבירה;

(4) מספר תיקי החקירה בשל עבירות אלימות במשפחה שנסגרו, בחלוקה לפי מין החשוד, סוג העבירה ועילת סגירת התיק.

9. תיקון חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה–1995², בסעיף 5א(ה), במקום המשפט לענייני משפחה

"לפי סעיף 3(2) יבוא "לפי סעיף 3(1)".

10. תיקון חוק בתי דין דתיים (יחידות סיוע), התשע"א–2011³, בסעיף 3(ה), במקום דתיים (יחידות סיוע)

"לפי סעיף 3(2) יבוא "לפי סעיף 3(1)".

דבר הסבר

אחד הליקויים המקשים על התמודדות עם תופעת האלימות במשפחה בישראל הוא היעדר הגדרה בחוק לתופעה. בהקשר זה נכתב בדוח מבקר המדינה אשר פורסם השנה כי "בהיעדר הגדרה אחידה, מחייבת וכוללת של ההתנהגויות החוסות תחת הגדרת האלימות בין בני זוג, ובהיעדר מסד נתונים עדכני על תופעת האלימות בין בני זוג נפגעת היכולת להתמודד באופן מועיל עם תופעה זו... לתיחום התופעה ולהגדרת גבולותיה השפעה מהותית על מדידת התופעה, על גיבוש המדיניות להתמודדות עימה ועל איתור הדרכים המתאימות לטיפול בתופעה על כלל היבטיה..." (מבקר המדינה, התמודדות עם תופעת

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 393.

³ ס"ח התשע"א, עמ' 918.

האלימות בין בני זוג, 2021, עמ' 449). כך גם במסגרת המלצות הוועדה הבין-משרדית לטיפול בתופעת האלימות במשפחה, הופיע בראש הרשימה הצורך באימוץ הגדרה ממשלתית אחידה לתופעת האלימות במשפחה על כל גווניה (דוח הוועדה הבין-משרדית לטיפול בתופעת האלימות במשפחה, 2016, עמ' 13). הצעת החוק נועדה לתרום לשינוי תפיסתי בנושא אלימות במשפחה, באמצעות שלושה כלים – הגדרת המונח אלימות במשפחה יצירת חובה חוקית על כל רשויות השלטון להביא בחשבון את הצורך בהגנה על קורבנות אלימות במשפחה, ואיסוף נתונים על אודות היקף התופעה בישראל. סעיף 1 למען הבהירות מוצע ליצור בחוק הקיים חלוקה לפרקים לפי כותרות. כך מוצע להוסיף כותרות לפני סעיף ההגדרות וליצור פרק שעניינו הגדרות.

סעיף 2 כיום, המונח נכס המופיע בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א–1991, אינו מוגדר. מוצע לקבוע הגדרה אשר תאפשר שימוש רחב בצו ההגנה לפי סעיף 2(א)(3) לחוק, בין השאר על מנת למנוע מקרים של אלימות כלכלית.

סעיף 3 מוצע לקבוע הגדרה אחידה, מחייבת וכוללת למונח "אלימות במשפחה", אשר תסייע בגיבוש המדיניות והכלים השונים לטיפול בתופעה. ההגדרה המוצעת מבוססת על ההגדרה שנקבעה במסגרת Domestic Abuse Act 2021, חוק שנחקק באנגליה במסגרת תהליך ההיערכות של המדינה לאשורה של האמנה של מועצת אירופה למניעה ומאבק באלימות כלפי נשים ואלימות במשפחה (להלן – אמנת איסטנבול), ולאחר קיום תהליך היועצות עם הציבור, לרבות קורבנות אלימות במשפחה, חוקרים וארגוני החברה האזרחית. החוק האמור, אשר מתפרש על למעלה מ-80 עמודים, קובע הגדרה רחבה לאלימות במשפחה, הכוללת אלימות פיזית, מינית, רגשית, פסיכולוגית, כלכלית ושליטה בכפייה. לצד זאת, הרחיב החוק את הכלי של צו הגנה הקיים במדינה, והטיל שורה של חובות על רשויות המדינה, ביניהן איסוף נתונים ודיווח לגורם מדיני מתאם.

מוצע להוסיף את סעיף 1(א) לחוק, בסעיף קטן (א) המוצע מוצע לכלול תחת ההגדרה של אלימות במשפחה אלימות פיזית, מינית, רגשית, פסיכולוגית, כלכלית וכל התעללות אחרת נמשכת. הגדרה זו עולה בקנה אחד עם ההגדרה של אלימות במשפחה כפי שמופיעה באמנת איסטנבול, אשר מהווה את הסטנדרט הבין-לאומי המקובל ביחס להתמודדות עם התופעה. ההגדרה לאלימות במשפחה כפי שמופיעה באמנה משתרעת גם היא על כל פעולות אלימות פיזית, מינית, נפשית או כלכלית המתרחשות בתוך המשפחה או בתא משפחתי בין בני זוג או שותפים לשעבר (אמנת איסטנבול, סעיף 3).

כמו כן, מבקשת ההגדרה לכלול לראשונה בחוק התייחסות לתופעה של שליטה בכפייה – מערך של התנהגויות דיכאוניות בתחומי חיים שונים, היוצרות דפוס של שליטה או כפייה מתמדת של אדם בבן משפחתו. השליטה בכפייה מופעלת בקשת רחבה של תחומים בחיי היום יום, ביניהן חינוך ילדים, יחסים אינטימיים, פנאי, קשרים עם המשפחה, חיים רוחניים ודתיים ועוד. מטרתן של כל אותן התנהגויות היא הקטנה, שלילת חופש, ריקון האדם מעצמיותו, יצירת תלות מלאה באחר (Stark, E. (2007). *Coercive control: How men entrap women in personal life*. Oxford University Press). להבדיל מביטויים אחרים של אלימות במשפחה, אשר לרוב מהווים התנהגויות חריגות שניתן לבדוד, ולהצביע לגבי כל אחד על הנזק שנגרם, הייחודיות של שליטה בכפייה באה לידי ביטוי בכך שהיא מחייבת לבחון את ההקשר הרחב של ההתנהגות, ואת ההשפעה המצטברת שלה, ועל כן, תהיה לעיתים קשה יותר לזיהוי. הצעד הראשון בבניית מודעות, כלים ומדיניות לזיהוי והתמודדות עם תופעת השליטה בכפייה, היא ההכרה בה כביטוי של אלימות במשפחה על פי חוק. במספר מדינות בעולם כבר הוכנסה לחוק התייחסות לשתלטנות קיצונית, ביניהן אנגליה כאמור, סקוטלנד, צרפת, אירלנד, קנדה, ומספר מדינות בתוך ארצות הברית.

אחד מביטוייה של שליטה בכפייה הוא סרבנות גט, אשר מהווה הגבלה חמורה של חירותה של אשה, תוך שליטה בה ובהיבטים רבים ומשמעותיים בחייה, ביניהם יכולתה להינשא מחדש, כפיית ויתורים על זכויות המגיעות לה בדין. לאחרונה, הכיר בית המשפט באנגליה וכן בית משפט בקליפורניה בסרבנות גט כאלימות, כאשר נקבע כי מדובר בביטוי של התנהגות שתלטנית או כופה.

יצוין כי ההגדרה המוצעת לא כוללת את כל טווח האלימות הזוגית, אלא רק אלימות שמתקיימת בתוך מערכת יחסים משפחתית, בין ידועים בציבור או בני זוג נשואים. עבור קורבנות של אלימות זוגית שאינה נופלת תחת הגדרת חוק זה, קיימת אפשרות להגיש בקשה לצו למניעת הטרדה מאיימת לפי חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח–1998. שני החוקים יחד, מייצרים פתרון עבור כל קשת האלימות

הזוגית.

סעיף קטן (ב) מוצע לעגן בחוק את ההכרה בכך שילדים החשופים לאלימות במשפחה מהווים גם הם קורבנות אלימות במשפחה. מחקרים רבים מראים כי ילדים החשופים לאלימות ביתית, ובייחוד לאלימות כלפי אחד מהוריהם, הגם שלא כוונה ישירות כלפיהם, נפגעים ברמה הנפשית, ההתנהגותית, האמוציונלית, החברתית והקוגניטיבית (Joyanna Silberg & Stephanie Dallam, Abusers gaining custody in family courts: A case series of over turned decisions, Journal of Child Custody, 14(2): 140-169, 142 (2019)). בין השאר, ילדים אלה נוטים לסבול מבידוד חברתי, מהתנהגויות תוקפניות ואנטי-חברתיות, מחרדה, מדיכאון, מתגובות פוסט-טראומטיות ומיכולות אקדמיות נמוכות. בנוסף, מחקרים מראים באופן מובהק כי כאשר ישנה אלימות במשפחה כלפי אחד ההורים, קיימת לצידה אלימות גם כלפי הילדים בני אותה המשפחה וגם הם קורבנות ישירים של ההורה האלים (Intersection Of Child Abuse And Children's Exposure To Domestic Violence, Herrenkohl Et Al, Trauma, Violence & Abuse, Vol.9, No.2, April 2008, 84-99). בנוסף מחקרים מראים כי חשיפה של ילדים וילדות לאלימות זוגית בתקופת הילדות תעלה את הסבירות לקיומה של אלימות במערכת היחסים הזוגית שלהם בבגרות (העברה בין דורית) (Ehrensaft, M. K., Cohen, P., Brown, J., Smailes, E., Chen, H., & Johnson, J. G. (2003). Intergenerational transmission of partner violence: A 20-year prospective study. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 71(4), 741–753.

לאחרונה, הכיר בית המשפט באנגליה כי ילדים שחשופים לאלימות במשפחה נפגעים בארבעה אופנים שונים: עצם החשיפה לאלימות שמתבצעת בנוכחותו של הילד; האימה והפחד התמידי של האם מונע ממנה לתת את דעתה לצורכי הילד ולטפל בו; יצירת אווירת טרור ופחד בבית שפוגעת ברווחת הילד; ובמיוחד לגבי בנים – הסכנה שבהטמעת יחס לנשים כנחותות (EWCA Civ 448 [2021]).

לאור האמור, קיימת חשיבות רבה בכך שהחוק יכיר בילדים חשופים לאלימות כקורבנות בפני עצמם, לצורך הכרה בזכותם להגנה מפני הורה אלים והבטחת שלומם וביטחונם. בהקשר זה יצוין כי ההכרה בילדים חשופים כקורבנות אלימות במשפחה עולה בקנה אחד גם עם הקבוע באמנת איסטנבול, לפיה יש להבטיח כי במתן שירותי הגנה ותמיכה לקורבנות, יילקחו בחשבון גם זכויותיהם וצרכיהם של ילדים שהיו עדים לכל צורות האלימות הכלולות בתחום האמנה (אמנת איסטנבול, סעיף 26).

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע הוראה פרשנית לפיה הוראות חוק זה יחולו ביחס להתנהגות המכוונת כלפי ילדיו של אדם או כלפי קטין עליו הוא אחראי, בשינויים המחויבים ובהתאמות הנדרשות, בכפוף לחובתו של אותו אדם לנהוג לטובת הקטין כדרך שהורים מסורים היו נוהגים בנסיבות העניין.

בשונה ממדינות אחרות בעולם, ביניהן אנגליה, בחקיקה הישראלית לא קיימת היום הפרדה בין אלימות במשפחה המתקיימת בין בני זוג, לבין אלימות מצד הורה כנגד ילדיו הקטינים. בעוד התנהגויות מסוימות של אדם עלולות להתפרש כאלימות במשפחה כשהן מכוונות כנגד בן זוגו או בן משפחה אחר, אותן התנהגויות עשויות להתפרש כלגיטימיות, ואף נחוצות, כאשר מכוונות כלפי ילדיו הקטינים של אותו אדם ונועדו להבטחת טובתם. כל עוד הפרדה כאמור אינה קיימת בחקיקה, ועל מנת להבטיח הבחנה בין מצבים של אלימות במשפחה לבין התנהגות הורית לגיטימית, מוצע להוסיף את ההוראה הפרשנית כאמור. יצוין כי נוסח זה שאול מסעיף 17 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב–1962, הקובע חובה דומה על הורים כאפוטרופוסים של ילדיהם הקטינים.

סעיף 4 מוצע להוסיף כותרת לפני סעיף 2 לחוק וליצור פרק שעניינו "בקשה למתן צו הגנה", תחתיו ייכללו סעיפים 2 עד 7 לחוק.

סעיף 5 מוצע לתקן את סעיף 3, העוסק בתנאים למתן צו ההגנה, על מנת להתאימו להגדרה החדשה של אלימות במשפחה. בהקשר זה, מוצע לשמור על ההפרדה הקיימת במסגרת סעיף 3 בין מקרים של אלימות פיזית על מגוון סוגיה המתרחשים בסמוך להגשת הבקשה לצו הגנה, לבין אלימות שאינה פיזית אשר לגביה אין דרישה כי התקיימה בסמוך לפני הגשת הבקשה. עוד מוצע, למען הבהירות, למחוק את פסקה (2) ולשלבה בתוך פסקה (1).

סעיף 6 מוצע להוסיף כותרת לפני סעיף 8 לחוק וליצור פרק שעניינו "הוראות שונות" תחתיו ייכללו סעיפים 8 עד 17 לחוק.

סעיף 7

סעיף 8א(א) המוצע תופעת האלימות במשפחה היא תופעה רב-מערכתית המושפעת ממגוון תחומים, ביניהם רווחה, בריאות, חינוך ומשפט. לאור זאת, מיגורה של התופעה מחייבת מודעות ומעורבות מצד רשויות מדינה רבות. במצב המשפטי הקיים בישראל, השפעתן של הצעות חוק על קורבנות אלימות במשפחה לא נלקחת בחשבון בעת גיבוש חקיקה. זאת במיוחד בכל הנוגע לחקיקה בתחום הרגיש של דיני משפחה, ובכלל זה חלוקת זמני שהות של ילדים וחלוקת רכוש בין בני זוג. על מנת להבטיח כי צרכיהם הייחודיים של קורבנות אלימות במשפחה יובאו בחשבון במסגרת קביעת מדיניות באמצעות חקיקה, מוצע לחייב את המחוקק, בבואו להגיש הצעת חוק לכנסת, לתת את הדעת במסגרת דברי ההסבר להשלכות האפשריות של הצעת החוק על קורבנות אלימות במשפחה, במנגנון הדומה לזה הקבוע בחוק לציון מידע בדבר השפעת חקיקה על זכויות הילד, התשס"ב–2002 (סעיף קטן (א) המוצע).

מוצע לעגן בחוק חובה עקרונית על כל רשויות המדינה וכל רשות מקומית הפועלת בנושא אלימות במשפחה, או שהחלטותיה עשויות להשפיע על קורבנות אלימות במשפחה וזכויותיהם, להביא בחשבון במסגרת פעילותה והחלטותיה את הצורך בהגנה על כל אדם מפני אלימות במשפחה, ולפעול במסגרת זו לשמירה על בטחונם של קורבנות אלימות במשפחה, תוך התחשבות בצרכיהם, שמירה על כבודם והגנה על פרטיותם. יצוין כי סעיף זה עולה בקנה אחד עם החובה הכללית המופיעה באמנת איסטנבול (סעיף 18 לאמנה), לנקוט בצעדי חקיקה או צעדים אחרים הנחוצים להגנה על כל הקורבנות מכל מעשה אלימות נוסף (סעיף קטן (ב) המוצע).

סעיף 8 קביעת מדיניות בנושא אלימות במשפחה והקצאת משאבים לצורך הוצאתה לפועל, ראוי שיישענו על בסיס ידע תקף ומהימן. לאור האמור, מוצע לקבוע כי אחת לשנה, יימסר לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת דיווח מאת שר המשפטים, שר הרווחה והביטחון החברתי והשר לביטחון פנים, בנוגע לנתונים מרכזיים בנושא אלימות במשפחה, מהם ניתן יהיה ללמוד על היקף התופעה והפערים הקיימים לצורך מיגורה. בעניין זה צוין בדוח מבקר המדינה לשנת 2021, בדבר הצורך במסד נתונים שכזה: "למסד נתונים מלא ומעודכן על היקף התופעה בישראל ועל מאפייניה חשיבות רבה לצורך התוויית המדיניות להתמודדות עימה ולשם קבלת החלטות מושכלות ומיטביות" (שם, בעמ' 450). חובת הדיווח המוצעת אף עולה בקנה אחד עם הקבוע בסעיף 11 לאמנת איסטנבול, לפיו יש לאסוף נתונים סטטיסטיים מופרדים רלוונטיים במרווחי זמן קבועים לגבי כל צורות האלימות, בכדי לאפשר לחקור את שורש סיבותיהן ואת השפעותיהן, את היקרויותיהן ושיעורי ההרשעה, כמו גם את יעילות האמצעים הננקטים ליישום אמנה זו, ולהבטיח כי מידע זה יהיה זמין לציבור. כמו כן, חובת הדיווח תסייע לגורמים הרלוונטיים להביא בחשבון את ההשפעה היתרה שיש לתופעת האלימות במשפחה על נשים וילדים, ואת המשמעויות החברתיות והמגדריות הרחבות שיש לתופעה זו.

סעיפים 9 ו-10 לאור התיקונים העוסקים בתנאים לנתינתו של צו הגנה, מוצע לתקן את חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה–1995 ואת חוק בתי דין דתיים (יחידות סיוע), התשע"א–2011, כך שיתאימו לנוסחו החדש של סעיף 3 המוצע.

הצעת החוק נכתבה בסיוע המרכז לקידום מעמד האישה על שם רות ועמנואל רקמן באוניברסיטת בר אילן ונעמית – תנועת הנשים של ישראל.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת גלעד קריב וקבוצת חברי הכנסת (4021/24/פ) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת גלעד קריב (509/25/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"ז בחשוון התשפ"ה (18.11.2024)



מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1799 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 09.03.2025 .

חק/1799. הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון - הגדרת אלימות במשפחה),
התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו ואחרים (פ/5043)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשלושה חודשים שבמהלכם מגישי הצעת החוק יבואו בדברים עם משרדי הממשלה הרלוונטיים וביניהם משרדי המשפטים, האוצר, הביטחון הלאומי, הרווחה והביטחון החברתי.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת עאידה תומא סלימאן

פ/25/3699

הצעת חוק העונשין (תיקון – איסור על עינויים ועל יחס אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל),

התשפ"ג–2023

הוספת סעיף 277א. 1. בחוק העונשין, התשל"ז–1977,¹ אחרי סעיף 277 יבוא:

"עינויים 277א. (א) בסעיף זה –

"יחס אכזרי, בלתי אנושי או משפיל" – מעשה

הנעשה על ידי עובד הציבור, מי שממלא

תפקיד רשמי, או באישורו, בידיעתו,

בשידולו או בהסכמתו שבשתיקה ואשר

גורם לאדם כאב או סבל אשר אינם עולים

כדי עינויים;

"מענה" – אדם המבצע עינויים;

"עינויים" – מעשה הנעשה על ידי עובד הציבור, מי

שממלא תפקיד רשמי, או באישורו,

בידיעתו, בשידולו או בהסכמתו שבשתיקה

ואשר גורם לאדם במכוון כאב או סבל

חמור, גופני או נפשי, למעט כאב או סבל

הנובעים מעונשים או מעיצומים המוטלים

על פי חוק, וזאת –

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(1) במטרה להוציא מאותו אדם או מאדם אחר מידע או הודאה, להענישו על מעשה שהוא או אדם אחר ביצע או נחשד בביצועו, או כדי להפחידו או להפחיד אדם אחר;

(2) מכל סיבה אחרת הכרוכה בהפליה מחמת גזע, דת, קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין או נטייה מינית.

(ב) המענה, דינו – מאסר חמש עשרה שנים.

(ג) המענה וגורם בכך לחבלה חמורה, דינו – מאסר עשרים שנים.

(ד) המענה וגורם בכך למוות, דינו – מאסר עולם ועונש זה בלבד.

(ה) עובד הציבור שידע כי נעברה עבירה של עינויים ולא נקט בכל האמצעים הסבירים כדי למנוע או להפסיק את ביצועה, דינו כדין המענה.

(ו) עובד ציבור או מי מטעמו, בהוראתו, באישורו בשידולו או בידיעתו, הנוקט כלפי כל אדם ביחס אכזרי, בלתי אנושי או משפיל, או מטיל עונש העולה כדי יחס כאמור, דינו – מאסר שבע שנים.

(ז) הוראות סעיף זה יחולו על כל אדם שהיה בעת ביצוע המעשים עובד ציבור או ממלא תפקיד רשמי, או עובד מטעם המדינה, או מי מטעמם, בין אם המעשים בוצעו בתוך שטחי מדינת ישראל ובין אם בשטחים אשר בשליטתה.

(ח) אין בקיומו של מצב חירום, לרבות מלחמה, חשש מאי-יציבות ביטחונית או פוליטית, או קיומו של חשש להתרחשות מצבים כאמור, כדי להצדיק חריגה מן האמור בהוראות סעיף זה.

(ט) הוראות סעיפים 34א, 34ב, 34ג לא יחולו לגבי עבירות לפי סעיף זה.

דברי הסבר

עינויים ויחס אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל פוגעים פגיעה קשה וחמורה בכבודם, בנפשם ובגופם של בני אדם ומטרתם היא לשבור את רוחו ונפשו של הקורבן. עינויים ויחס מן הסוג האמור עלולים לגרום להשלכות פיזיות, נפשיות ותפקודיות קשות. בשל כך, לאיסור על עינויים שמור מקום מיוחד במשפט הבינלאומי. מדובר באיסור מוחלט, אשר אין לחרוג ממנו או לאזן אותו אל מול איסורים אחרים, ולא ניתן לפגוע בו אף בעתות מלחמה, אי יציבות פוליטית או נסיבות חריגות אחרות. האיסור חל במסגרת הפעלת סמכויות המדינה כלפי אזרחיה וכלפי אנשים אחרים אשר נמצאים תחת שליטתה והחזקתה.

האיסור על עינויים ויחס אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל מהווה נורמת יסוד משפטית. האיסור מופיע בסעיף 5 להכרזה לכל באי העולם בדבר זכויות אדם משנת 1948. כמו כן, הוא מעוגן באמנות זכויות אדם, במשפט הבינלאומי ההומניטארי ובמשפט הפלילי הבינלאומי. האיסור אף מהווה דין מנהגי ולפיכך מחייב את כל המדינות. במשפט הישראלי הוכר האיסור המוחלט על נקיטת עינויים ויחס אכזרי בבג"ץ 5100/94 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ממשלת ישראל. שם נקבע כי "ראשית, חקירה סבירה היא חקירה ללא עינויים, ללא יחס אכזרי או בלתי אנושי כלפי הנחקר וללא יחס משפיל כלפיו... כבוד האדם הוא גם כבודו של האדם הנתון לחקירה... מסקנה זו עולה בקנה אחד עם המשפט הבינלאומי ההסכמי – אשר ישראל צד לו – האוסר על שימוש בעינויים ב"יחס אכזרי, לא אנושי ומשפיל". איסורים אלה הם מוחלטים. אין להם חריגים, ואין בהם איזונים."

לאחרונה חזר על כך בית המשפט העליון בבג"ץ 5512/12 אסעד אבו גוש נ' היועץ המשפטי לממשלה: "אכן, בשיטתנו המשפטית קיים איסור מוחלט על השימוש בעינויים."

ב-22 באוקטובר 1986 חתמה מדינת ישראל על האמנה הבינלאומית נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים (להלן "האמנה נגד עינויים"). ביום 4 באוגוסט 1991, אושרה האמנה על ידי מדינת ישראל והיא נכנסה לתוקף. בעשותה כן, התחייבה המדינה לנקוט באמצעים יעילים תחקיקתיים, מנהליים, משפטיים או אחרים למניעת עינויים בכל שטח שבסמכותה השיפוטית ולהבטיח כי עינויים יהיו עבירה על פי הדין הפלילי המדינתי (סעיפים 2,4 באמנה נגד עינויים, וכן סעיפים 146-147 לאמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנה על אזרחים בימי מלחמה משנת 1949).

מדינת ישראל הכירה בחשיבות עיגון עבירת העינויים זה מכבר, אם על ידי גופי הממשל השונים או ועדות רשמיות מטעם הממשלה. כך, ביום 06.02.13, פורסם חלקו השני של דוח ועדת טירקל לבדיקת אירוע המשט הימי מיום 31 במאי 2010 בנושא "מנגנוני הבדיקה והחקירה בישראל של תלונות וטענות בדבר הפרות של דיני הלחימה על פי המשפט הבינלאומי", ובו המלצות הוועדה לעניין מנגנוני הבדיקה והחקירה של תלונות בדבר הפרות של דיני הלחימה. בהמלצות הראשונות בדו"ח, קובעת הוועדה כי יש ליזום השלמת חסרים בחוק הפלילי הנוגעים לאיסורים בינלאומיים להם מדינת ישראל מחויבת. הוועדה מתייחסת ספציפית לעיגון האיסור על עינויים בחוק הפלילי הישראלי ומציינת: "...יש לוודא שהאיסור המוחלט במשפט הבינלאומי על עינויים והתעללות נקלט כהלכה לדין הישראלי. זאת, על מנת לאפשר 'ענישה פלילית אפקטיבית' של מי שמבצע פשעי מלחמה, כנדרש על פי הדין הבינלאומי. בנוסף לאמור, הוועדה רואה חשיבות בקליטה מפורשת של הנורמות הבינלאומיות לגבי פשעי מלחמה למשפטה של

מדינת ישראל". בהמשך, בדוח שהוגש על ידי הצוות הבין-משרדי לבחינת יישום המלצות דוח ועדת טירקל מחודש יוני 2016 (להלן – דוח צ'חנובר), פורסם כי היועץ המשפטי לממשלה הורה לממשלה לגבש טיוטת תזכיר חוק בעניין עיגון עבירת העינויים בחוק העונשין הישראלי וכי "עבירת העינויים שתעוגן צפויה לקבוע איסור, ברוח עבירת העינויים שבאמנה נגד עינויים, שעניינו גרימת כאב או סבל חמור, בין גופניים ובין נפשיים, על ידי עובד ציבור במטרה להוציא מאדם מידע או הודאה, לסחוט אותו וכיוצא באלה תכליות שיוגדרו בחוק... צוות היישום המליץ כי משרד המשפטים יפעל בהקדם להמשך קידום חקיקה לעיגון עבירת העינויים בחוק העונשין." (דוח צ'חנובר, בעמ' 9-10).

בחודש מאי 2016, הצהירו נציגי המדינה בפני ועדת האו"ם נגד עינויים כי בכוונת המדינה לחוקק את עבירת העינויים בחוק העונשין וכי החל הליך ניסוח הטיוטה במשרד המשפטים. בעקבות זאת, ביוני 2016, פרסמה ועדת האו"ם נגד עינויים את המלצותיה הנוגעות למילוי התחייבויותיה של מדינת ישראל על פי האמנה נגד עינויים. בסעיפים 12-13 למסקנות הוועדה, צוין כי הוועדה מודאגת מכך שטרם אומצה עבירה ספציפית של עינויים בישראל והיא קוראת למדינה לנקוט בצעדים הדרושים על מנת להאיץ את התהליך לשילוב עבירה שכזו בחוק הפנימי, תוך כדי שהיא מבטיחה כי העבירה תואמת באופן מלא את הגדרת העינויים כפי שמופיעה באמנה (Committee against Torture, Concluding observations on the fifth periodic report of Israel, [adopted by the Committee at its fifty-seventh session 18] April-13 May 2016 (United Nation CAT/C/ISR/CO/5)). אף בתכנית העבודה של משרד המשפטים לשנים 2017–2018 פורסם כי המשרד שם לו למטרה לעגן את עבירת העינויים שבאמנה נגד עינויים בחוק העונשין (משרד המשפטים, תכנית עבודה לשנים 2017–2018, בעמ' 9-10). בדיווח שהגישה ישראל לאמנה נגד עינויים בשנת 2020, נמסר כי עבודת ההכנה על החוק נגד עינויים "עודנה נמשכת". בשנת 2022 העירה הוועדה כי על ישראל לחוקק חוק זה ללא דיחוי נוסף.

מבקר המדינה התייחס אף הוא להצהרות המדינה בנושא בדו"ח הנוגע לפעילות צה"ל בהיבטים של המשפט הבינלאומי (מבקר המדינה, "מבצע 'צוק איתן'", פעילות צה"ל בהיבטים של המשפט הבין-לאומי בעיקר בנוגע למנגנוני הבדיקה והבקרה של הדרג האזרחי והדרג הצבאי", אדר התשע"ח, מרץ 2018, פורסם ביום 14.3.2018). מבקר המדינה חזר על הנאמר בדוחות טירקל וצ'חנובר וציין כך: "בספטמבר 2016 מסר היועץ המשפטי לממשלה למשרד מבקר המדינה בתגובתו על טיוטת הדוח כי 'טיטות התזכירים בעניין עבירת העינויים וחוק פשעים נגד האנושות הוצגו לי בדיון שהתקיים בראשותי ביום 8.8.16 ואושרו על ידי, בכפוף להמשך העבודה עליהן במספר נקודות. טיוטת התזכיר בעניין עבירת העינויים תוצג בזמן הקרוב לשרת המשפטים וככל שיינתן אישורה, יופץ התזכיר." משרד מבקר המדינה העיר בדוח למשרד המשפטים "כי נוכח חשיבות הכללת עקרונות המשפט הבינ"ל בדין הישראלי, עליו לזרז את קידום החקיקה בעניין זה, זאת כדי לשפר את ההלימה בין החקיקה הישראלית לדין הבינ"ל ולוודא כי היא כוללת את כל העבירות הרלוונטיות להגדרה כפשעי מלחמה" (שם, בעמ' 70-71).

סעיף 277א(א) המוצע מאמץ את הגדרת המושג עינויים כפי שנקבעה בסעיף 1 לאמנה נגד עינויים. הגדרה זו מפרטת מיהו המענה ומהם המעשים העולים כדי עינוי. באמנה נגד עינויים, המונח "עינויים" מוגדר כ"מעשה אשר באמצעותו נגרם במכוון לאדם כאב או סבל חמור, בין אם פיזי, בין אם מנטלי, במטרה להוציא ממנו או מאדם אחר מידע או הודאה, להענישו על מעשה שביצע או נחשד בביצועו, הוא או אדם אחר, או להפחיד או לאנוס אותו או אדם אחר; או מכל סיבה ששורשיה בהפליה מכל סוג שהוא,

מקום שכאב או סבל כאמור נגרמים בידי או באישור או בהסכמה בשתיקה של עובד ציבור או אדם אחר הממלא תפקיד רשמי בשידולו, אין הוא כולל כאב או סבל הנובעים מעיצומים על-פי חוק, טבועים בהם או נלווים אליהם".

המונח "כאב או סבל חמורים" המופיע בסעיף, ייבחן, כמקובל, על פי מאפייניו המסוימים של כל מקרה ומקרה, בהם: אופי המעשים, אופי הפגיעה, מאפייני הקורבן (דוגמת גיל או מין) והנסיבות בהן בוצעו המעשים. יחד עם זאת, ישנן שיטות עינויים מסוימות שגורמות לכאב או סבל חמור באופן בלתי נמנע, אלה כוללות בין היתר: נקיטה באלימות פיזית, החזקה בתנחות כואבות, הטרדה מינית, איזוק מכאיב, איומים, החזקה בבידוד תוך מניעת קשר עם החוץ, הפחדה והפעלת לחץ נפשי ופיזי. אין זה הכרחי כי מעשה העינוי יהיה מעשה של אלימות פיזית או נפשית ישירה. עינוי יכול להתבטא גם במניעת גישה לצרכים בסיסיים מן האדם כגון: מזון, שינה ואף מניעת יציאה או גישה לשירותים. מבצעי עבירת העינויים הם עובדי ציבור, או ממלאי תפקיד רשמי (או מי מטעמם), אשר מתוקף תפקידם נקטו בעינויים או יחס אכזרי, בלתי אנושי או משפיל.

סעיפים 277א(ב)–(ה) קובעים את העונשים הצפויים למבצעי העבירה, לשותפים לביצוע, ואת חומרת העונש בהתאם לתוצאת העינוי. העונש הקבוע לעבירת העינויים הוא חמש עשרה שנות מאסר. עונש זה תואם את חומרת העבירה ואת האיסור המוחלט אותו היא משקפת. עונשו של המענה יוחמר לעשרים שנות מאסר באם מעשה העינוי הוביל לגרימת חבלה חמורה. במידה והמעשה הוביל למוות, יהא העונש מאסר עולם חובה.

סעיף 277א(ו) המוצע מאמץ את הוראות סעיף 16 לאמנה נגד עינויים, וקובע כי החובות המוטלות על המדינה באשר למעשי העינויים יחולו גם כאשר מדובר ביחס או עונש אכזרי, בלתי אנושי או משפיל. הביטוי "יחס או עונש אכזרי, בלתי אנושי או משפיל" מוגדר באופן שיורי, בהתאם לסעיף 16 לאמנה נגד עינויים אשר אוסר על מעשים אחרים של יחס אכזרי, בלתי אנושי או משפיל, אשר אינם עולים כדי עינויים, כאשר מעשים אלו נעשים על-ידי עובד ציבור, בידיעתו, בשליחותו או בידיעתו כמוגדר בחוק זה. לפי פסיקת בית הדין האירופאי לזכויות אדם, השאלה אם מעשה מסוים חוסה תחת האיסור על יחס או עונש אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים מחייבת מידה מינימלית של חומרה, והיא נבחנת ממקרה למקרה, ואולם תנאי כליאה קשים, חשיפה לחום או קור קיצוניים, תאורה בלתי פוסקת, תנאי העברת אסירים ועצורים ממקום למקום, תנאי אשפוז, תנאים סניטריים ייחשבו ככלל ליחס אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל (ר' למשל European Court of Human Rights (1999). Selmouni v. France). עוד יצוין, כי מעשים מסוג אלו, אם יבוצעו באורח קיצוני, או אם יתווספו למעשים נוספים ויבוצעו כלפי אותו אדם, יכולים לעלות לכדי עינויים ולחסות תחת הוראות סעיפים 277א(ב)–ו(ה).

סעיפים 277א(ז)–277א(ח) המוצעים מאמצים את הוראות סעיף 2 לאמנה נגד עינויים באשר לאופיו המוחלט של האיסור על עינויים. סעיף קטן (ז) קובע את תחולת העבירה על פי הוראות סעיף 5 לאמנה נגד עינויים. סעיף קטן (ח) מדגיש כי לא ניתן להצדיק ביצוע עינויים או שימוש ביחס אכזרי בלתי אנושי או משפיל, או לתלותו בעובדת קיומו של מצב חירום/מלחמה, או אי יציבות כלשהי פנים מדינתית או חוץ מדינתית בהתאם לסעיף 2 לאמנה נגד עינויים.

סעיף קטן (ט) נועד אף הוא להבטיח כי האיסור על עינויים ויחס אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל יהא מוחלט, כך שהגנות המשפט הפלילי (הגנת הצורך, הכורח והצידוק) לא יחולו כלפי עבירה זו. הוראה זו

עולה בקנה אחד עם הדין הבינלאומי והוראותיה המפורשות של האמנה נגד עינויים. חשיבות סעיף זה רבה ביותר, שכן השארת ההגנות הקבועות בחוק העונשין והשימוש בהן ובייחוד בהגנת ה"צורך", תותיר את האיסור ריק מתוכן. יש לקבוע קביעה חד משמעית וברורה כי מעשי העינויים ויחס אכזרי אסורים בכל מצב. יצוין כי בכל הנוגע לחקירות שב"כ, נקבע על ידי היועץ המשפטי לממשלה כבר בשנת 1999, כי "הגנת הצורך" לא תחול על "אמצעי שנקיטתו היא בגדר "עינויים", כמשמעות באמנה נגד עינויים ונגד יחס משפיל ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים". התיקון המוצע מרחיב את האמור בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה וקובע כי הגנות חוק העונשין לא יעמדו גם לנאשם בנקיטת יחס אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל.

יצוין כי מן הראוי היה לחוקק חוק עצמאי נגד עינויים אשר יקיף את כל ההיבטים העולים מתוך התנהגויות נפשעות אלו. האמנה נגד עינויים מפרטת הוראות נוספות אשר עוסקות בהיבטים של שיקום הקורבנות, שלילת חסינויות וחנינות למבצעי העבירה, החרגת העבירה מעקרון ההתיישנות ואיסור החזרת הקורבן למקום בו בוצעה העבירה. אולם בשל הדחיפות הקיימת בעיגון איסור זה בחוק הפנימי של מדינת ישראל ובשל השיהוי הרב בהכנסתו לדין הישראלי, מוצע בזאת תיקון לחוק העונשין בלבד. אשר על כן, באין טיוטת תזכיר חוק ממשלתית נגד עינויים, ובשל החשיבות הרבה של הוספת עבירה נגד עינויים לחוק העונשין הישראלי, זאת במטרה להגן ולשמור על כבודם וחירותם שלמות גופם ונפשם של בני האדם, ועל מנת להרתיע מפני ביצוע מעשים כה נפשעים, ואף למען מילוי התחייבויותיה של מדינת ישראל כלפי הקהילה הבינלאומית, מוגשת הצעת חוק זו. הצעת חוק זו נוסחה בסיוע הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"א בתמוז התשפ"ג (10.07.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת צבי ידידיה סוכות

5957/25/פ

הצעת חוק העונשין (תיקון – עבירת ביזה), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 384א בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, בסעיף 384א, בסופו יבוא:

"(ד) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (א) או (ב) תוך ניצול קיומו של מצב מיוחד בעורף כהגדרתו בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א–1951², או אירוע חירום אזרחי כהגדרתו בסעיף 90א לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א–1971³, דינו – כפל העונש הקבוע בחוק."

דברי הסבר

במהלך המערכה מול איראן התרחבה תופעת הביזה מבתים שנפגעו מפגיעות טילים. תופעה זו התרחשה גם ביישובים שפוננו בהחלטת ממשלה עקב המצב המלחמתי וגם ביישובים שפוננו עקב אסונות טבע גדולים כמו שריפות ענק שפקדו את המדינה בעבר.

עבירת גניבה היא עבירה חמורה כשלעצמה אך היא חמורה הרבה יותר כאשר היא מתבצעת תוך ניצול מצב מלחמה או אסון לאומי. בזמנים קשים אלו, משאבי המדינה, ובכלל זה משאבי המשטרה, מופנים לטובת המלחמה או האסון הלאומי ואינם מופנים לשמירה על הסדר החברתי כבימי שגרה. כמו כן, בזמנים אלו אזרחים עומדים חסרי אונים נוכח הרס משמעותי שפוקד את רכושם.

הצעת חוק זו נועדה לתת מענה לעבירות גניבה בנסיבות חמורות אלה. ענישה חמורה יותר במקרה של גניבה בנסיבות האמורות, תשקף את חומרת המעשה ויהא בה כדי להגביר את ההרתעה מפני ביצוע מעשה הגניבה בנסיבות אלה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"א בתמוז התשפ"ה (07.07.2025)

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.
² ס"ח התשי"א, עמ' 78.
³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הקאדים (תיקון מס' 19 - תיקונים שונים), התשפ"ה-2025

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

במסגרת החוק מוצע, יתוקנו סעיפים 6, 11, ו-17 לחוק הקאדים, התשכ"א-1961, כך שיעודכנו ההסדרים בעניין קציבת כהונת נשיא בית הדין השרעי לערעורים, מתקופה של עשר שנים לתקופה של שבע שנים, וישתנה במעט הרכב בית הדין המשמעתי לקאדים, כך שהאפשרויות לקביעת החבר הקאדי בהרכב יורחבו ויאפשרו בחירה מתוך מאגר רחב יותר. כן יתווסף תפקיד של משנה לנשיא בית הדין השרעי לערעורים, באופן שיאפשר למערכת בתי הדין לתפקד גם במקרים בהם נבצר מהנשיא למלא תפקידו וכן יספק ריבוד מקצועי נוסף, אשר יאפשר תזוזות וקידום מקצועי במערכת בתי הדין.

ג. השפעת החוק המוצע על קבוצות אוכלוסייה מסוימות

בתי הדין השרעיים נותנים מענה לאוכלוסייה המוסלמית בישראל בענייני מעמד אישי, ירושה והקדשות דתיים. התיקונים המוצעים צפויים להשפיע על ניהול מיטבי של בתי הדין ובכך לשפר את השירות הניתן לציבור זה.

ד. השפעת תזכיר החוק המוצע על התקציב ועל התקן המנהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים ורשויות אחרות.

אין

ה. הערות שהתקבלו לטיוטת החוק

התזכיר, לרבות תרגומו לשפה הערבית, פורסם להערות הציבור ביום ט"ז אייר התשפ"ה, 14.5.2025 ולא התקבלו הערות.

ו. המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-חוקתי) סמכה ידה על ההצעה

ז. להלן נוסח תזכיר החוק המוצע ודברי הסבר:

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק הקאדים (תיקון מס' 19), התשפ"ה-2025

תיקון סעיף 6	1.	בחוק הקאדים התשכ"א-1961 ¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 6 -
	(1)	בכותרת השוליים, בסופה יבוא "והמשנה לנשיא";
	(2)	בסעיף קטן (א), אחרי "נשיא לבית הדין השרעי לערעורים" יבוא "ומשנה לנשיא בית הדין השרעי לערעורים";
	(3)	בסעיף קטן (ב), במקום "עשר שנים" יבוא "שבע שנים";

¹ ס"ח התשכ"א 339, 118; ס"ח התשע"ז 2603, 391.

		(4) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :	
		"(ב) נתפנה מקומו של נשיא בית הדין השרעי לערעורים וכל עוד הנשיא החדש לא התחיל לכהן, או נעדר הנשיא מן הארץ או שנבצר ממנו זמנית למלא תפקידו, ימלא המשנה לנשיא בית הדין השרעי לערעורים את התפקידים המוטלים על הנשיא וישתמש בסמכויות הנתונות לו לפי כל חיקוק." ;	
		(5) בסעיף קטן (ג), במקום "הסתיימה כהונתו של נשיא בית הדין השרעי לערעורים לפי הוראות סעיף 11 או שהוא נפטר" יבוא "נבצר מנשיא בית הדין השרעי לערעורים ומהמשנה לנשיא למלא את תפקידיהם".	
תיקון סעיף 11	2.	בסעיף 11(1) לחוק העיקרי, במקום "או בסיום" יבוא "ולעניין נשיא בית הדין השרעי לערעורים – בסיום תקופת כהונתו כאמור בסעיף 6(ב)".	
תיקון סעיף 17	3.	בסעיף 17 לחוק העיקרי -	
		(1) בסעיף קטן (ב), במקום הרישה עד המילים "בבית הדין השרעי לערעורים" יבוא "קאדי בדימוס, נשיא בית הדין השרעי לערעורים או המשנה לנשיא בית הדין השרעי לערעורים, שימנה השר";	
		(2) במקום סעיף קטן (ג) יבוא :	
		"(ג) חבר בית הדין המשמעותי שמינה השר ישמש אב בית הדין המשמעותי."	
הוראת מעבר	4.	מי שכהן ערב תחילתו של חוק זה כנשיא בית הדין השרעי לערעורים, לא יחולו על כהונתו בתפקיד האמור הוראות סעיף 6(ב) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1(3) לחוק זה.	

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 מוצע לקבוע תפקיד של משנה לנשיא בית הדין השרעי לערעורים, בדומה לנהוג בבית המשפט העליון. המשנה לנשיא ימונה באותו האופן בו ממונה הנשיא. כלומר, על ידי שר המשפטים, באישור הוועדה לבחירת קאדים, והוא יהיה מקרב הקאדים של בית הדין השרעי לערעורים.

יצירת תפקיד של משנה לנשיא, תאפשר גם מילוי מקומו של נשיא בית הדין השרעי לערעורים בנסיבות בהן הוא אינו יכול לשמש בתפקידו. בין אם כי נתפנה תפקידו לפי הוראות סעיף 11 לחוק (יצא לקיצבה, התפטר, נבחר לתפקיד אחר, החלטה של הוועדה לבחירת קאדים או של בית דין משמעותי) וטרם מונה נשיא חדש, או בנסיבות אחרות של היעדרות זמנית, ובאופן זה, תישמר הרציפות התפקודית של בתי הדין ומילוי כל התפקידים הסטטוטוריים המוטלים על הנשיא. יצוין כי ההסדר הנוכחי בעניין זה הינו חסר, וניתן למנות נשיא זמני לבית הדין השרעי לערעורים לתקופה של שלושה חודשים, רק אם הסתיימה כהונתו של נשיא בית הדין השרעי לערעורים לפי סעיף 11 לחוק, או שהוא נפטר וטרם מונה נשיא חדש.

בשנים האחרונות, בנסיבות שונות, עלה צורך למנות ממלא מקום לנשיא וליתן בידיו את סמכויותיו של הנשיא. בהעדר הוראה ספציפית בחוק היה צריך להקיש מהסדרים דומים. בנסיבות העניין מוצע כאמור, לקבוע תפקיד של משנה לנשיא ולעגן הסדר חוקי לעניין מילוי מקום הנשיא כשאין בידיו למלא את תפקידו כפי שקיים בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.

בעניין קציבת כהונת הנשיא – מוצע לקצוב את תקופת כהונתו של נשיא בית הדין השרעי לערעורים לשבע שנים, במקום התקופה הקבועה היום העומדת על עשר שנים. תקופה זהה של שבע שנות כהונה קבועה בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 לנשיא בית המשפט העליון ולמשנה לנשיא בית המשפט

העליון. התיקון מוצע בשל כך שנמצא שתקופה של עשר שנים היא תקופה ארוכה מאוד ושוחקת והיא אף לא מאפשרת ריענון השורות. יובהר כי בהתאם להוראת המעבר המוצעת, ההסדר החדש לא יחול על מי שכיחן ערב תחילתו של חוק זה כנשיא בית הדין השרעי לערעורים (סעיף 4 לחוק המוצע).

סעיף 2 תיקון המתבקש בעקבות הוספת תפקיד של משנה לנשיא לסעיף 6(ב) לחוק העיקרי.

סעיף 3 בעניין הרכב בית הדין המשמעתי – בהתאם לסעיף 17 לחוק הקאדים, כל קאדי יהיה נתון לשיפוטו של בית דין משמעתי, ובהתאם לסעיף 18 לחוק הקאדים, שר המשפטים רשאי להגיש לבית הדין המשמעתי קובלנה על קאדי. לפי ההסדר הנוכחי, בית הדין המשמעתי לקאדים הוא בהרכב של שלושה, שלפחות שניים מהם מוסלמים: נשיא בית הדין השרעי לערעורים ואם נבצר ממנו לדון בעניין – הקאדי בעל הותק הגדול בבית הדין השרעי לערעורים; שופט מחוזי (מכהן או בדימוס), שימנה נשיא בית המשפט העליון; אדם הכשיר להיות שופט מחוזי, שיתמנה על ידי המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין.

בתי הדין השרעיים הם מערכת שיפוטית קטנה, בה תשעה בתי דין אזוריים בהם מכהנים 13 קאדים, וערכאות ערעור אחת בה מכהנים 4 קאדים נוספים, מתוכם אחד הוא הנשיא. במקרים בהם התעוררו חשדות לעניינים משמעתיים בעניין קאדים המכהנים בבית הדין השרעי לערעורים, נמצא קושי בקביעת החבר הקאדי להרכב בית הדין המשמעתי, בשל חשש לניגודי עניינים. לפיכך, מוצע לשנות את ההסדר בעניין החבר בבית הדין המשמעתי שהוא קאדי, ולקבוע כי הוא יהיה קאדי בדימוס, או נשיא לבית הדין השרעי לערעורים, או משנה לנשיא בית הדין השרעי לערעורים שימונה על ידי שר המשפטים.

מוגש על ידי שר במשרד המשפטים

י"ב בתמוז התשפ"ה
08 ביולי 2025

חזרת הממשלה מחזרתה מהצעת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה - חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025 (ה"ח הממשלה מס' 1879)

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להודעה שנמסרה לכנסת ביום 7.7.2025 בדבר חזרתה של הממשלה מהצעת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה - חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025 (ה"ח הממשלה מס' 1879) (להלן – הצעת החוק), ובהתאם לסעיף 65(ג) בתקנון לעבודת הממשלה, להודיע לכנסת על חזרתה של הממשלה מחזרתה מהצעת החוק, כאמור בסעיף 95(ד) לתקנון הכנסת.

בהתאם לסעיף 65(א) בתקנון לעבודת הממשלה, ההחלטה תהיה על דעת הממשלה.

דברי הסבר

הצעת החוק אושרה על ידי ועדת השרים לענייני חקיקה ביום 30.6.2025 (מצ"ב החלטה מס' חק/2030). החלטה זו של ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר את הצעת החוק אושרה על ידי הממשלה ביום 1.7.2025 (מצ"ב החלטת ממשלה מס' 3185).

ביום 7.7.2025 הועלתה הצעת החוק לסדר יומה של מליאת הכנסת על מנת לאשרה בקריאה הראשונה אך בשל היעדר רוב מסרה הממשלה הודעה על חזרתה מהצעת החוק.

על מנת להעלות את הצעת החוק מחדש על סדר יומה של הכנסת ולהמשיך בקידומה, נדרשת הממשלה להודיע על חזרתה מחזרתה מהצעת החוק.

מצ"ב נוסח הצעת החוק.

מוגש על ידי שר הביטחון

י"ב בתמוז התשפ"ה
08 ביולי 2025



רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

2 ביולי 2025

1879

ו' בתמוז התשפ"ה

עמוד

הצעת חוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל)
(תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025 832

הצעת חוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025

- תיקון סעיף 2 1. בחוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2 –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "ר" באב התשפ"ה (31 ביולי 2025) יבוא "י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025)";

דברי הסבר

לנוכח הצורך הדחוף והמיידי בהארכת חמועדים חקובים בחוק מעבר לאלה המנויים בו, הן לגבי חמועדים חנוגים להחלטות בעניין צווי הכליאה לפי החוק והן לגבי סמכות למנוע פגישת כלוא עם עורך דין.

בהמשך, לקראת פקיעתן של תקנות שעת החירום בחלוף שלושה חודשים מהתקנתן ועקב המספר הרב של העצורים שנחפסו במהלך התמרון הקרקעי של כוחות צה"ל ברצועת עזה, ביום ר' בטבת התשפ"ד (18 בדצמבר 2023) פורסם תיקון לחוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשפ"ב-2002 – חוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן – תיקון החוק). כחלק מתיקון החוק נקבעה הוראת שעה החלה לתקופה של ארבעה חודשים מיום תחילתה, שקבעה שינויים זמניים בסעיף 10א(א) לחוק, שיחולו בעקבות ההכרזה על שינויים בתחולת החוק לפי סעיף 10א האמור (להלן – הוראת השעה), ולאחריה, שינויים אלה כוללים שינויים שנקבעו בתקנות וכן הארכה של חלק מחמועדים לפי הנסיבות הנכונות לאותו זמן.

ביום כ"ה באדר ב' התשפ"ד (7 באפריל 2024) פורסם חוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון), התשפ"ד-2024, שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום כ"ה בתמוז התשפ"ד (31 ביולי 2024) וקיצר את משך חומן המרבי שבמהלכו ניתן למנוע מפגש של כלוא עם עורך דין, שנקבע קודם בתקנות שעת החירום והוראת השעה.

עקב המשך הלחימה והתמרון הקרקעי של כוחות צה"ל ברצועת עזה והעלייה הנוספת במספר העצורים מכוח החוק, ביום כ"ד בתמוז התשפ"ד (30 ביולי 2024) פורסם חוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 2), התשפ"ד-2024, שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום כ"ט בחשוון התשפ"ה (30 בנובמבר 2024) וקיצר את משך הוראת הכליאה הזמנית, את מועד הביקורת השיפוטית ואת תקופת מניעת המפגש עם עורך דין. כמו כן, תיקון זה כלל חוספת הסדר ייעודי בנוגע לקטינים המוחזקים מכוח הוראות החוק והסדרת מוסד "מבקר רשמי" במיתקני הכליאה הצבאיים שבהם מוחזקים לב"חים, בדומה להסדר הקיים בפקודת בתי הסוהר בשינויים ובהתאמות המהותיים.

סעיף 1 חוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשפ"ב-2002 (להלן – החוק), מסדיר בין השאר את הסמכויות החוקיות להחזקה במשמורת של לוחם בלתי חוקי (להלן – לב"ח), וקובע את בעלי החפזדים המוסמכים לכך ואת תקופות הכליאה המקסימליות טרם הבאת לב"ח לביקורת שיפוטית בבית משפט, וכן את התקופות המקסימליות להחזקת לב"ח בלא צו קבוע ומניעת מפגש עם עורך דין. החוק כולל הוראות שונות שתלות על בליאת לב"חים בעת שגרה, ולצד זאת הוראות מיוחדות שתלות במצבי לחימה.

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) פתחו ארגוני הטרור ברצועת עזה במתקפת פתע רצחנית נגד אורחיה של מדינת ישראל. לנוכח מתקפה זו, ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (להלן – ועדת השרים) החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות בשל המלחמה שנכפתה על מדינת ישראל. הודעה על החלטת ועדת השרים נמסרה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023).

במהלך המלחמה שהחלה בעקבות מתקפת הפתע – מלחמת "חרבות ברזל" – עצרו כוחות הביטחון עצורים רבים שיש יסוד סביר להניח שעונים להגדרת לב"ח בחוק, שלקחו חלק בפעולות איבה נגד מדינת ישראל או נמנו עם כוח שמבצע פעולות איבה כאמור.

לפי סעיף 10א(א) לחוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, נתונה לממשלה הסמכות להכריז כי המלחמה או הפעולה הצבאית מצריכה תחולה של הוראות הפסקאות הכלולות באותו סעיף. בהתאם לכך, ביום כ"ה בתשרי התשפ"ד (10 באוקטובר 2023) הכריזה הממשלה על שינויים בהוראות החוק מכוח סמכותה בסעיף 10א לחוק, ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה את ההכרזה הזו ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023). מאז, הוארך תוקפה של ההכרזה באמור כמה פעמים, כך שההכרזה בתוקף מאז תחילת המלחמה ועד היום ברציפות.

לנוכח המספר החריג של האנשים שנכלאו במסגרת המלחמה, הממשלה התקינה את תקנות שעת חירום (מועדים לטיפול בלוחמים בלתי חוקיים בעת מלחמה או פעולות צבאיות), התשפ"ד-2023 (להלן – התקנות), שכן הוראות החוק לא אפשרו לתת מענה הולם להיקף הלב"חים הכלואים. התקנות, שתוקנו שוב בהמשך, הותקנו

¹ ס"ח התשפ"ה עמ' 302; התשפ"ה, עמ' 430.

2) בסעיף קטן (ב)4, בפסקה (5) של סעיף 10א(א) לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים המובאת בו, במקום פסקת משנה (ג) יבוא:

"(ג) בסעיף קטן (א2), במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שסך כל תקופות" יקראו "ובלבד שסך כל התקופות שיוזר כאמור לא יעלה על 30 ימים בסך הכול".

2. (א) תחילתו של חוק זה ביום ז' באב התשפ"ה (1 באוגוסט 2025) (להלן – יום התחילה). תחילה והוראת מעבר

דברי הסבר

לנוכח המצב הביטחוני הערכני, כמות הלב"חים הכלואים בישראל לפי החוק ועקב הצרכים המבצעיים, גם כיום לא ניתן לעמוד בפרקי הזמן הקבועים בסעיף 10א לחוק בנוסחו המקורי, ועל כן נדרש להאריך את תקופה של הוראת השעה לעניין ההסדרים הנוגעים לביקורים רשמיים ולקיום דיונים בהיווערות חזותית. מוצע כי הוראת השעה שבחוק תוארך לתקופה נוספת של חמישה חודשים, עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025), וזאת, גם הפעם, בלא שינוי של המועדים המרביים הקבועים בחוק לעניין הוצאת צו הכליאה הקבוע, קיום ביקורת שיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין, למעט שינוי מסוים באופן מניין תקופת מניעת המפגש, כמפורט להלן, ובלא שינוי בהסדרים הנוגעים למוסד "המבקר הרשמי" ולעניין קיום הדיונים בדרך של היווערות חזותית.

כמו כן, בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח בתקופת מלחמת "הרבות ברזל", מוצע לערוך שינוי מסוים באופן מניין ימי מניעת המפגש שבסמכות בית המשפט להטיל במסגרת השינויים שמוחלים מכוח סעיף 10א לחוק, מוצע לקבוע כי שופט בית המשפט המחוזי יהיה רשאי להורות שכלוא לא יפגש עם עורך דין, או להאריך את התקופה שבה הוא היה מנוע מלהיפגש עם עורך דין בהחלטת ממונה, לתקופות של עד 30 ימים סך הכול. זאת במקום ההסדר שקיים היום, שמסמך את בית המשפט להורות על מניעת המפגש או להאריכה, כך שסך כל תקופות הדחייה של פגישת כלוא עם עורך דין לא יעלה על 75 ימים מיום הכליאה (בהתאם לנוסח הוראת השעה הנכונה). היום ממונה רשאי להאריך את מניעת המפגש עד לתקופה של 45 ימים מיום הכליאה, ובית המשפט מוסמך להורות על המניעה או להאריך אותה לתקופה של עד 75 ימים מיום הכליאה כך שכוועל גם היום בית המשפט מורה או מאריך את המניעה לתקופה של עד 30 ימים. מטרת התיקון היא לאפשר לבית המשפט להורות על מניעת מפגש גם במועד מאוחר יותר – ולא דווקא בתוך 75 ימים מיום הכליאה – אך עדיין להגביל את בית המשפט כך שסך כל תקופות התארכה שיינתנו על ידו יהיה בגבולות 30 הימים שקבועים היום, וזאת בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח.

סעיף 2 התוקף של הוראת השעה הנוכחית עתיד להסתיים ביום ז' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025). לפיכך, מוצע לקבוע כי התיקון המוצע ייכנס לתוקפו ביום ז' באב התשפ"ה (1 באוגוסט 2025).

בהמשך הוחלט על הארכה נוספת של הוראת השעה ב-4 חודשים, ובהתאם ביום כ"ז בחשוון התשפ"ה (28 בנובמבר 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – הרבות ברזל) (תיקון מס' 3), התשפ"ה-2024, שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025). בתיקון זה לא נעשה שינוי במועדים הקבועים בסעיף 10א לחוק לעניין משך הוראת הכליאה הזמנית, מועד הביקורת השיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין. נוסף על כך, במסגרת תיקון זה נקבע כי ההסדרים בנוגע לקיום הדיונים בעניינם של הלב"חים בדרך של היווערות חזותית ובנוגע למוסד "המבקר הרשמי" לא יהיו עוד חלק מסעיף 10א לחוק. דהיינו, תוקפם לא יהיה מותנה בקיומה של הכרזת ממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שהמלחמה או הפעולות הצבאיות המשמעותיות שעליהן הוחלט לפי סעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה, מצריכות תחולה של ההוראות המיוחדות הקבועות בסעיף 10א לחוק. כך נמצא כי נכון שהסדרים אלה יעמדו ברשות עצמם, בחלק מהוראת השעה, ובלא קשר לקיומה של ההכרזה. בהתאם, במסגרת תיקון זה נקבעו הסדרים אלה בהסדרים עצמאיים שיחולו בתקופת תוקפה של הוראת השעה.

בשל המשך הלחימה, ביום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – הרבות ברזל) (תיקון מס' 4), התשפ"ה-2025, שהאריך את הוראת השעה ב-4 חודשים נוספים, עד ליום ז' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025). גם בתיקון זה לא נעשה שינוי במועדים הקבועים בסעיף 10א לחוק, ובהתאם, לפי הנוסח הערכני של הוראת השעה, משך הוראת הכליאה הזמנית עד להוצאת צו כליאה קבוע עומד כיום על 30 ימים לכל היותר; יש לקיים ביקורת שיפוטית על צו כליאה קבוע תוך 48 ימים מיום הכליאה; תקופת מניעת המפגש עם עורך דין עומדת על 21 ימים מיום הכליאה – ובסמכות הממונה מכוח החוק להאריך תקופה זו עד 45 ימים מיום הכליאה, ובסמכות שופט בית המשפט המחוזי להאריך תקופה זו עד 75 ימים מיום הכליאה. לשלמות התמונה, יוער כי במסגרת תיקון זה בוצע גם תיקון טכני הנוגע למיקומם בחוק של הסעיפים בהוראת השעה הנוגעים למוסד "המבקר הרשמי" ולעניין קיום הדיונים בדרך של היווערות חזותית, בלא שינוי של ההסדרים לגופם.

(ב) ביום התחילה יראו כאילו הוארך תוקפה של ההכרזה לפי סעיף 10א לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002,² שעמדה בתוקף ערב יום התחילה,³ עד יום ט' בחשוון התשפ"ו (31 באוקטובר 2025), ויראו את ההכרזה האמורה כאילו ניתנה לפי הסעיף האמור כנוסחו בחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

גורמי הביטחון, יובהר כי קביעת הארכת ההכרזה בתיקון זה באה במקום ההליך המעוגן בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים למתן ההכרזה שלפי סעיף 10א לחוק, הכולל הכרזה של הממשלה ואישור של ההכרזה על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. הארכת ההכרזה במסגרת הליך החקיקה דגן מקיימת את התנאים המהותיים הנדרשים בהכרזה, שכן טיוטת החוק תוכא לאישור הממשלה וכמו כן ועדת החוץ והביטחון היא הוועדה האמונה על הדיונים בהצעת החוק.

לצד זאת, ביום י"ט בסיוון התשפ"ה (15 ביוני 2025) האריבה הממשלה את תוקף ההכרזה שלפי סעיף 10א לחוק, ותוקפה הוא עד ליום פקיעתה של הוראת השעה הנוכחית, קרי עד ליום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025). ההכרזה אושרה כנדרש על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. כעת, לצד הארכת הוראת השעה, מוצע כי תוקפה של ההכרזה יוארך במסגרת תיקון זה למשך שלושה חודשים נוספים (לפי משך הזמן המרבי האפשרי בחוק), בשל הצרכים הביטחוניים הקיימים ובשים לב להערכות

² ס"ח התשס"ב, עמ' 192; התשפ"ה, עמ' 430.

³ ר"פ 13544, התשפ"ה, עמ' 7562.



מזכירות הממשלה

החלטת מספר חק/2030 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 30.06.2025.

חק/2030. טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה - חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025

יושב ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

נציגת משרד הביטחון, רתם קס, מציגה את עיקרי טיוטת החוק ומציינת כי מוצע להאריך את ההסדרים הקבועים כיום בחוק ללא ביצוע שינויים במועדים ובמדרג הסמכויות הקבועות בסעיף 10.א, למעט שינוי מסוים באופן מניין ימי המפגש שבסמכות שופט בית המשפט המחוזי כך שיוכל להורות על מניעת מפגש גם במועד מאוחר יותר ולא דווקא בתוך 75 ימים מיום הכליאה, אך עדיין בגבולות 30 הימים הקבועים היום.

(פה אחד)

מ ל י ט י ס, לאחר את טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה - חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025 המצורפת.

ההחלטה הנ"ל אושרה על ידי הממשלה ביום 1.7.2025.



מזכירות הממשלה

החלטת מספר 3185 של הממשלה מיום 01.07.2025 .

3185. טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה - חרבות ברזל)(תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025 - אישור החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה

יובל זילבר, נציג משרד הביטחון, מציג את עיקרי טיוטת החוק.
בדיון משתתפים: השרים דוד אמסלם, משה ארבל ויריב לוין.

(פה אחד)

מחליטים, לאשר את החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה מס' חק/2030 מיום 30.6.2025, המצורפת, שעניינה אישור טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025.

הערה